

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ



การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุจรอต
Analytical Study of Prohibition in Accordance with
the Principles of Fiqh Verses in Surah al-Hujurat

สมชาย ภูมิมาโนช
Somchai Poomimanot

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอิสลามศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Islamic Studies
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกอยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต
ผู้เขียน นายสมชาย ภูมิมาโนช
สาขาวิชา อิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาดุลย์ก มิ่งสมร)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาดุลย์ก มิ่งสมร)

.....กรรมการ
(ดร.อิสมาแอ กาเต๊ะ)

.....กรรมการ
(ดร.อานีส พัฒนปรีชาวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้
แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาดุลย์ก มิ่งสมร)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....

(นายสมชาย ภูมิมาโนช)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อนและไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....

(นายสมชาย ภูมิมาโนช)

นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต
ผู้เขียน	นายสมชาย ภูมิมาโนช
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต 2) เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอุศุลฟิกฮ์ 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต การวิจัยนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนาบรรยายโดยใช้หลักการของอุศุลตุฟฮ์สี่ อุลลุฮ์อะดีษ อุศุลฟิกฮ์ ตลอดจนหลักไวยากรณ์ ภาษาอาหรับ อัลบะลาฆะฮ์ และนะฮ์ฮ์

ผลการวิจัยพบว่า

1) สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์อัลกุรอานในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตนั้น เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต้องห้ามของมนุษย์ในด้านอัคลาค (มารยาท) ในอิสลาม เช่น ห้ามล่าหน้าอัลลอฮ์และเราะฮ์สุลของพระองค์ในกิจการงานต่าง ๆ ห้ามพูดเสียงดังต่อหน้าท่านเราะฮ์สุล ห้ามดูถูกเหยียดหยามซึ่งกันและกัน ห้ามตั้งฉายา ห้ามการนินทา ห้ามสอดแนม และห้ามทวงบุญคุณ

2) สำนวนโวหารการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอะดีษนั้น (เฉพาะอะดีษที่เกี่ยวข้อง) มีทั้งอะกีกีฮ์และมะญาซีฮ์ ซึ่งมีได้หมายความว่า สำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอะดีษ คือสิ่งต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาดเสมอไป เรียกว่า “ฮะรอม” ซึ่งในเวลาเดียวกันสำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอะดีษ อาจหมายถึงสิ่งที่จะต้องห้ามกระทำอย่างไม่เด็ดขาด เรียกว่า “มักรูฮ์”

3) การล่าหน้าอัลลอฮ์และเราะฮ์สุลของพระองค์ในกิจการงานต่าง ๆ ฮุกุมฮะรอม การพูดเสียงดังต่อหน้าหรือลับหลังท่านเราะฮ์สุลฮุกุมมักรูฮ์ การดูถูกเหยียดหยามซึ่งกันและกันฮุกุมฮะรอม การตั้งฉายาให้กันเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาต ส่วนการตั้งฉายาที่บุคคลนั้นชื่นชอบถือว่าเป็นที่อนุญาต การสอดแนมเพื่อเปิดโปงข้อบกพร่องของผู้อื่นให้ได้รับความเสื่อมเสียฮุกุมฮะรอม และมีข้อยกเว้นหากส่งผลให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด การนินทาฮุกุมฮะรอม และมีข้อยกเว้นบางกรณี การทวงบุญคุณฮุกุมฮะรอม

Thesis Title	Analytical Study of Prohibition in Accordance with the Principles of Fiqh Verses in Surah al-Hujurat
Author	Mr.Somchai Poomimanot
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2016

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the background and the significance of surah al-Hujurat, 2) to study the meaning and the importance of prohibitions according to the principles of Islamic jurisprudence and (3) to make an analytical study on the prohibitions according to the principles of Islamic jurisprudence in surah al-Hujurat.

This research was descriptive research by using the methods of the Usul at-Tafir (principles of the Qur'anic exegesis), Usul al-Hadith (the methodology of hadith) and Usul al-fiqh (principles of Islamic jurisprudence), Arabic grammar, al-Balagha, (Rhetoric) , Nawh (Syntax) and Sarf (Etymology).

The results showed that

1) The reasons for revelation of the al-Quran in surah al-Hujurat related to prohibited behavior of human in Islamic etiquette, such as (a) do not put yourselves before Allah and his messenger in all affairs, (b) do not raise your voices above the voice of the Prophet, (c) do not ridicule another people, (d) do not call each other by offensive nicknames, (e) do not backbite each other, (f) do not spy, and (g)do not count favors.

2) The literary styles of prohibition appeared in the al-Quran and the al-Hadith are real (Haqiqi) and metaphorical (Majazi). That does not mean the prohibitive of expression in the al-Quran and al-Hadith are strictly forbidden called "Haram". In the meantime, the literary styles of prohibition appeared in the al-Quran and al-Hadith may be disliked but not forbidden is termed "Makruh"

3) To put yourself before Allah and His messenger in all affairs are Haram. To raise one's voice above the voice of the Prophet are Makruh. To ridicule other people are Haram. To call each other by offensive nicknames is Haram, but it is permissible to call each other by their proper names. To spy or to unmask others' weakness is Haram, but there are some exceptions to these. To backbite each other is Haram, but there are some exceptions to these as well. So count favors is to equally Haram.

Prince of Songkla University
Pattani Campus

عنوان البحث	دراسة تحليلية النواهي في سورة الحجرات وفق أحكام علم أصول الفقه
الباحث	سوم شاي فومئما نوش
القسم	الدراسات الإسلامية
للعام الجامعي	2559 ب / 2016 م

مستخلص

تهدف هذه الدراسة إلى ما يلي : (1) بيان مكانة سورة الحجرات وأهميتها (2) دراسة سياقات النهي عند الأصوليين والمعاني التي ترمي إليها (3) تحليل سياقات النواهي التي وردت في سورة الحجرات على قواعد الأصوليين . وقد اعتمد الباحث في هذا البحث على المنهج الوصفي واستقراء أقوال وأراء المفسرين والمحدثين والأصوليين والنحويين والبلاغيين.

وتوصلت الدراسة إلى عدة نتائج :

(1) أن السبب في نزول الآيات في سورة الحجرات هو النهي عن بعض الآداب والسلوك التي تخالف التعاليم الإسلامية ، كالنهي عن الإسراع والاستعجال قبل أن يقضي الله ورسوله ، و النهي عن رفع الصوت في حضرة الرسول صلى الله عليه وسلم ، والنهي عن السخرية والاستهزاء ، والتنازع بالألقاب والغيبة والتجسس والمن والأذى.

(2) أن النهي في القرآن الكريم والأحاديث النبوية من الجانب البياني (البلاغي) يكون ما هو حقيقي وما هو مجازي ، فقد يأتي في بعض الآيات القرآنية ولأحاديث النبوية بمعنى الحرام ، وفي نفس الوقت بمعنى المكروه ما لم يرد دليل يؤكد على حرمة أو العكس على كراهيته.

(3) تحريم التقدم بين يدي الله ورسوله، وأن رفع الصوت فوق صوت الرسول صلى الله عليه وسلم في حياته، وعند قبره بعد مماته حكمه مكروه، وتحريم السخرية بين المسلمين، وتحريم اللمز والتنازع بالألقاب إلا ما كان محبوباً للشخص، وتحريم عن التجسس والتفتيش عن عيوب الناس، وأنه يستثنى منها ما رجحت به المصلحة، وتحريم الغيبة، وأنه يستثنى منها ما رجحت به المصلحة ، تحريم عن المنة مطلقاً.

กิตติกรรมประกาศ

การสรรเสริญทั้งหมดเป็นสิทธิ์แห่งอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลจักรวาล การประสพพรและความสันติจึงมีแต่ท่านเราะฮ์มุล ﷻ ผู้ที่เจริญด้วยคุณธรรมจริยธรรมอันสูงส่ง และเป็นแบบอย่างแก่นมนุษย์ชาติ จนถึงวันกิยามะฮ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายด้วยความกรุณาและดูแลอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาดุลฮัก มิงสมร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ อีกทั้งยังขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต ดร.อิสมาแอ กาเต๊ะ และดร.อานิส พัฒนปรีชาวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้แนวคิดและคำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจ๊ะเหล๊ะ แยกพงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ที่คอยผลักดันให้คำแนะนำและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ นางมารีเยะ ภูมิมาโนช ผู้เป็นมารดา นางมารีเยะ รัตศิลา ผู้เป็นแม่ยาย และนางสาวสุพัตรา รัตศิลา ผู้เป็นคู่ชีวิต ตลอดจนครอบครัวรัตศิลาที่คอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ทุก ๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นแรงบันดาลใจ จนทำให้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่น เพียรพยายามในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณงามความดีที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอเอนกองค์อัลลอฮ์ ﷻ โปรดประทานความดีงามให้กับบุคคลเหล่านี้ และคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สถาบันอันทรงคุณค่าและส่งเสริมจิตสำนึกที่มีต่อสังคม ทั้งในโลกนี้ และโลกหน้าด้วยเทอญ

สมชาย ภูมิมาโนช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(6)
المستخلص	(8)
กิตติกรรมประกาศ	(9)
สารบัญ	(10)
ตารางปริวรรตพยัญชนะอาหรับ-ไทย	(13)
ตารางปริวรรตอักษรอาหรับ-อังกฤษ	(16)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1.3 วัตถุประสงค์	11
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	11
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	11
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	12
1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	13
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	13
1.9 วิธีดำเนินการวิจัย	14
บทที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักการห้าม	18
2.1 ความรู้เกี่ยวกับศาสนบัญญัติอิสลาม	18
2.1.1 ความหมายของศาสนบัญญัติอิสลาม	18
2.1.2 แหล่งที่มาหรือหลักฐานแห่งศาสนบัญญัติอิสลาม	22
2.1.3 แนวทางการใช้หลักฐานในการกำหนดศาสนบัญญัติของมัซฮับต่าง ๆ	24
2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการห้ามตามหลักการอุศูลฟิกฮ	23
2.2.1 ความหมายของการห้าม (النهي)	26
2.2.2 สำนวนของการห้ามในหลักอุศูลฟิกฮ (صيغ النهي الصريحة)	29
2.2.3 สำนวนการห้ามแบบไม่ชัดเจน (صيغ النهي غير الصريحة)	31
2.2.4 ประเภทของการห้าม	33

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
2.2.5 สถานภาพของข้อห้าม	37
บทที่ 3 ความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	39
3.1 การตั้งชื่อของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	39
3.2 ความหมายของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	40
3.3 สาเหตุในการประทานอายะฮ์ที่ใช้ในการตั้งชื่อสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	42
3.3.1 ความหมายของสาเหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน	42
3.3.2 แนวทางเพื่อที่จะรู้ถึงสาเหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน	42
3.3.3 สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	43
3.4 ความประเสริฐของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	48
3.5 ความสัมพันธ์ของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต กับสุเราะฮ์ก่อนและหลัง	49
3.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตและสุเราะฮ์ก่อน (อัลฟัตฮ)	49
3.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตกับสุเราะฮ์ที่อยู่ถัดไป (ก๊อฟ)	51
3.6 การเริ่มต้นและการจบของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	51
3.6.1 การเริ่มต้นของสุเราะฮ์ฮ	51
3.6.2 การจบของสุเราะฮ์ฮ	53
3.7 การกล่าวถึงข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	54
3.7.1 ห้ามการล้าหน้าอัลลอฮ์และท่านเราะสูลในกิจการงานต่าง ๆ	54
3.7.2 ห้ามการพูดเสียงดังกินเสียงของท่านเราะสูล	55
3.7.3 ห้ามการเหยียดหยันซึ่งกันและกัน	55
3.7.4 ห้ามตั้งฉายาที่เจ้าตัวไม่ชอบและห้ามใส่ร้าย	56
3.7.5 ห้ามสอดแนม	56
3.7.6 ห้ามการนินทาซึ่งกันและกัน	56
3.7.7 ห้ามทวงบุญคุณ	57
3.7.8 เนื้อหาโดยรวมของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	57
บทที่ 4 วิเคราะห์ข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต	60
4.1 การจำแนกประเภทข้อห้าม	60
4.2 ห้ามกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดล้าหน้าอัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์	60
4.2.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ ที่ 1 สุเราะฮ์อัลฮุญร็อตโดยสรุป	60

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
4.2.2 ความหมายของคำว่าลำหน้า <i>قدم</i> (ตะก้อดุดม) เชิงภาษาศาสตร์ และ ทัศนะบรรดามุฟตีฮีน	63
4.2.3 สุขุมการกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดลำหน้าอัลลอฮ์และเราะฮ์ลุของ พระองค์ตามหลักการอุศูลฟิกฮ์	64
4.3 ห้ามส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ	67
4.3.1 สาเหตุการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน	67
4.3.2 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 2 สุเราะฮ์อัลฮุญุร็อตโดยสรุป	68
4.3.3 ความหมายของคำว่าส่งเสียง <i>رفع الصوت والجهر</i> (รือฟอัลเศาด วัลญะฮฺ) เชิงภาษาศาสตร์ และทัศนะบรรดามุฟตีฮีน	69
4.3.4 สุขุมการส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ ตามหลักการอุศูลฟิกฮ์	71
4.3.5 สุขุมการส่งเสียงที่สุสานนบี ﷺ (มัศยิดนะบะวี ย็ นครมะดีนะฮ์) ตาม หลักการอุศูลฟิกฮ์	74
4.3.6 ตัวอย่างของเคาะฮาบะฮ์ในการห้ามส่งเสียงดังขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ	77
4.4 ห้ามการเย้ยหยัน <i>السخرية</i> (อัศสูคีรียะฮ์)	78
4.4.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญุร็อตโดยสรุป	78
4.4.2 ความหมายของคำว่าเย้ยหยัน <i>السخرية</i> (อัศสูคีรียะฮ์) เชิงภาษาศาสตร์ และทัศนะบรรดามุฟตีฮีน	80
4.4.3 สุขุมการเย้ยหยันตามหลักการอุศูลฟิกฮ์	82
4.5 ห้ามการตั้งฉายาและการใส่ร้าย <i>النهي عن اللمز والتنايز بالألقاب</i>	85
4.5.1 สาเหตุการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน	85
4.5.2 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญุร็อตโดยสรุป	86
4.5.3 ความหมายของคำว่าตั้งฉายา และคำว่าใส่ร้าย <i>اللمز والتنايز بالألقاب</i> (อัล ลัมซฺ วัล ตะนาบฺซฺ บิ้ล อัลก๊อบ) เชิงภาษาศาสตร์และทัศนะบรรดา มุฟตีฮีน	86
4.5.4 สุขุมการตั้งฉายาและการใส่ร้ายตามหลักการอุศูลฟิกฮ์	88
4.6 ห้ามสอดแนม <i>التجسس</i> (อัดตะญัสสุต)	91
4.6.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ ที่ 12 สุเราะฮ์อัลฮุญุร็อตโดยสรุป	91

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
4.6.2 ความหมายของคำว่าสอดแนม التجسس (อัตตะบัยสุส) เชิง ภาษาศาสตร์และทัศนะบรรดามุฟัสสิรีน	92
4.6.3 สุกมการสอดแนมตามหลักการอุศูลุฟิกฮ	93
4.7 ห้ามการนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ)	95
4.7.1 อรรถาธิบายอายะฮที่ 12 สูเราะฮอัลฮุญร็อตโดยสรุป	95
4.7.2 ความหมายของคำว่าการนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ) เชิงภาษาศาสตร์และ เชิงวิชาการ	96
4.7.3 ประเภทของการนินทา	97
4.7.4 สุกมการนินทาตามหลักอุศูลุฟิกฮ	98
4.7.5 สิ่งที่ได้ยกเว้นจากการนินทา	100
4.7.6 ะรอมในการรับฟังการนินทา	103
4.8 ห้ามทวงบุญคุณ المن (อัล มัณน)	105
4.8.1 สาเหตุการประทานอายะฮอัลกุรอาน	105
4.8.2 อรรถาธิบายอายะฮ ที่ 17 สูเราะฮอัลฮุญร็อตโดยสรุป	106
4.8.3 ความหมายของคำว่าบุญคุณ المن (อัล มัณน) เชิงภาษาศาสตร์ และ ทัศนะบรรดามุฟัสสิรีน	107
4.8.4 สุกมการทวงบุญคุณตามหลักอุศูลุฟิกฮ	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	112
5.1 สรุปผลการวิจัย	112
5.1.1 ศึกษาความเป็นมา และความสำคัญของสูเราะฮอัลฮุญร็อต	112
5.1.2 ศึกษาความหมาย และความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮ	113
5.1.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮในสูเราะฮอัลฮุญร็อต	113
5.2 อภิปรายผล	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	124
ภาคผนวก ก นิพนธ์ต้นฉบับ	125
ประวัติผู้เขียน	135

ตารางเปรียบเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง 2558

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ء , َ	อะลีฟ/ ฮัมซะฮฺ	อ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ อ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
ب	บ่า	บ
ت	ต่า	ต
ن	ซ่า	ซ
ج	ญีม	ญ (จัญ ในกรณีเป็นตัวสะกด)
ح	ฮ่า	ฮ
خ	คอฮ์	ค
د	ดาล	ด
ذ	ซาล	ซ
ر	รอฮ์	ร
ز	ซัย	ซ
س	ซีน	ส มีข้อยกเว้น เช่น มุซา อีซา ยาซีน เป็นต้น
ش	ชีน	ช
ص	ศอด	ศ

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
ض	ฎอด	ฎ
ط	ฏอฮ์	ฏ
ظ	ศอฮ์	ศ
ع	อัยน	อ
غ	ฮัยน	ฮ
ف	ฟาฮ์	ฟ
ق	กอฟ	ก
ك	กาฟ	ก
ل	ลาม	ล
م	มีม	ม
ن	นูน	น
ه	ฮาฮ์	ฮ ในกรณีเป็นพยัญชนะ และ ฮ ในกรณีเป็นตัวสะกดสุดท้าย
و	วาา	ว
ي	ยาฮ์	ย
الفتحة	อัลฟัตฮะฮฺ	~ (ในกรณีมีตัวสะกด เช่น มัรวาน อาดัม ฯ) ะ, -ะะ อี ในกรณีมีตัวสะกด) ละสระในบาง

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะไทย
	อ่านสระข้างบน	กรณี เช่น อะลี บะนี ฯ)
الكسرة	อัลกัศเราะฮฺ อ่านสระข้างล่าง	ิ
الضمة	อุม্মุมมะฮฺ อ่านสระข้างหน้า	ุ
الفتحة الممدودة	อัลฟัตฮะฮฺ อัลมัมดูตะฮฺ	า (อ ในกรณีมีตัวสะกด เช่น อัลฟา ร็อบฯ)
الكسرة الممدودة	อัลกัศเราะฮฺ อัลมัมดูตะฮฺ	ะ
الضمة الممدودة	อุม্মุมมะฮฺ อัลมัมดูตะฮฺ	ุ
ال-الشمسية	อลีฟ ลาม อัจซัมชียะฮฺ	อัล ตามด้วยพยัญชนะตัวแรกของคำต่อไป เช่น อัดดีน อุม്മูนฯ
ال-القمرية	อะลีฟ ลาม อัลเกาะมะรียะฮฺ ยะฮฺ	อัล ตามด้วยคำต่อไปโดยไม่ต้องเว้นวรรค เช่น อัลกุรอาน อัลลอฮฺ อัลอิสลาม ฯ
ة	ตาอัมรฺบูฎาะฮฺ	ฮ์ เป็นเสียงเดียวกับ ฮฺ กรณีอ่านหยุดเป็นเสียง ฮ์ กรณีอ่านต่อเนื่องเป็นเสียง ต
ي	ยาอ์ มุค็็อฟพะพะฮฺ	อ่านและสะกดตามการเขียน เช่น ฟิ
ي	ยาอ์ นิสบะฮฺ หรือ ยาอ์ มุซัดตะฮฺ	สะกดยาอ์สองตัว เช่น ยะฮ อ็ชฮาฟิอียะฮฺ

ตารางเปรียบเทียบอักษรอาหรับ-อังกฤษ
ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกา

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ا	อลีฟ	a
ب	บ่า	b
ء	ฮัมซะฮฺ	'a, 'i, 'u
ت	ต่า	t
ث	ซ่า	th
ج	ญีม	j
ح	हाँ	h
خ	คอ	kh
د	ดัล	d
ذ	ซาล	dh
ر	ร่อ	r
ز	ซาย	z
س	ซีน	s
ش	ชีน	sh
ص	ศอด	ṣ
ض	ฎอด	d

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
ط	ฏอ์	t
ظ	ซอ์	z
ع	อัยน	'a , 'i, 'u
غ	ฆอยน	gh
ف	ฟาอ์	f
ق	กอฟ	q
ك	กาฟ	k
ل	ลาม	l
م	มีม	m
ن	นูน	n
هـ	ฮาอ์	h
و	วาว	w
ي	ยาอ์	y
ة، ء	ตาอ์	h,t
(الفتحة)	_ا , _ي , _و	a ,ay, aw
(الفتحة الممدودة)	_ا	ā
(الكسرة)	_ي	i

พยัญชนะอาหรับ	คำอ่าน	พยัญชนะอังกฤษ
(الكسرة الممدودة)	ā	ī
(الضمة)	ū	u
(الضمة الممدودة)	ū	ū
ال-شمسية		al- (al-Tirmidhiy)
ال-القمرية		al- (al-'Islāmiyah)
الكسرة المشددة		iyy
الضمة المشددة		uww

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

อิสลามถือว่า การดูแลรักษาตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิด และฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลามเป็นสิ่งจำเป็น การออกห่างจากสิ่งที่ศาสนบัญญัติได้ห้ามไว้ นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการศรัทธาของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ยังมีศรัทธาที่ไม่สมบูรณ์ หากมนุษย์ยังใช้ชีวิตอยู่กับการละเมิด และฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลาม ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับข้อห้ามต่าง ๆ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้อใช้อื่น ๆ ดังนั้น การมีศรัทธามั่นต่ออิสลามคือ การกระทำในสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งใช้ และออกห่างจากสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งห้าม เพื่อมนุษย์จะได้มาซึ่งการศรัทธาที่สมบูรณ์และสูงส่ง โดยยึดคำดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴾

(محمد : 33)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และจงเชื่อฟังปฏิบัติตามเราะสูลคนนี้เถิด และอย่าทำให้การทำงานของพวกเจ้าไร้ประโยชน์”

(มุฮัมมัด : 33)

จากอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้นบ่งชี้ว่า การมีศรัทธาที่สมบูรณ์ของมุสลิมนั้น จำเป็นจะต้องปกป้องตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลาม เพราะการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลามนั้น จะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธาไร้ผลสอดคล้องกับทัศนะบรรดามุฟัสสิรีน ดังต่อไปนี้

al-Tabārīy (2000: 22/178) ได้อธิบายว่า “จงเชื่อฟังและปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ทรงใช้ และออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ทรงห้าม อย่าได้ทำการละเมิดและฝ่าฝืน เพราะจะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธานั้นไร้ผล”

Ibn-Kathīr (1983: 7/323) ได้อธิบายว่า “การที่ผู้ศรัทธาได้ทำการละเมิดฝ่าฝืนข้อบัญญัติแห่งอิสลาม จะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธานั้นไร้ประโยชน์”

และพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสไว้อีกว่า

﴿...وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ...﴾

(النحل، جزء من الآية : 90)

ความว่า “...และพระองค์ทรงห้ามมนุษย์จากความชั่วช้า ความเลวทราม และจากการอธรรม...”

(อัลนะฮล ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 90)

จากอายะฮ์ข้างต้นบ่งชี้ว่า สิ่งใด ๆ ก็ตามที่อัลลอฮ์ทรงห้ามนั้น คือสิ่งที่มีผลเสียมากกว่าผลดี มีความชั่วช้า ความเลวทรามปะปนอยู่ เพราะคือสิ่งที่ฮะรอม ซึ่งสอดคล้องกับที่ศนะบรุดามุฟัสสิรีน ดังต่อไปนี้

Ibn-Kathīr (1983: 4/595) ได้อธิบายว่า “ทุก ๆ สิ่งที่เป็นฮะรอม และชั่วช้าน่ารังเกียจ”

al-Qurtubīy (2003: 10/167) ได้อธิบายว่า “ทุก ๆ สิ่งที่ศาสนบัญญัติได้ห้ามเอาไว้”

พฤติกรรมที่ชั่วช้า ทั้งในที่ลับและที่เปิดเผย (ในสุเราะฮ์อัลนะฮล อายะฮ์ที่ 90) นั้น เป็นที่น่ารังเกียจของสังคมทุกยุคสมัย เพื่อให้สังคมผู้ศรัทธาเป็นสังคมที่เกิดความสงบสุข อัลลอฮ์จึงใช้ให้บรรดาผู้ศรัทธาออกห่างจากพฤติกรรมอันชั่วช้าน่ารังเกียจนี้ พระองค์ตรัสว่า

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ
بِغَيْرِ الْحَقِّ...﴾

(الأعراف، جزء من الآية : 33)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า แท้จริงสิ่งที่พระเจ้าของฉันทรงห้ามฉันนั้น คือบรรดาสิ่งชั่วช้าน่ารังเกียจ ทั้งเป็นสิ่งที่เปิดเผยจากมัน และสิ่งที่ไม่เปิดเผย และสิ่งที่เป็นบาป และการข่มเหงรังแกโดยไม่เป็นธรรม...”

(อัลอะอฺรอฟ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 33)

จากอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้น บ่งชี้ให้ทราบว่าสภาพสังคมในยุคญาฮิลียะฮ์ เป็นสังคมที่มีความชั่วช้าน่ารังเกียจยิ่ง นี้เป็นเพียงแค่บางส่วนจากพฤติกรรมต้องห้าม และจากสภาพสังคมของ

เราในปัจจุบันนี้ ปฏิเสธมิได้ว่า มุสลิมจำนวนมิใช่น้อยที่ยังใช้ชีวิตติดอยู่กับการละเมิดและฝ่าฝืนข้อห้ามใน ศาสนบัญญัติอิสลาม จึงถือเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นทุก ๆ วันในสังคมของผู้ศรัทธา

al-Qurtubīy (2003: 7/200) ได้อธิบายว่า “จากพฤติกรรมอันต่ำทราม ชั่วช้า น่ารังเกียจในสมัยญาฮิลียะฮ์นั้น คือการผิดประเวณี และการแต่งงานกับแม่แท้ ๆ ของตนเอง”

al-Shatibīy (n.d. : 5/2) เจตนารมณ์ในศาสนบัญญัติอิสลาม เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า อิสลามได้กำหนดมาตรการและคำสอนต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันการสร้างความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ ทั้งในลักษณะของการก่อให้เกิด และการธำรงรักษา มิให้สูญหายหรือนำไปใช้ในทิศทางที่ผิด ๆ ซึ่งล้วนสอนให้เรารู้ว่าอิสลามคือศาสนาที่ธำรงไว้ซึ่งสันติภาพที่แท้จริง บรรดานักการศาสนาและนักวิชาการ เห็นพ้องต้องกันว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดบทบัญญัติในอิสลาม คือการปกป้องคุ้มครองมนุษย์ใน 5 ประการสำคัญ คือ

1. Abu Hāmid al-Qhazālīy (1972: 1/287) ศาสนา อิสลามได้ให้คุณค่าต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ด้วยการสนองความต้องการให้มนุษย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการภักดีต่ออัลลอฮ์ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตใจด้วยกระทำความดี ตลอดจนสร้างหลักประกันให้มนุษย์ประสบความสำเร็จที่แท้จริง วัตถุประสงค์หนึ่งของบทบัญญัติอิสลามก็เพื่อปกป้องศาสนา ไม่ว่าในลักษณะของการให้เกิดหรือการธำรงรักษาให้คงอยู่เพื่อทำหน้าที่ชี้นำมนุษย์สู่แนวทางอันเที่ยงตรง เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ﴾

(البقرة : 190)

ความว่า “และพวกเจ้าจงต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ต่อบรรดาผู้ที่ทำสงครามพวกเจ้า และจงอย่ากระทำให้เกินเลย แท้จริงอัลลอฮ์ไม่ทรงชอบการกระทำที่เกินเลย”

(อัลบะเกาะเราะฮ์: 190)

จากอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้น บ่งชี้ให้ทราบว่าอิสลามได้บัญญัติให้มีการต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ (ญิฮาด) เพื่อความมั่นคงของศาสนาปกป้องการรุกราน และพิทักษ์รักษาเสรีภาพในความเชื่อ

2. Abd Wahāb Khalāf (2009: 201) ชีวิต อิสลามได้ห้ามการฆาตกรรม ทั้งการฆ่าตัวเองหรือผู้อื่น เพราะเป็นอาชญากรรมที่สร้างความเสียหายต่อมวลมนุษยชาติทั้งมวล อิสลามถือว่าการฆ่าชีวิตหนึ่งที่บริสุทธิ์ เปรียบเสมือนการฆ่าชีวิตมนุษย์ทั้งโลก หรือกล่าวอีกนัย

หนึ่งการฆ่าชีวิตหนึ่งที่บริสุทธิ ก็ไม่ต่างไปจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นั่นเอง ทั้งนี้อิสลามถือว่าไม่มีผู้ใดมีสิทธิ์ทำลายชีวิตของใครคนหนึ่งเว้นแต่ผู้ที่ประทอนชีวิตเขาเท่านั้น

3. al-Zuhailiy (2005: 5) **สติปัญญา** อิสลามได้ให้ความสำคัญต่อการการรักษาสติปัญญาของมนุษย์ เพราะสติปัญญาเป็นสิ่งประเสริฐที่สร้างความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่ถูกสร้างอื่น ๆ และด้วยสติปัญญาทำให้มนุษย์มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายในฐานะผู้แทนของอัลลอฮบนหน้าแผ่นดินนี้ ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงได้วางแนวทางในการรักษาสติปัญญาให้สมบูรณ์ เช่น อิสลามได้ห้ามสิ่งต่างๆที่ส่งผลต่อการทำลายความสมบูรณ์ของสติปัญญาไม่ว่าจะเป็นการห้ามสิ่งมีเงินเมาต่าง ๆ สิ่งเสพติดหรือสิ่งใด ๆ ที่ทำให้มันสมองของมนุษย์เกิดความบกพร่องและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะมนุษย์เรื่องปัญญา

4. Abu Hāmid al-Qhazālīy (1972: 1/287) **วงศ์ตระกูล** อิสลามได้ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุรุษและสตรีให้อยู่ในขอบเขต กำหนดให้มีการลดสายตาลงต่ำต่อเพศตรงข้ามที่สมรสได้ ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดอารมณ์ใคร่ตามมา กำหนดให้สตรีแต่งกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ที่ปกปิดมิดชิดเพื่อไม่ให้พ้นจากสิ่งชั่วร้าย ห้ามมิให้ชายหญิงที่สามารถสมรสได้อยู่ปะปนกัน ยกเว้นมีบุคคลที่หญิงไม่สามารถสมรส (มะฮฺรอม) อยู่ด้วย อิสลามยังได้ห้ามมิให้เข้าบ้านของผู้อื่นจนกว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าของหลังจากที่ให้สลามแล้ว เป็นต้น

5. al-Shatibiy (n.d. : 5/2) **ทรัพย์สิน** อิสลามถือว่าทรัพย์สินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ดังนั้นการปกป้องทรัพย์สินจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ส่งเสริมให้หาปัจจัยยังชีพ เพื่อชีวิตประจำวัน อิสลามถือว่าการประกอบอาชีพสุจริตเป็น อิบาตะฮฺ ต่อพระผู้เป็นเจ้าอย่างหนึ่งหากมีการตั้งใจที่บริสุทธิ์เพื่ออัลลอฮฺ พระองค์ตรัสว่า

﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ...﴾

(المالك، جزء من الآية : 15)

ความว่า “พระองค์คือผู้ทรงทำแผ่นดินนี้ให้ราบเรียบสำหรับพวกเจ้า ดังนั้นจงสัญจรไปตามขอบเขตของมัน และจงบริโภคจากปัจจัยยังชีพของพระองค์...”

(อัลมุลกส่วนหนึ่งของอาเยฮฺ : 15)

จากข้อความข้างต้นอิสลามได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครอง 5 ประการดังกล่าวไว้อย่างสมบูรณ์และครอบคลุม ทั้งในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการผดุงรักษาเจตนารมณ์อิสลามทั้ง 5 ประการดังกล่าวให้สามารถคงอยู่กับชีวิตมนุษย์สืบไป

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมุสลิมปัจจุบัน จากสิ่งที่บรรดาผู้รู้ตอบคำถามเรื่องข้อห้าม หรือฮุกมต่าง ๆ ในอิสลาม (โดยเฉพาะเรื่องฮะรอม) ที่ทำการเผยแพร่ออกอากาศทางทีวี ผ่านดาวเทียม เพื่อให้ความรู้กับท่านผู้ชมนั้น มักเกิดความสับสน ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์บัญญัติแห่งอิสลาม ในการวินิจฉัยหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด หรือใกล้เคียงที่สุด จนบางครั้งเป็นเหตุให้เกิดการสร้าง ความแตกแยกขึ้น โดยเฉพาะเรื่องจรรยา มารยาท ที่มีข้อห้ามอย่างมากมาจากอัลกุรอานและฮะดีษ เช่น การตอบว่าการยืนปัสวะเป็นการกระทำที่ฮะรอม เป็นต้น โดยสามัญสำนึกของผู้ศรัทธาเมื่อได้ยิน คำว่า ฮะรอม อาจหมายถึงสิ่งที่ต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับการลงโทษ การที่ บรรดาผู้รู้เหล่านี้ได้นำเสนอข้อมูลทางวิชาการให้กับท่านผู้ชมได้รับทราบนั้น อาจจะถูกต้องระดับหนึ่ง ซึ่งบรรดาผู้รู้เหล่านี้ได้อ่านตัวบทมีสำนวนการห้ามตามที่ปรากฏอยู่ในฮะดีษของนบี ﷺ แต่ยังไม่เคยได้ ยินการอธิบายจากบรรดาผู้รู้เหล่านี้ว่า สำนวนการห้ามการกระทำดังกล่าว ฮะรอมอยู่ในระดับใด บรรดาผู้รู้เหล่านี้นำเสนอคำตอบออกมาในรูปแบบเดียวคือ “ฮะรอม บาป ทำไม่ได้” จึงสร้างความ สับสนให้บรรดามุสลิมเป็นอย่างมาก (ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีการฮุกมว่า ฮะรอมนั้น หมายถึงบาปใช้หรือไม่ และจะได้รับการลงโทษใช้หรือไม่ หรือแค่หมายถึงความน่ารังเกียจ และอาจจะถูกตำหนิเท่านั้น ถ้าหากกระทำอยู่โดยเฉพาะเรื่องมารยาท)

ดังนั้น การที่ได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามถือว่าเป็นอะมานะฮ์ ที่บรรดามุสลิมผู้ศรัทธาจะต้องให้ความสนใจในการศึกษาเรียนรู้ โดยเฉพาะข้อห้ามที่ปรากฏอยู่ใน อัลกุรอาน ข้อห้ามต่าง ๆ ในอัลกุรอาน อัลลอฮ์ ﷻ ได้ระบุไว้มากมายหลายสุเราะฮ์ และหลาย อายะฮ์ด้วยกันสุเราะฮ์ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้คือสุเราะฮ์อัลฮุญรอต สาเหตุที่ได้เลือก สุเราะฮ์อัลฮุญรอตนี้

1. ข้อห้ามสำคัญ ๆ ที่อยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญรอตเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังแผ่ ขยายเข้าไปยังสังคมมนุษย์ศรัทธาอย่างกว้างขวาง แม้กระทั่งสังคมของผู้แสวงหาความรู้ในหนทาง ของอัลลอฮ์ ﷻ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังสามารถจับต้องได้ทุกเมื่อในสังคมมุสลิม จาก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนี้ ความสับสน วุ่นวาย ที่เกิดขึ้นกับสังคมมุสลิมในปัจจุบัน คงปฏิเสธ ไม่ได้ว่าต้นเหตุคือ มาจากความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องหลักการห้ามว่าด้วยฮะรอม หรือมักรูฮ์ ที่ เกี่ยวข้องกับจรรยา มารยาทในอิสลาม จนเป็นที่มาของความแตกแยกอย่างกว้างขวาง เช่น การส่งเสียงดังที่ มัสยิดนะบาวีย์

2. ขาดเอกสารองค์ความรู้ในหลักการห้าม ว่าด้วยข้อห้ามฮะรอม, มักรูฮ์ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งเอกสารที่เป็นภาษาไทย บางครั้งเกิดข้อโต้แย้งในการอธิบายข้อห้ามตามหลักการอูศูลุลฟิกฮ์

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้า วิจัย การศึกษาวิเคราะห์ ข้อห้ามตามหลักอูศูลุลฟิกฮ์ ในสุเราะฮ์อัลฮุญรอต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์

ﷺ และเราะสูลของพระองค์ทรงห้ามอย่างแท้จริง และจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บรรดามุสลิมตระหนักถึงความสำคัญของข้อห้ามต่าง ๆ ที่อยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญุอ์มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องต่อไป

1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 เอกสารปฐมภูมิ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุ้ลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญุอ์ ผู้วิจัยได้นำเอกสารที่เป็นหนังสือที่ใช้ในการศึกษาและอธิบายในครั้งนี่คือ

al-Shafi'īy (1979) เจ้าของหนังสือ “al Risālah” หนังสือของท่านเป็นหนังสือเกี่ยวกับด้านอุศูลุ้ลฟิกฮ์ อุลละมาอ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้การยอมรับ ท่านเป็นคนแรกที่ได้ประพันธ์หนังสือด้านอุศูลุ้ลฟิกฮ์ หนังสือเล่มนี้ได้บอกถึงหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับวิชาอุศูลุ้ลฟิกฮ์ เพื่อนำมาประกอบหาที่มาของบทบัญญัติอิสลาม

al-‘Amidiy (1982) เจ้าของหนังสือ “al Iḥkām fi usūl Aḥkām” หนังสือของท่านครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง อุศูลุ้ลฟิกฮ์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักวิจัยทุกคนจะต้องศึกษารากฐานกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์หลักการห้ามที่อยู่ในกูรอานและฮะดีษให้ตรงกับเจตนารมณ์บัญญัติแห่งศาสนา ซึ่งท่านได้กล่าวพร้อมกัวยกตัวอย่างในประเด็นและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างลงตัวอย่างต่อการเข้าใจที่ลึกซึ้ง

al-Tabārīy (2000) เจ้าของหนังสือ “Jāmi‘i al-Bayān fi Taawīl al-Qurān” เล่มที่ 22 เป็นที่รู้จักในนามตัฟสีร์ อัจญะาะบะรีย์ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านตัฟสีร์ ฮะดีษ และประวัติศาสตร์ เสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 310 เป็นบุคคลแรกๆที่ให้คำอธิบายอัลกูรอานทีละคำอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในเรื่องข้อใช้ ข้อห้าม และเรื่องอื่น ๆ ท่านยึดหลักการถ่ายทอดมาจากท่านเราะสูล ﷺ และเศาะฮาบะฮ์

al-Banqhāwīy (1993) เจ้าของหนังสือ “Ma‘ālim al-Tanzīl” เล่มที่ 7 เป็นที่รู้จักในนาม ตัฟสีร์ อัลบะฆะอะวีย์ ท่านเป็นนักปราชญ์ที่มีความชำนาญทางด้านวิชาตัฟสีร์ เสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 516 ตัฟสีร์ของท่านเน้นสาเหตุและเงื่อนไขของการประทานอายะฮ์อัลกูรอาน ซึ่งผู้วิจัยเน้นในส่วนของอายะฮ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของอายะฮ์

Ibn-Kathīr (1983) เจ้าของหนังสือ “Tafsīr al-Qurān al-‘Azīm” เล่มที่ 4 เป็นที่รู้จักในนาม ตัฟสีร์ อิบน์ กะษีร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านฮะดีษ ตัฟสีร์ และประวัติศาสตร์ ตัฟสีร์เล่มนี้เป็นตัฟสีร์ที่บรรดาอุละมาอ์มูตะบะรีนให้การยอมรับ เสียชีวิตในปี ฮ.ศ. 774 แนวทางการ

อธิบายอายะฮ์อัลกุรอาน ด้วยการหิบบกอายะฮ์ขึ้นมาแล้วอธิบายด้วยถ้อยคำที่เข้าใจง่าย หลังจากนั้นรวบรวมอายะฮ์ที่มีความหมายทำนองเดียวกันมาอธิบาย พร้อมอธิบายความหมายคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน ที่สำคัญการอธิบายของท่าน จะเป็นการอธิบายโดยวิธีแบบมะอ์ซूर เน้นความถูกต้องของสายรายงาน

al-Bukhārī (2008) เจ้าของหนังสือ “Al-jami’ al-musnad al-sohīh al-mukhtasor min Ḥmri Rasūlillah fī sunanih wa Ḥiyāmih” เล่มที่ 2 เป็นที่รู้จักในนามเศาะฮ์อิฮ์อัลบุคอรีย์ ท่านเป็นนักปราชญ์ที่มีความชำนาญทางด้านวิชาฮะดีษ หนังสือของท่านจะรวบรวมบรรดาฮะดีษที่เป็นฮะดีษเศาะฮ์อิฮ์เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเน้นในส่วนการรายงานฮะดีษที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามเท่านั้น

Muslim (2001) เจ้าของหนังสือ “Al-jami’al-Sohih al-musammā Sohīh Muslim” เล่มที่ 2 เป็นที่รู้จักในนามเศาะฮ์อิฮ์ มุสลิม ท่านเป็นนักปราชญ์ที่มีความชำนาญทางด้านวิชา ฮะดีษ หนังสือของท่านจะรวบรวมบรรดาฮะดีษที่เป็นฮะดีษเศาะฮ์อิฮ์เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเน้นในส่วนการรายงานฮะดีษที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามเท่านั้น

1.2.2 เอกสารทุติยภูมิ

Abū Walīd al-Bājī (1995) เจ้าของหนังสือ “Ihkāmul fusūl fī Ahkāmīl Usūl” หนังสือของท่านครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง อุกุศูล์ฟิฮฺ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนจะต้องศึกษารากฐานกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์หลักการห้ามที่อยู่ในกุรอานและฮะดีษให้ตรงกับเจตนารมณ์บัญญัติแห่งศาสนา ซึ่งท่านได้กล่าวพร้อมกับยกตัวอย่างในประเด็นและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างลงตัวง่ายต่อการเข้าใจที่ลึกซึ้ง

Yāsīn al-Muhaimid (2001) เจ้าของหนังสือ “Al ḥmru wannahyu ‘inda Ulamā’īl Arobīyyah wal usūliyyīn” หนังสือเล่มนี้ได้บอกถึงเรื่อง หลักข้อใช้ ข้อห้าม ในมุมมองของนักวิชาการทางด้านภาษาอาหรับ และมุมมองของนักวิชาการด้านอุศูล์ฟิฮฺ จากการศึกษาหนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจและทราบถึง นิยาม ด้านความหมายและประเภทต่าง ๆ ของหลักการห้าม เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์หลักข้อห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและอัลฮะดีษมากยิ่งขึ้น

al-Juwainīy (1980) เจ้าของหนังสือ “Al burhān fī ‘Usūlilfiqh ” หนังสือเล่มนี้ได้บอกถึงหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับวิชาอุศูล์ฟิฮฺ เพื่อจะได้นำมาประกอบหาที่มาของบทบัญญัติอิสลาม และในหนังสือเล่มนี้เช่นเดียวกันผู้วิจัยได้ศึกษาคิดว่าจะได้ประโยชน์มากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ บทว่าด้วยการห้ามและประเภทของการห้าม เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอุศูล์ฟิฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญุรอต

al-Zurqānīy (1996) เจ้าของหนังสือ “Manāhil irfān fi ulūmil Qurān” หนังสือของท่านมุ่งเน้นในเรื่องของอุลุมอัลกุรอาน เช่น อายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์ใดที่ถูกประทานลงมาก่อน และหลังการอพยพ สาเหตุของการประทานอายะฮ์อัลกุรอานและนาสิก มั่นสุค (อายะฮ์ใดที่ฮุกมยังคงอยู่ อายะฮ์ใดที่ฮุกมถูกยกเลิกไปแล้ว หรืออายะฮ์ใดที่อายะฮ์อัลกุรอานถูกยกเลิกแต่ฮุกมยังอยู่) เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาคิดว่าจะได้ประโยชน์มากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ บทว่าด้วยการนาสิก มั่นสุค และสาเหตุของการประทานอายะฮ์อัลกุรอานเพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุรุอฺ ในครั้งนี้

al-Zarkhāchīy (2010) เจ้าของหนังสือ “al Burhān fi Ulūmil Qurān” หนังสือของท่านมุ่งเน้นในเรื่องของอุลุมอัลกุรอาน เช่น อายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์ใดที่ถูกประทานลงมาก่อน และหลังการอพยพ สาเหตุของการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน และนาสิก มั่นสุค (อายะฮ์ใดที่ฮุกมยังคงอยู่ อายะฮ์ใดที่ฮุกมถูกยกเลิกไปแล้ว หรืออายะฮ์ใดที่อายะฮ์อัลกุรอานถูกยกเลิกแต่ฮุกมยังอยู่) อายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์ใดที่ประทานลงมาก่อนและหลัง ภาษาต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน การตีฟสิร การตะอวีล และสำนวนอัลกุรอานที่เป็นทั้งฮะกีกี และมะญาซี เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาคิดว่าจะได้ประโยชน์มากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ บทว่าด้วยการนาสิก มั่นสุค และสาเหตุของการประทานอายะฮ์ อัลกุรอาน และสำนวนอัลกุรอานที่เป็นทั้งฮะกีกี และมะญาซี เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุรุอฺ ในครั้งนี้

al-Suyūtiy (1974) เจ้าของหนังสือ “al-Aitqān fi ulūmil Qurān” หนังสือของท่านมุ่งเน้นในเรื่องของอุลุมอัลกุรอานเช่นเดียวกับหนังสือก่อนหน้านี้ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาข้างต้นแล้ว เช่น อายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์ใดที่ถูกประทานลงมาก่อน และหลังการอพยพ สาเหตุของการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน และนาสิก มั่นสุค (อายะฮ์ใดที่ฮุกมยังคงอยู่ อายะฮ์ใดที่ฮุกมถูกยกเลิกไปแล้ว หรืออายะฮ์ใดที่อายะฮ์อัลกุรอานถูกยกเลิกแต่ฮุกมยังอยู่) อายะฮ์อัลกุรอานอายะฮ์ใดที่ประทานลงมาก่อนและหลัง ภาษาต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน การตีฟสิร การตะอวีล และสำนวนอัลกุรอานที่เป็นทั้งฮะกีกี และมะญาซี เป็นต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาคิดว่าจะได้ประโยชน์มากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ บทว่าด้วยการนาสิก มั่นสุค สาเหตุของการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน และสำนวนอัลกุรอานที่เป็นทั้งฮะกีกี และมะญาซี เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุรุอฺ ในครั้งนี้

จากข้อมูลเอกสาร (หนังสือ) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษางานวิจัยของผู้วิจัยพบว่า บรรดานักวิชาการได้ให้ความสำคัญ เน้นย้ำ ข้อห้ามที่มีอยู่ในศาสนบัญญัติเป็นอย่างยิ่งตามแนวทางของอะฮฺลฺ อัซสุนนะฮฺ วัอะลฺญะมาอะฮฺและตามแนวทางของสะละฟุศศอและห์รวมถึงหนังสือตีฟสิรของอิบนุกะษีร และอิมามอัญญาอะบะรียฺ ที่มีการใช้สำนวนอธิบายที่

เข้าใจง่าย มาเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายถึงเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอุศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญรอต ในครั้งนี้

1.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอุศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญรอต ผู้วิจัยได้นำเอกสารที่เป็นงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ

Abbās al-Hakāmīy (1989) ท่านเป็นอาจารย์สอนในคณะชะรีอะฮ์และอิสลามศึกษา สาขากฎหมายอิสลาม มหาวิทยาลัยอุมมุลกุรอ เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านอุศูลฟิกฮฺ เจ้าของวิจัยเรื่อง “Dilālah Annah ‘indal Usūliyyīn wa asariha fil furū‘u fiqhīyah” เนื้อหาของวิจัยเรื่องนี้ได้มุ่งเน้นกล่าวถึงหลักการห้ามในด้านอุศูลฟิกฮฺ และบรรดาที่ศนะต่าง ๆ ของนักวิชาการที่มีการขัดแย้งกันอย่างละเอียด พร้อมยกตัวอย่างขึ้นมาประกอบให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า อย่างสะดวก และง่ายดาย วิจัยเรื่องนี้ใช้สำนวนภาษาที่ไม่ยาก ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการห้าม 4 ส่วนได้แก่

การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง ต้องละทิ้งตลอดไปใช่หรือไม่

การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง ต้องละทิ้งทันทีหรือไม่

การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง ทุกสิ่งที่เป็นฮะรอมใช่หรือไม่

การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง ทุกสิ่งที่เป็นโมฆะใช่หรือไม่

วิจัยเรื่องนี้ได้บอกถึงหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับหลักการห้าม (โดยเฉพาะ) ในด้านอุศูลฟิกฮฺ เพื่อจะได้นำมาประกอบหาที่มาของบทบัญญัติอิสลาม และในวิจัยเรื่องนี้เช่นเดียวกันผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ หลักการห้ามทั้ง 4 ส่วนที่ได้นำเสนอในข้างต้นแล้วนั้น เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอุศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญรอต ในครั้งนี้

‘Aalī al-Namlah (n.d.) ท่านเป็นอาจารย์สอนในคณะชะรีอะฮ์และอิสลามศึกษา สาขาอุศูลฟิกฮฺ มหาวิทยาลัยอัลเกาะอิม เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านอุศูลฟิกฮฺ เจ้าของวิจัยเรื่อง “Sawārif an nahyi ‘anil Tahrīm al naqlīyah dirāsah taasīliyah tatbīqīyah” เนื้อหาของวิจัยเรื่องนี้กล่าวถึงตัวบท และสำนวนหลักการห้าม ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน และหะดีษ มิได้หมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด (ในระดับฮะรอม) เสมอไป แต่การห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน และหะดีษ อาจหมายถึงการห้ามอย่างไม่เด็ดขาด (อยู่ในระดับมักรูฮ) เท่านั้นเองก็เป็นไปได้ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยันและบ่งชี้ว่าฮุกุมฮะรอมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุม

มักสูญเสียแล้ว เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (การเห็นพ้องต้องกันของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) เป็นต้น

วิจัยเรื่องนี้ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุกมฮะรออม อาจมีการแปรเปลี่ยนไปเป็นสุกมมักรูฮ์ได้นั้นจะต้องมีตัวบทจากอัลกุรอาน อัลฮะดีษ จากการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (เห็นพ้องต้องกันของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) มายืนยันเพื่อจะได้นำมาซึ่งสุกมที่ถูกต้องที่สุดของบทบัญญัติอิสลาม และในวิจัยเรื่องนี้เช่นเดียวกันผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ หลักเกณฑ์การเปลี่ยนสุกมฮะรออมไปเป็นสุกมมักรูฮ์ได้นั้น จะต้องมีตัวบทจากอัลกุรอาน อัลฮะดีษ จากการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (การเห็นพ้องต้องกันของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) ที่ได้นำเสนอในข้างต้นแล้วนั้น เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตครั้งนี้

‘Aalī al-Tuwaijirīy (2010) ท่านเป็นอาจารย์สอนในคณะอัลกุรอานและอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติ เมืองมะดีนะฮฺ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านตัฟซีร เจ้าของวิจัยเรื่อง “al-Manhīyāt fi Sūrah al-Hujurāt” เนื้อหาของวิจัยเล่มนี้ได้กล่าวถึงข้อห้ามสำคัญ ๆ ของมุสลิมผู้ศรัทธาซึ่งเกี่ยวกับมารยาทที่มีต่ออัลลอฮฺ เราะฮะฮ์ของพระองค์ และเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เช่น ห้ามนินทา ห้ามใส่ร้ายป้ายสีเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ห้ามสอดแนม ห้ามตั้งฉายา ห้ามทวงบุญคุณ เป็นต้น หนังสือเล่มนี้อธิบายข้อห้ามแต่ละข้ออย่างละเอียด พร้อมทั้งนำเสนอทัศนะของบรรดามุฟตีฮ์ รวบรวมทั้งชี้แจงสุกมข้อห้ามต่าง ๆ ตามหลักอูศูลอัลกุรอานอีกด้วย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ทัศนะต่าง ๆ ของบรรดามุฟตีฮ์ และสุกมต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่ออายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต ในครั้งนี้

Muhammad Nabhān Misrīy (2013) ท่านเป็นอาจารย์สอนอัลกุรอานและหลักการอ่านทั้งสิบแบบ ในสาขาหลักการอ่านอัลกุรอาน มหาวิทยาลัยอุมมุลกุรอ เมืองมักกะฮฺ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่านอัลกุรอานทั้งสิบแบบ เจ้าของงานวิจัยเรื่อง “al-Buchrā fi Taysīr Qirāāāt Achar al-Kūbrā” เนื้อหาของวิจัยเล่มนี้ได้กล่าวถึงวิธีการอ่านอัลกุรอานทั้งสิบแบบ พร้อมทั้งได้อธิบายในบางอายะฮ์ของทุก ๆ สุเราะฮ์ ที่มีการอ่านไม่เหมือนกันไว้อย่างละเอียด รวมทั้งได้แจ้งทำเนียบนักอ่านอัลกุรอานทั้งสิบแบบไว้ในหนังสือเล่มนี้ด้วยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ทัศนะต่าง ๆ ของบรรดานักอ่านอัลกุรอานทั้งสิบแบบ (อูละม อัลกิรออาต อัลอัชหฺ) ซึ่งมีผลต่ออายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตเพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต ในครั้งนี้

Sultān Muhammad (2004) ท่านและคณะของท่านได้เขียนหนังสือชื่อ “Durūs Balāqḥah” อธิบายโดย ‘al-‘Usaimīn เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงหลักวาทศิลป์สำนวนโวหารโดยทั่วไปอย่างละเอียดพร้อมยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน ประกอบด้วยอิลมุนมะอานีย์ เคาะบ์ร อินชาอ และอิลมุน บะยาน เป็นต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคิดว่าจะได้รับประโยชน์อย่างมากในการทำวิจัยครั้งนี้คือ ประโยคอินชาอ ที่มีสำนวนการห้ามซึ่งมีผลอย่างมากต่อ อายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ ในครั้งนี้

จากข้อมูลเอกสาร (งานวิจัย) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษางานวิจัยของผู้วิจัยพบว่า บรรดากวีวิชาการส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญ เน้นย้ำข้อห้ามที่มีอยู่ในศาสนบัญญัติเป็นอย่างยิ่งตามแนวทางของอะฮฺลุลสุนนะฮ์ วัล ญะมาอะฮ์ และตามแนวทางของสะลัฟศอและห์ รวมถึงวิจัยของท่าน ‘Aalī al-Tuwajjīrīy ที่มีการวิเคราะห์ข้อห้ามต่าง ๆ โดยใช้หลักอูศูลอัลกุรอาน ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลข้อห้ามโดยใช้หลักอูศูลุลฟิกฮ์มาเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายถึงเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอูศูลุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ ในครั้งนี้

1.3 วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ
- 1.3.2 เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอูศูลุลฟิกฮ์
- 1.3.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอูศูลุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

- 1.4.1 ได้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ
- 1.4.2 ได้ทราบถึงความหมายและความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอูศูลุลฟิกฮ์
- 1.4.3 ได้ทราบถึงรายละเอียดข้อห้ามตามหลักการอูศูลุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาหลักการห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.5.1 สุเราะฮ์อัลฮุญูร็อตมีจำนวนทั้งหมด 18 อายะฮ์ อายะฮ์ที่กล่าวถึงเรื่องการห้ามมีจำนวน 5 อายะฮ์ ซึ่งจะเป็นหัวข้อที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

1.5.2 จากจำนวน 5 อายะฮ์ที่อธิบายหลักการห้าม สามารถจำแนกออกเป็น 7 ประการ ประกอบด้วย ห้ามกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดล้ำหน้าอัลลอฮ์ ﷻ และเราะฮ์สูลของพระองค์ ห้ามส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ ห้ามการเย้ยหยัน ห้ามตั้งฉายาและใส่ร้ายป้ายสี ห้ามสอดแนม ห้ามการนินทา และห้ามทวงบุญคุณ

1.5.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความหมายของการห้าม ความสำคัญของการห้ามตามหลักการอุศูลฟิควะฮ์จำเป็นของมุสลิมจะต้องทำการศึกษารื่องดังกล่าว

1.5.4 ศึกษาเกี่ยวกับสุเราะฮ์อัลฮุญูร็อต ประกอบด้วย ส่วนนวนโวหารของอัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับหลักการห้ามตามหลักอุศูลฟิควะฮ์

1.5.5 ศึกษาสุกมที่ได้จากอายะฮ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามตามหลักการอุศูลฟิควะฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุญูร็อต

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

1.6.1 ในการแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอาน พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ ซึ่งจัดพิมพ์โดยศูนย์กษัตริย์พะฮัร เพื่อการพิมพ์คัมภีร์อัลกุรอาน นครมะดีนะฮ์มุนาวะเราะฮ์ ฮ.ศ. 1419

1.6.2 การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอานจะใช้มาตรฐานการอ้างอิง โดยระบุชื่อสุเราะฮ์และลำดับอายะฮ์ไว้ด้านล่างทุก ๆ ตัวบทของเนื้อหา และหากอายะฮ์ใดผู้วิจัยนำมากล่าวเพียงส่วนหนึ่งก็จะระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นส่วนหนึ่งจากอายะฮ์

1.6.3 การอ้างอิงฮะดีษผู้วิจัยจะอ้างอิงตัวบทฮะดีษและคำแปลพร้อมระบุชื่อผู้บันทึกฮะดีษ ปีที่พิมพ์ และหมายเลขฮะดีษ

1.6.4 การอธิบายคำศัพท์ที่เห็นว่าสำคัญและเข้าใจยาก ผู้วิจัยจะอธิบายไว้ในเชิงอรรถ

1.6.5 ข้อมูลที่ได้จากหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยจะอ้างถึงด้วยการเขียนนามปี โดยมีชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าที่ใช้ในการอ้างอิงในเครื่องหมายวงเล็บ

1.6.6 การเขียนชีวประวัติของบุคคลต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวิจัยผู้วิจัยจะเขียนประวัติมาพอสังเขป


1.6.7 การเทียบอักษรภาษาอาหรับและคำศัพท์ด้านอิสลามศึกษา อ้างอิงจากตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย ฉบับปรับปรุงของวิทยาลัยอิสลามศึกษาปีพุทธศักราช 2558


1.6.8 การแปลหนังสือและเอกสารที่เป็นภาษาอาหรับมาเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยแปลความหมายโดยคงรักษาความหมายของข้อความเดิมไว้อย่างสมบูรณ์ที่สุด


1.6.9 การอ้างอิงปีที่ตีพิมพ์ที่ปรากฏในหนังสืออ้างอิงจะเทียบเป็นปีคริสตศักราช


1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย


การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์บางอย่าง ดังต่อไปนี้



1.7.1  อ่านว่า สُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้หาบริสุทธิ

1.7.2  อ่านว่า ค็อลลัลลอฮู อะลัยฮิ วะสัลลิม เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิม กล่าวแต่ท่าน นบีมุฮัมมัด ซึ่งมีความหมายว่าขออัลลอฮ์โปรดประทานพรและความสันติสุขแต่ท่านด้วยเทอญ



1.7.3  อ่านว่า เราะฎียัลลอฮู อันฮู เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่บรรดาเศาะฮาบะฮ์ แปลว่า ขออัลลอฮ์ทรงยอมรับในตัวของเขาด้วยเถิด

1.7.4  อ่านว่า อะลัยฮิสลาม เป็นพรภาวนาที่ชาวมุสลิมกล่าวแต่ันบิท่าน ๆ อื่น ๆ ซึ่งมีความหมายว่า ขออัลลอฮ์ทรงประทานความสันติสุขแต่ท่านด้วยเทอญ

1.7.5  อ่านว่า เราะฎียัลลอฮูอันฮ่า ซึ่งมีความหมายว่า ขออัลลอฮ์ ทรงโปรดปรานแก่นาง จะเขียนต่อท้ายเศาะฮาบะฮ์ทุกครั้งหลังจากที่มีการกล่าวถึง

1.7.6   วงเล็บดอกไม้ใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.7.7   วงเล็บดอกไม้ประกบใช้สำหรับคัณฑ์วรรคอายะฮ์อัลกุรอาน

1.7.8  ...  วงเล็บดอกไม้ไม่มีจุดฝังซ้ายใช้กับอายะฮ์อัลกุรอานส่วนหน้า

1.7.9  ...  วงเล็บดอกไม้ไม่มีจุดฝังขวาใช้กับอายะฮ์อัลกุรอานส่วนหลัง

1.7.10 (()) วงเล็บคู้ใช้สำหรับตัวบทของฮะดีษ

1.7.11 () วงเล็บเดี่ยวใช้สำหรับชื่อสุเราะฮ์ ลำดับอายะฮ์ และเลขฮะดีษ

1.7.12 “...” อัญประกาศใช้คร่อมอักษร คำ หรือกลุ่มคำและเนื้อความพิเศษ

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อห้าม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อิสลามให้เว้นการกระทำ ไม่ให้ทำตามที่กำหนดไว้

สุเราะฮ์ หมายถึง บทต่าง ๆ ในคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งมีทั้งสิ้น 114 บท และสุเราะฮ์อัลฮุร็อยต เป็นสุเราะฮ์ที่ 49 จากจำนวนสุเราะฮ์ทั้งหมดของอัลกุรอาน

อัลฮุร็อยต เป็นคำพหูพจน์มาจากเอกพจน์คำว่า หุญร็อฮ์ (حجرة) แปลว่า ห้อง ซึ่งรวมไปถึงบ้านที่มีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องนอน ห้องรับแขก และห้องรับประทานอาหาร แต่ความหมายในที่นี้หมายถึงชื่อสุเราะฮ์ ๆ หนึ่งของอัลกุรอาน และเป็นสุเราะฮ์ที่ว่าด้วยเรื่องห้องหับต่าง ๆ ของเหล่าบรรดาภรรยาท่านเราะสูล ที่อยู่ติดกับมัสยิดของท่านเราะสูล ณ นครมะดีนะฮ์

อุศูลุลฟิกฮ์ หมายถึง แหล่งที่มาของฮุกม เช่น วาญิบ คือบังคับให้ปฏิบัติ, ฮะรอม คือบังคับให้ละเว้น สุนนะฮ์หรือมันดุบ คือส่งเสริมให้ปฏิบัติ มักรูฮ์ คือส่งเสริมให้ละเว้น มุบาฮ์ คือให้เลือกปฏิบัติหรือละเว้น

ฮะรอม หมายถึง ละทิ้งจะได้รับผลบุญ ถ้ากระทำแล้วจะได้รับบาป

มักรูฮ์ หมายถึง ละทิ้งจะได้รับผลบุญ ถ้ากระทำแล้วจะถูกตำหนิ

1.9 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.9.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยหัวข้อเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุลฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุร็อยต” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารด้านหลักข้อห้ามตามแนวทางของบรรดาอุละมาอ์อูศูลีฮีน ประกอบด้วย ด้านอุลุมอัลกุรอาน ด้านหลักภาษาอาหรับ ด้านอุลุมกิรออาต ด้านอุลุมอัลฮะดีษ และด้านอุศูลุลฟิกฮ์

1.9.2 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลวิจัยเอามาจากการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสาร 2 แหล่งที่สำคัญ คือ

1.9.2.1 เอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources)

1. หนังสือตัฟสีร์และอายะฮ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักข้อห้าม เช่น ตัฟสีร์อัลกุรอานอัลอาซิม ของอิบนุกะษีร์ ตัฟสีร์ญามิอ์อัลบะยาน อันตะวีลิลอัลกุรอาน ของอิมามอ็ฏฏะฮ์บารี และตัฟสีร์ มะอาลิม อัลตันซีล ของอัลบะฆะวะวี เป็นต้น

2. หนังสืออะดิษที่ระบุตัวบทอะดิษที่เกี่ยวกับหลักข้อห้ามจากกุดุบ 9 เล่ม เช่น เศาะฮี้ฮอัลบุกอริยฺ เศาะฮี้ฮมุสลิม สุนันอบีดาวูด สุนันอัตติรมีซียฺ สุนันนะซาอียฺ สุนันอิบนิมาญะฮฺ สุนันอัลบัยฮะกีญฺ สุนันอัตตารีมียฺ และมุสนัดอะฮมัด

1.9.2.2 เอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources)

1. หนังสืออธิบายอายะฮอัลกุรอานที่ขยายความอายะฮอัลกุรอานที่มีอยู่ในซูเราะฮอัลฮุกูมฺ หรืออายะฮอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือฟัตหฺ อัลมะญีดี เป็นต้น

2. หนังสืออธิบายอะดิษที่อธิบายเกี่ยวกับข้อห้าม ทั้ง 7 ประการในซูเราะฮ อัลฮุกูมฺ เช่น หนังสือฟัตหฺ อัลบารียฺ เอาน์ล มะอบูด ตูฮฟะตุล อะฮฺวะซีเย่ และซุบ์ล อีมาน

3. หนังสืออุศูลฟิฮฺ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการห้าม ทั้งที่เป็นภาษาอาหรับ เช่น อิชกามูลฟูศูล ฟิ อะฮกามิลอุศูล ของอบู อัล-วะลีด อัลบาญียฺ อัลอิฮกาม ฟิ อุศูลิลอะฮกาม ของ อะลี บิน มุฮัมมัด อัลอามิดี อัลบุรฮาน ฟิ อุศูลฟิฮฺ ของอับดุลมะลิก บิน อับดิลละฮฺ อัล-ญัยนี อัล-มะอรูฟ อิมามุลหะเราะมะนฺ และอัลอัมรฺ วันนะฮฺยฺ อินดัล อุละมาอ์ อัลอะรอเบียฮฺ วัลอุศูลียีน ของยาซีน ญาซิม อัลมุฮัยมิด เป็นต้น และภาษาไทย เช่น หนังสืออุศูลฟิฮฺ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอล อาลี เป็นต้น

4. หนังสืออุลุมอัลกุรอาน ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการห้าม เช่น มะนาฮิล อิรฟาน ฟิ อุลุมมิลกุรอาน ของอัลซุรกอเนีย อัลบุรฮาน ฟิ อุลุมมิลกุรอาน ของอัลซัรกาซี อัลอิตกอน ฟิ อุลุมมิลกุรอาน ของสุญญียฺ และหนังสืออุลุมอัลกุรอาน 2 ของรองศาสตราจารย์ ดร.อับดุลเลาะ การ์รีนา เป็นต้น

5. หนังสือหลักภาษาอาหรับ เกี่ยวกับวาทศิลป์ เช่น คุรุส บะลาฆะฮฺ อธิบายโดย อัลอุษัยมีน ของสุลฏอน มุฮัมมัด เป็นต้น

6. หนังสืออุลุม กิรออาต หลักการอ่านอัลกุรอานลิบบแบบ เช่น อัล บุชรอ ฟิ ตัยสิร กิรออาตอัลฮฺ อัลกุบรอ เป็นต้น

7. หนังสือพจนานุกรมอธิบายศัพท์ภาษาอาหรับที่เป็นภาษาอาหรับ และ ภาษาไทย

1.9.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์และแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้หลักการตรัสบ (เรียงเรียง) ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมและเรียบเรียงอายะฮอัลกุรอานที่เกี่ยวกับข้อห้าม ทั้ง 7 ประการอันประกอบด้วย 1. ห้ามการฝ่าฝืน (การกระทำการใด) เกินกว่าอัลลอฮฺ ﷻ และเราะสูลสั่งใช้และสั่ง

ห้าม 2. ห้ามการส่งเสียงดังกับท่านนบี ﷺ 3. ห้ามการเยาะเย้ย 4. ห้ามการตั้งฉายา 5. ห้ามการนินทา 6. ห้ามการสอดแนม และ 7. ห้ามการทวงบุญคุณ พอสังเขปเป็นขอบเขตในการศึกษาแต่ละเรื่อง

2. ศึกษาและรวบรวมฮะดีษที่เกี่ยวกับหลักข้อห้าม 7 ประการ จากหนังสือฮะดีษ ผู้วิจัยจะยึดถือฮะดีษทั้ง 9 เล่ม ที่เป็นที่ยุ้จกและมีชื่อเสียง ได้แก่ เศาะฮิฮอัลบุคอรียฺ เศาะฮิฮมุสลิม สุนันอบูดาวูด สุนันอัตติรมีซียฺ สุนันอันนะสาอียฺ สุนันอิบนุมะญะฮฺ สุนันอัตตารีมียฺ มุวัฏฏะฮฺอิมามอิมามมาลิก และมุสนัดของอิมามอะฮฺหมัด

3. ศึกษาและรวบรวมหนังสืออ้างอิง ตำรา ที่เขียนโดยอุละมาอ์ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปโดยเฉพาะอุละมาอ์อะฮฺลฺ อัซซุนนะฮฺ วัลญะมาอะฮฺ ทั้งมุตะกอดดีมุน (อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่ในช่วง 300 ปีแรกแห่งอิญญะเราะฮฺศักราช) และอุละมาอ์มุตะอัคคิรูน (อุละมาอ์ที่มีชีวิตอยู่หลังจาก 300 ปีแรกแห่งการอิญญะเราะฮฺศักราช) ตลอดจนอุละมาอ์ปัจจุบันที่อธิบายเรื่องของ หลักข้อห้ามทั้ง 7 ประการ ที่สอดคล้องกับแนวทางของชะลัฟ

4. รวบรวมทัศนะอุละมาอ์อัตตัฟสีร บิลมะอะฮฺรูร ทัศนะของอุละมาอ์ฮะดีษ ทัศนะของอุละมาอ์ด้านภาษาอาหรับ ทัศนะของอุละมาอ์ด้านการอ่านกิริอาต และทัศนะของอุละมาอ์อัสสุลูลฟิกฮ

1.9.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยคือ แบบบันทึกซึ่งประกอบด้วยข้อมูลเอกสารและข้อมูลเนื้อหาของแต่ละหัวข้อ

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาแยกแยะ จัดเก็บในหมวดหมู่ และดำเนินที่ละขั้นตอนตามหัวข้อวิจัย

1.9.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้หลักการวิเคราะห์เชิงพรรณนาข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์อายุอะฮฺลุลกุรอาน ที่นำมาใช้เป็นหลักฐานโดยใช้การอธิบายจากหนังสือตัฟสีรบิลมะอะฮฺรูร

2. การวิเคราะห์หรือวิจารณ์สถานภาพของฮะดีษ โดยยึดหลักการของมุศฎะฮะฮฺฮะดีษ ยกเว้นฮะดีษในเศาะฮิฮอัลบุคอรียฺและมุสลิม ส่วนฮะดีษเศาะฮิฮและฮะสันเป็นหลักสำคัญในการอธิบายเพื่อยืนยันความถูกต้อง ส่วนฮะดีษฎะอียฺและฮะดีษเมาฎูอ จะไม่ใช้ในการอ้างอิงไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

3. การวิเคราะห์สัทภพจากอาเยฮอฏอราน โดยยึดหลักการของอสุลุลฟิกฮ์ หลักการออด และหลักวาทศิลป์

4. วิเคราะห์ทัศนะต่าง ๆ ของบรรดาอูลมะมาอ์โดยใช้หลักเกณฑ์ คือ ใช้ทัศนะของอูลมะมาอ์ที่มีความเห็นตรงกันหรือมีเพียงทัศนะเดียวผู้วิจัยจะถือว่าเป็นทัศนะที่ถูกต้อง ส่วนทัศนะที่แตกต่างหรือขัดแย้งกัน จะพิจารณาทัศนะที่ใกล้เคียงกับหลักฐานอัลอราน และอัลฮะดีษที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ของอาเยฮอฏอรานมากที่สุด

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักการห้าม

2.1 ความรู้เกี่ยวกับศาสนบัญญัติอิสลาม

2.1.1 ความหมายของศาสนบัญญัติอิสลาม

Abd Fātah Kibārah (1997: 17) “ศาสนบัญญัติอิสลาม” หรือ “ชะรีอะฮ์อิสลาม” ในความหมายกว้าง หมายถึง “แนวทางการดำเนินชีวิตมนุษย์ที่ประทานมาจากอัลลอฮ์ ﷻ โดยการประกาศเผยแผ่ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ทั้งในลักษณะของโองการแห่งอัลกุรอานและวิธีการดำเนินชีวิตหรือสุนนะฮ์ของท่าน” ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่า “ดีนุ้ลอิสลาม” (ศาสนาอิสลาม) ศาสนบัญญัติอิสลามในความหมายนี้มีนัยที่ครอบคลุมทั้งหลักการศรัทธา หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม แต่ในที่นี้มีได้ใช้ในความหมายกว้างหากใช้ในความหมายเฉพาะคือ เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักปฏิบัติ ไม่รวมถึงหลักศรัทธาและหลักคุณธรรมจริยธรรม หรืออีกนัยหนึ่งคือใช้ในความหมายเดียวกับคำว่า “อัลฮุกม” (الحكم) ซึ่งบรรดานักปราชญ์นิติศาสตร์อิสลามได้ให้นิยามความหมายไว้แตกต่างกัน

al-Zuhailīy (2005: 38) คำว่า “โองการแห่งอัลลอฮ์” หมายถึง “สิ่งที่ถูกโองการมาจากอัลลอฮ์ ﷻ ทั้งโดยตรง เช่น อัลกุรอาน และโดยทางอ้อม เช่น สุนนะฮ์ อิจญ์มาอิกียาส และหลักฐานศาสนบัญญัติอื่น ๆ เพราะหลักฐานดังกล่าวทั้งหมดล้วนมีที่มาจากอัลลอฮ์ ﷻ และในความเป็นจริงหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งชี้ถึงโองการดังกล่าวแห่งพระองค์เท่านั้น มิใช่สิ่งที่เป็นบ่อเกิดของกฎหมายอิสลามโดยตรง” ศาสนบัญญัติอิสลามจึงมิได้เกิดจากหลักฐานดังกล่าว แต่แท้แล้ว เกิดจากโองการแห่งอัลลอฮ์ ﷻ โดยมีหลักฐานทั้งหลายดังกล่าวเป็นเครื่องบ่งชี้

al-Zuhailīy (2005: 39) คำว่า “ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำต่าง ๆ ของบรรดามุสลิม” หมายถึง เกี่ยวกับการกระทำทั้งด้วยกาย วาจา หรือจิตใจ เช่น การละหมาด การจ่ายซะกาต และรวมถึงการกระทำด้วยการงดเว้น เช่น การไม่เข้าใกล้การผิดประเวณีด้วยบุคคลมุสลิม (บุคคลที่บรรลุศาสนภาวะและมีสติสัมปัญญาสมบูรณ์) ดังนั้น โองการต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลมุสลิม ย่อมไม่ถือเป็นกฎหมาย ดังเช่น โองการที่ 2-4 บทอัลอิคลาศ ความว่า “อัลลอฮ์นั้น ทรงเป็นที่พึ่ง พระองค์ไม่ประสูติ และไม่ถูกประสูติ และไม่มีผู้ใดเสมอเหมือนพระองค์” ซึ่งเป็นโองการที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะแห่งอัลลอฮ์ ﷻ โองการที่ 96 บทอัศศอฟฟาต

ความว่า “และอัลลอฮ์ ทรงสร้างพวกท่านและสิ่งที่พวกท่านประดิษฐ์มันขึ้นมา” ซึ่งเป็นโองการที่เกี่ยวกับการให้กำเนิดมนุษย์ และโองการที่ 10 บทอัซซะบะฮะ ความว่า “โอ้ ภูเขาเอ๋ย เจ้าจงสดุดีพร้อมกับเขาและนกด้วย” ซึ่งเป็นโองการที่เกี่ยวกับภูเขาและสัตว์ เป็นต้น โองการเหล่านี้และโองการอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน แม้จะเป็นโองการแห่งอัลลอฮ์ ﷻ แต่ไม่ถือเป็นศาสนบัญญัติอิสลามเนื่องจากไม่เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลมุสลิม

คำว่า มีลักษณะเป็นการสั่งการให้กระทำ หรือให้งดกระทำ หมายถึง มีความประสงค์ให้ปฏิบัติ ทั้งด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายและการไม่เคลื่อนไหวร่างกาย และการจำนงค์ดังกล่าวหากเป็นการจำนงค์ให้ปฏิบัติโดยเด็ดขาด เรียกว่า อัลอิญาบ หรือวาญิบ หากเป็นการจำนงค์ให้ปฏิบัติโดยไม่เด็ดขาด เรียกว่า อัลนัตบ หรือมันดูบ และหากเป็นการจำนงค์ให้ละทิ้งโดยเด็ดขาด เรียกว่า อัลตะฮะรีม หรือฮะรอม และหากเป็นการจำนงค์ให้ละทิ้งโดยไม่เด็ดขาดเรียกว่า อัลกะรอฮะฮ์ หรือมักรูฮ์ แล้วแต่กรณี

คำว่า ให้เลือกระหว่างการกระทำและไม่กระทำ หมายถึง การอนุมัติให้บุคคลมุสลิมสามารถเลือกที่จะปฏิบัติหรือละทิ้งก็ได้

al-'Usaimīn (2013: 11) ดังนั้น ศาสนบัญญัติอิสลามจึงมีความหมายครอบคลุมถึงสถานะของการกระทำต่าง ๆ 5 สถานะด้วยกัน เรียกว่า “อัลหุกมุดตักลีฟีย” الحكم التكليفي ได้แก่

1. ศาสนบัญญัติที่มีลักษณะบังคับให้ปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่า วาญิบ واجب เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿واعبدوا الله...﴾

(النساء، جزء من الآية: 36)

ความว่า “และพวกเจ้าจงเคารพภักดีต่ออัลลอฮ์...”

(อันนิสาอ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 4)

2. ศาสนบัญญัติที่บังคับให้ละเว้น ซึ่งเรียกว่า ฮะรอม حرام เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرَهُمَا﴾

(الإسراء، جزء من الآية: 23)

ความว่า “และเจ้าจงอย่ากล่าวคำว่าอุฟ แก่ท่านทั้งสอง
(บิมารดา) และ อย่าตะโกนใส่ท่านทั้งสอง”

(อัลอิสรอ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 23)

3. ศาสนบัญญัติที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติ การสั่งให้กระทำอย่างไม่เด็ดขาด ซึ่งเรียกว่า “มันดูบ” หรือ “สุนนะฮฺ” مندوب คือการส่งเสริมสนับสนุนให้กระทำโดยการกำหนดผลตอบแทนในการกระทำ แต่จะไม่มีโทษหากมิได้กระทำ แต่โดยหลักการทุก ๆ คำสั่งให้กระทำนั้น จะถือว่าเป็นคำสั่งที่เด็ดขาด คือ แสดงว่าเป็นสิ่งวาญิบจะต้องกระทำ اصل الأمر للوجوب หมายความว่า โดยหลักการคำสั่งให้กระทำนั้นเพื่อแสดงถึงวาญิบ การที่จะถือว่าเป็นการสั่งอย่างไม่เด็ดขาดนั้น ต้องมีหลักฐานสนับสนุน เช่น อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَيْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَحَلِّ مُسَمًّى
فَاكْتُبُوهُ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية: 282)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธา เมื่อพวกท่านทำการกู้ยืมหนี้สินกัน โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน พวกเจ้าจงบันทึกมันไว้เถิด...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 282)

เป็นคำสั่งให้บันทึกสัญญากู้ยืม ซึ่งตามหลักแล้วถือว่าเป็นวาญิบ แต่คำสั่งนี้ได้เปลี่ยนสภาพจากวาญิบเป็นมันดูบ ด้วยคำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ในอายะฮฺที่ว่า

﴿ فَإِنْ آمِنَ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية: 283)

ความว่า “หากมันต่างฝ่ายต่างไว้วางใจซึ่งกันและกัน ลูกหนี้ผู้ได้รับความไว้วางใจ ก็จงชำระคืนหนี้สินที่เขาได้รับความไว้วางใจเสีย และเขาจงยำเกรงต่ออัลลอฮฺผู้ทรงอภิบาลของเขา...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 283)

ซึ่งแสดงว่า หากเจ้าหนี้ไว้วางใจลูกหนี้ ก็ไม่จำเป็นจะต้องบันทึกสัญญากู้ยืม

แต่อย่างใด

4. ศาสนบัญญัติที่ส่งเสริมให้ละเว้น ซึ่งเรียกว่า “มักรูฮ” *مكروه* มีลักษณะตรงกันข้ามกับมัन्दูบ การที่จะถือว่าเป็นการสั่งห้ามที่ไม่เด็ดขาดนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์สนับสนุนด้วย เช่นเดียวกับคำสั่งให้กระทำที่เปลี่ยนสภาพเป็นคำสั่งที่ไม่เด็ดขาด เช่น ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ أَكَلَ الثُّومَ وَالْبَصَلَ وَالْكُرَّاثَ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا ، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَأْذَى مِمَّا يَأْذَى مِنْهُ الْإِنْسَانُ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 812)

ความว่า “ใครก็ตามที่รับประทานกระเทียม หัวหอม เขาจงอย่าเข้าใกล้มัสยิดของเรา เพราะแท้จริง บรรดาอะละอิกะฮ์ได้รับการรบกวนจากสิ่งที่มนุษย์ได้รับการรบกวน”

(al-Bukhārī, 2008, : 812)

โดยหลักการสิ่งที่ท่านนบี ﷺ ห้ามมิให้กระทำนั้น ถือว่า เป็นการห้ามอย่างเด็ดขาด แต่มีหลักฐานที่แสดงว่า ไม่ได้ห้ามอย่างเด็ดขาด นั่นคือ คำกล่าวของท่านนบี ﷺ ในเมื่อมีเศาะฮาบะฮ์ท่านหนึ่งถามถึงหัวหอมว่า มันเป็นของฮะรอมหรือ ? ท่านนบี ﷺ กล่าวว่า

((لا ولكني أكرهه من أجل ريحه))

(أخرجه مسلم، 2001 : 3827)

ความว่า “ไม่ แต่ฉันเกลียดกลิ่นของมัน”

(Muslim, 2001, :3827)

5. ศาสนบัญญัติที่อนุญาตให้เลือกระหว่างปฏิบัติหรือละเว้นก็ได้ การให้สิทธิแก่ผู้กัลลัฟที่จะกระทำหรืองดการกระทำ หมายความว่า ให้เลือกที่จะกระทำก็ได้ไม่กระทำก็ได้ หรือการอนุญาตให้กระทำนั่นเอง ซึ่งเรียกว่า “มุบาฮ” *مباح* หลักฐานที่แสดงว่าเป็นมุบาฮนั้น อาจเป็นตัวบทจากอัลกุรอานหรือหะดีษที่ระบุว่า “ไม่เป็นบาป” *لا جناح* หรือ *لا إثم* หรือคำที่มาจากรากศัพท์ “หะลาละ” *حلال* ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ ...﴾

(البقرة، جزء من آية : 235)

ความว่า “และไม่เป็นการบาบใด ๆ แก่พวกเจ้า ในกรณีที่พวกเจ้า ได้พุดจาเลียบเคียงอ้อมค้อมเพื่อการสู่ขอสตรี (ซึ่งอยู่ในอีด ดะฮฺ)...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ: 235)

ทั้งนี้ ศาสนบัญญัติเรื่องใดจัดอยู่ในประเภทใดนั้น ขึ้นกับแหล่งที่มาและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ เป็นสำคัญ โดยแหล่งที่มาและหลักฐานดังกล่าวประกอบด้วย อัลกุรอาน สุนนะฮฺ อิจญ์มาอฺ กียาส และอื่น ๆ ดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้นแล้ว

อิสมาแอ อาลี (2009: 12) คำว่า “หรือเป็นการวางสัญญาไว้” หมายถึง การวางสัญญาของอัลลอฮฺ หรือศาสนทูตแห่งพระองค์ ในการกำหนดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นเงื่อนไข เป็นอุปสรรคหรือสิ่งกีดขวางหรือเป็นสาเหตุในทางกฎหมาย เช่น กำหนดให้ความสะอาดเป็นเงื่อนไขของการละหมาด กำหนดให้การฆ่าเจ้ามรดกเป็นอุปสรรคในการรับมรดกของทายาทที่เป็นฆาตกรและ กำหนดให้ตะวันคล้อยหรือบ่ายเป็นสาเหตุของการละหมาด เป็นต้น และศาสนบัญญัติในส่วนนี้ เรียกว่า “อัลฮุกมุลฎออีฮฺ” หมายถึง ฮุกมที่ถูกกำหนดโดยสิ่งอื่นเพื่อเป็นสัญญาของฮุกม

2.1.2 แหล่งที่มาหรือหลักฐานแห่งศาสนบัญญัติอิสลาม

ศาสนบัญญัติอิสลาม เป็นบทบัญญัติแห่งอัลลอฮฺ ﷻ ที่ประทานมายังท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ สู่มวลมนุษยชาติ ปวงปราชญ์มุสลิมจึงมีความเห็นพ้องต้องกันว่าอัลกุรอาน [القرآن]¹ เป็นแหล่งที่มาสำคัญอันดับแรกของศาสนบัญญัติอิสลาม ถัดจากนั้นคือสุนนะฮฺ [السنة]² อิจญ์มาอฺ [الإجماع]³ และกียาส [القياس]⁴ ตามลำดับ ส่วนหลักฐานที่มานั้น นอกเหนือจากนั้นเป็นหลักฐานที่มาประกอบชั้นรอง เช่น อิสติฮซาน [الاستحسان]⁵ อิสติศลาฮฺ [الاستصلاح] หรือมะศอลิฮฺ

¹ อัลกุรอาน คือโองการแห่งอัลลอฮฺที่ทรงประทานลงมาแก่ท่านนบีมุฮัมมัด โดยผ่านมลาอิกะฮฺญิบรีล และมีผู้รายงานเล่าขานจำนวนมากในแต่ละยุคสมัยตั้งแต่ยุคของท่านเราะซูลตราบจนกระทั่งยุคปัจจุบัน รายงานติดต่อกันมาอย่างแพร่หลายในลักษณะที่ไร้ข้อกังขา และปราศจากความคลุมเครือสงสัย Abd Karīm Zaidān (1996: 152)

² สุนนะฮฺ คือ แบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด ทั้งคำพูด การกระทำ และการยอมรับของท่าน Abd Karīm Zaidān (1996: 161)

³ อิจญ์มาอฺ หรือมติเอกฉันท์ คือ ความเห็นพ้องต้องกันของบรรดาผู้วิเคราะหฺวินิจัย (มุญตะฮิดีน) จากประชาชาติอิสลามในการกำหนดบทบัญญัติเรื่องหนึ่งเรื่องใด ในยุคหนึ่งยุคใดภายหลังจากที่ท่านเราะซูลได้เสียชีวิตไปแล้ว เช่นมีอิจญ์มาอฺว่า ผู้เป็นยายมีสิทธิรับมรดกได้ในเมื่อผู้ตายไม่มีมารดา Abd Karīm Zaidān (1996: 179)

⁴ กียาส คือการผนวกสิ่งที่ไม่มีความชัดแจ้งที่กำหนดบัญญัติเข้ากับสิ่งที่มีตัวบทกำหนดบัญญัติไว้แล้ว เพราะเหตุที่ทั้งสองมีสาเหตุแห่งการกำหนดบทบัญญัติ (อิดละฮฺ) เหมือนกัน Abd Karīm Zaidān (1996: 194)

⁵ อิสติฮซาน คือ การหันเหออกจากสิ่งที่กำหนดบทบัญญัติต่อกรณีใดที่คล้ายคลึงกันโดยหันไปกำหนดบทบัญญัติที่แตกต่างจากสิ่งที่คล้ายคลึงกันนั้นเพราะมีเหตุผลที่หนักแน่นและเที่ยงธรรมยิ่งกว่า หรืออีกนัยหนึ่งคือ การหันเหออกจากกียาสที่ขัดแย้งไปใช้กียาสที่มี

มุรสะละฮฺ [المصالح المرسله]⁶ และ อูรฟ [العرف]⁷ อย่างไรก็ตาม นักปราชญ์บางท่านที่มีความเห็นแตกต่างออกไป คือ เห็นว่าอัลกุรอานและสุนนะฮฺเท่านั้นเป็นหลักฐานที่มาของศาสนบัญญัติอิสลาม จึงไม่อนุญาตให้ตีความตัวบทหรือใช้ความคิดเห็นทางปัญญาในการกำหนดศาสนบัญญัติ ดังนั้น การอิจญ์มาอฺ การกียาส อิสติฮซาน มะศอลิฮฺมุรสะละฮฺ และอื่น ๆ นอกเหนือจากอัลกุรอานและสุนนะฮฺ เป็นหลักฐานที่โหมะทังสิ้นตามความเห็นนี้ ซึ่งเป็นความเห็นส่วนน้อยที่ไม่ได้รับการพิจารณา

Ibn-Qudāmah (1994: 2/633) ได้กล่าวว่า แหล่งที่มาของศาสนบัญญัติอิสลามข้างต้น อาจแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ “หลักฐานตัวบทที่มีการรายงานสืบต่อกันมา เรียกว่า อัลอะดีลละฮฺอัลนุกลียะฮฺ الأدلّٰة และหลักฐานทางปัญญา เรียกว่า “อัลอะดีลละฮฺอัลอักลียะฮฺ الأدلّٰة โดยประเภทแรก ประกอบด้วยอัลกุรอาน สุนนะฮฺ และอิจญ์มาอฺ ส่วนประเภทที่สอง ประกอบด้วยหลักฐานอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้น เช่น กียาส อิสติฮซาน มะศอลิฮฺมุรสะละฮฺ และ อูรฟ เป็นต้น”

อย่างไรก็ตามหลักฐานทั้งสองประเภทต่างต้องอาศัยและสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือการอ้างอิงหลักฐานทางสติปัญญาจะไม่ใช่ที่ยอมรับหากมิได้วางอยู่บนรากฐานตัวบทที่รายงานสืบต่อกันมาอย่างถูกต้อง และหลักฐานตัวบทก็เช่นเดียวกันจะต้องอาศัยสติปัญญาในการวินิจฉัยพิเคราะห์ที่ไตร่ตรอง ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำของตัวบท วิธีการรายงาน และชีวประวัติของผู้รายงาน แต่กระนั้นก็ตามหลักฐานอ้างอิงต่าง ๆ เหล่านี้มีได้อยู่ในลำดับเดียวกัน แต่มีน้ำหนักหลักร้อยกว่ากันเป็นลำดับ กล่าวคือ อัลกุรอานมีน้ำหนักอยู่ในลำดับสูงสุดโดยสิ่งใดจะมาขัดหรือแย้งมิได้ ถัดลงมาคือสุนนะฮฺอยู่ในลำดับรองและอิจญ์มาอฺอยู่ในลำดับที่สาม ส่วนหลักฐานทางปัญญาอื่น ๆ นั้นโดยทั่วไปจัดอยู่ในลำดับลำดับที่สี่ และเมื่อศึกษาในรายละเอียดจะพบว่า มัซฮับต่าง ๆ มีแนวทางในการวินิจฉัยหลักฐาณดังกล่าวเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับกรณีต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานในลำดับที่สี่ หรือแม้กระทั่งหลักฐานการกียาส และหลักฐานที่เป็นสุนนะฮฺก็เช่นเดียวกัน มีการจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ และการจัดลำดับการให้น้ำหนักหลักฐานที่แตกต่างกันในแต่ละมัซฮับ

อิละฮฺฮฺซอเนอ์หรือคูลุมเคลือ เช่น การซื้อขายแบบสะสม ซึ่งตามหลักการกียาสแล้วจะกระทำมิได้ แต่อนุมัติให้ทำได้โดยอาศัยหลักอิสติฮซาน Abd Karīm Zaidān (1996: 230)

⁶ มะศอลิฮฺมุรสะละฮฺ คือ ประโยชน์สาธารณะที่สำคัญและเหมาะสมต่อการกำหนดบทบัญญัติแต่ไม่มีตัวบทระบุแน่ชัดว่าให้ยอมรับหรือยกเลิก ทั้งนี้จะต้องเป็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นประโยชน์ที่แท้จริง และไม่ขัดกับตัวบทหรือมติเอกฉันท์หรือเจตนารมณ์แห่งบัญญัติอิสลาม เช่น การรวมรวบอัลกุรอาน ในสมัยเคาะลีฟะฮฺอับดุลอะซิบ เนื่องจากไม่มีตัวบทในอัลกุรอานที่สั่งหรือห้ามการรวบรวมอัลกุรอานที่บ้านที่กระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ จนกระทั่งมีความเห็นชอบร่วมกันในเหล่าบรรดาเศาะฮาบะฮฺให้รวบรวมอัลกุรอานขึ้นเป็นเล่มเดียวกัน เพื่อรักษาประโยชน์ของอิสลามและอำนวยความสะดวกแก่มวลมุสลิม Abd Karīm Zaidān (1996: 236)

⁷ อูรฟ คือ จารีตประเพณีที่ได้รับการยอมรับและปฏิบัติต่อกันมาอย่างแพร่หลาย ทั้งการกระทำและคำพูด และไม่ขัดหรือแย้งกับตัวบทหรือรากฐานทางศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจน Abd Karīm Zaidān (1996: 252)

2.1.3 แนวทางการใช้หลักฐานในการกำหนดศาสนบัญญัติของมัซฮับต่าง ๆ

แนวทางในการใช้หลักฐานดังกล่าวข้างต้นของนักปราชญ์แต่ละมัซฮับ⁸ แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานในลำดับที่สี่คือหลักฐานทางปัญญาหรือเชิงเหตุผล กล่าวโดยสรุป คือ มัซฮับหะนะฟี โดยมียอิมามอะบูหะนีฟะฮ์ อันนุอมาน อิบนะฮะบิต อัลกุฟี (ฮ.ศ. 70-150) เป็นผู้นำมามัซฮับ ยึดถือหลักฐานอัลกุรอาน สุนนะฮ์ อิจญ์มาอ์ กียาส อิสติฮซาน และอูรฟุ ตามลำดับ แต่ในบางครั้งมัซฮับนอญโลมให้งดเว้นการใช้หลักกียาสโดยเข้าไปใช้หลักอิสติฮซาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืออนุญาตให้ใช้หลักอิสติฮซานก่อนหลักกียาสได้ หากมีเหตุผลอันควรในการกระทำเช่นนั้น

Abū Zahrah Muhammad (n.d.: 538) มัซฮับอัลญะฮะลี เป็นมัซฮับชีอะฮ์ อัล อีมามียะฮ์ โดยมีอิมามยะฮะฟีร อัศศอดิก อิบนะมุฮัมมัด อัลบะกิริ อิบนะอาลี ซัยนุลอาบิตีน อัลฮาซิมีย อัลกุรอซีย (ฮ.ศ. 80-149) เป็นผู้นำมามัซฮับ ท่านอิมามยะฮะฟีร อัศศอดิก มีแนวทางในการวินิจฉัยหลัก ศาสนบัญญัติที่ชัดเจน โดยเริ่มจากหลักฐานอัลกุรอาน หากไม่พบในอัลกุรอาน ท่านก็จะใช้หลักฐานสุนนะฮ์ที่รายงานจากเศาะฮาบะฮ์และตาบิอิน ทั้งจากสายรายงานของท่านอิมามอะลี และสายรายงานของเศาะฮาบะฮ์ และตาบิอินท่านอื่น ๆ หากไม่พบในสุนนะฮ์ท่านก็จะใช้หลักมะศอลิฮ มุรสะละฮ์ และเหตุผลทางปัญญา และท่านยอมรับการอิจญ์มาอ์ แต่ปฏิเสธการกียาส

Abū Zahrah Muhammad (n.d.: 345-399) มัซฮับมาลิกีย โดยมีอิมามมาลิก อิบนะอับดุลอะซิซ อิบนะมาลิก อัลอัศบูซี (ฮ.ศ. 95-179) เป็นผู้นำมามัซฮับ ยึดถือหลักฐานอัลกุรอาน สุนนะฮ์ อิจญ์มาอ์ กียาส วิธีปฏิบัติของชาวมะดีนะฮ์ มะศอลิฮ มุรสะละฮ์ อิสติฮซาน สัตดุชชะรอเอียะฮ์⁹ อูรฟุ และอิสติศฮาบ¹⁰ อย่างไรก็ตาม มัซฮับมาลิกียแตกต่างจากมัซฮับหะนะฟีในการใช้หลักการกียาส คือมัซฮับมาลิกียใช้ในขอบเขตที่จำกัดไม่ขยายกว้างเท่ามัซฮับหะนะฟี และมัซฮับมาลิกียแตกต่างจากมัซฮับอื่น ๆ ในการใช้ชะดีชะฮาด¹¹ เป็นหลักฐาน กล่าวคือจะใช้ชะดีชะฮาดเป็นหลักฐานเฉพาะในกรณีที่มีวิธีปฏิบัติของชาวมะดีนะฮ์มาสนับสนุนเท่านั้น และมัซฮับมาลิกียเพียงมัซฮับเดียวที่ยึดถือวิธีปฏิบัติของชาวมะดีนะฮ์เป็นหลักฐาน และจัดอยู่ในลำดับก่อนการกียาสรวมทั้งหลักฐานทางปัญญาอื่น ๆ เนื่องจากเป็นมัซฮับที่เกิดขึ้น ณ นครมะดีนะฮ์ เมืองแห่งการอพยพและการพำนักอยู่ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

⁸ มัซฮับ หมายถึง แนวทางหรือกระบวนการวิธีการของนักปราชญ์ระดับมัจญลิตะฮ์คนหนึ่งคนใดหรือหลายคน ในการวิเคราะห์วินิจฉัยบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้อปฏิบัติปลีกย่อย มัซฮับที่แพร่หลายมี 4 มัซฮับ คือ มัซฮับหะนะฟี มาลิกีย ซาฟิอี และฮัมบาลีย

⁹ สัตดุชชะรอเอียะฮ์ คือ หลักการว่าด้วยการป้องกันหนทางที่จะนำไปสู่ความเสียหายหรือความต้องห้าม Abd Karīm Zaidān (1996: 245)

¹⁰ อิสติศฮาบ คือ หลักการที่ยืนยันหรือปฏิเสธสภาพการที่เคยเป็นอยู่เดิมย่อมเป็นหลักฐานที่ยืนยันหรือปฏิเสธสภาพการในปัจจุบัน และอนาคตทราบเท่าที่ยังไม่มีปัจจัยใดมาเปลี่ยนแปลง เช่น การสมรสที่ถูกต้องยังคงถูกต้องอยู่สืบไป จนกว่าจะมีสิ่งใดมายืนยันถึงความเป็นโมฆะของการสมรสนั้น Abd Karīm Zaidān (1996: 267)

¹¹ ชะดีชะฮาด คือ ชะดีชที่มีสถานภาพเป็นปัจเจก

มัซฮับชาฟีอีย์ โดยมีอิมามอะบูอับดุลลอฮฺ มุฮัมมัด อิบน์อิดริส อิบน์อับบาส (ฮ.ศ. 150-204) เป็นผู้นำมามัซฮับ ยึดถือหลักฐานอัลกุรอาน สุนนะฮฺ อิจญ์มาอฺ กียาส และอิสติศฮาบ ตามลำดับ มัซฮับชาฟีอีย์แตกต่างจากมัซฮับหะนะฟีในประการที่มัซฮับชาฟีอีย์ปฏิเสธการใช้หลักอิสติศฮาบ และไม่ขยายขอบเขตในการใช้หลักการกียาสกว้างขวางเท่ามัซฮับหะนะฟี เพราะมีกำหนดเป็นข้อแม้ว่าต้องมีหลักฐานที่มาจากอัลกุรอานหรือสุนนะฮฺ นอกจากนั้น ยังแตกต่างกันในการใช้ชะดีษอาหัดเป็นหลักฐาน โดยมัซฮับชาฟีอีย์จะยึดถือชะดีษอาหัดเป็นหลักฐานถ้าหากผู้รายงานชะดีษเป็นผู้เชื่อถือ (ซิเกาะฮฺ) และไม่ได้กำหนดเป็นเงื่อนไขว่าต้องเป็นชะดีษมัซฮูร มัซฮับชาฟีอีย์แตกต่างจากมัซฮับมาลิกีย์ในการไม่ยึดถือหลักมะศอลิฮฺมุรสะละฮฺเป็นหลักฐาน และไม่ได้กำหนดเป็นเงื่อนไขในหลักฐานสุนนะฮฺให้ต้องมีวิถีปฏิบัติของชาวมะดีนะฮฺสนับสนุน

มัซฮับฮัมบาลีย์ โดยมีอิมามอะหมัด อิบน์มุฮัมมัด อิบน์หับบัล อัชชะบานีย์ (ฮ.ศ. 164 - 241) เป็นผู้นำมามัซฮับ ถือเป็นมัซฮับที่เคร่งครัดในหลักฐานตัวบทอย่างมากและใช้หลักฐานเชิงปัญญาหรือเหตุผลน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับมัซฮับอื่นๆ มัซฮับนี้ยึดถือหลักฐานอัลกุรอาน สุนนะฮฺ อิจญ์มาอฺ กียาส อิสติศฮาบ มะศอลิฮฺมุรสะละฮฺ และสัจดุชชะรอเอียะฮฺ ตามลำดับ แต่อนุโลมให้ใช้ชะดีษมุรสะลและชะดีษฎะอียะฮฺเป็นหลักฐานได้โดยจัดอยู่ในลำดับก่อนการกียาส นอกจากนั้น มัซฮับฮัมบาลีย์ยังได้ยึดถือความคิดเห็นของเศาะฮาบะฮฺ (ขออัลลอฮฺทรงพึงพอพระทัยต่อพวกเขา) เป็นหลักฐานอีกด้วย แม้เป็นความเห็นของบุคคลเพียงคนเดียวก็ตามโดยจัดอยู่ในลำดับก่อนการกียาส โดยหลักการของมัซฮับนี้จะไม่ยินยอมให้ใช้หลักฐานกียาส นอกจากในกรณีที่เป็นจริง ๆ คือกรณีที่ไม่มีพบหลักฐานตัวบทอัลกุรอานหรือสุนนะฮฺ แม้จะเป็นสุนนะฮฺที่เป็นชะดีษสายรายงานอ่อน (ฎะอียะฮฺ) หรืออิจญ์มาอฺ หรือไม่พบทัศนะของเศาะฮาบะฮฺ หากพบหลักฐานหนึ่งหลักฐานใดข้างต้นก็จะไม่อนุญาตให้ใช้หลักฐานกียาส

มัซฮับอัชชะอริยฺ โดยมีอิมามดาอูด อิบน์อาลี อัลอัศบะฮานีย์ (ฮ.ศ. 203-207) และอิบน์หุซัยม อัลอันดาลูซีย์ (ฮ.ศ. 384-456) เป็นผู้นำมามัซฮับ ยึดถือหลักฐานเฉพาะอัลกุรอานและสุนนะฮฺเท่านั้น ไม่ยอมรับหลักฐานการกียาส และหลักฐานทางปัญญาอื่น ๆ ตลอดจนถึงทัศนะของเศาะฮาบะฮฺหรือตาบิอิน

Ubādah Muhammad Anis (1968: 229) กล่าวว่า ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าการใช้หลักฐานกียาสเท่ากับเป็นการใช้ปัญญาในการกำหนดศาสนบัญญัติเพิ่มเติมหรือขยายบทบัญญัติแห่งอัลลอฮฺ ﷻ ซึ่งเป็นเอกสิทธิ์แห่งพระองค์ มวลมนุษยมิบังอาจก้าวล่วง มิฉะนั้นจะกลายเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงยิ่ง ดังนั้น ในกรณีเรื่องใดที่ไม่มีตัวบทอัลกุรอานหรือสุนนะฮฺระบุไว้โดยตรงให้ถือว่ากรณีเรื่องนั้น เป็นการอนุมัติโดยปริยายตามนัยแห่งอัลกุรอาน (อัลบะเกาะเราะฮฺ : 29) ความว่า “พระองค์ คือผู้ทรงสร้างสรรค์สรรพ สิ่งในโลกนี้ไว้เพื่อท่านทั้งหลาย” โดยเรียกวิธีการนี้ว่า “อัลอิสติศฮาบ”

ซึ่งหมายความว่าอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงอนุมัติทุกสิ่งทุกอย่างแก่มวลมนุษย์ トラบเท่าที่ไม่มีบทบัญญัติห้ามใด ๆ จากพระองค์

อนึ่ง ความแตกต่างระหว่างมัซฮับดังกล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงความแตกต่างในแง่ของการยึดถือหลักฐานและกระบวนการในการวิเคราะห์วินิจฉัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หลักฐานทางปัญญาหรือเชิงเหตุผล แต่มิได้ขัดแย้งในเรื่องแก่นสารการยึดมั่นหรือหลักศรัทธาต่อพระเจ้าเป็นเจ้าของแต่ประการใด คงเป็นความแตกต่างเฉพาะในประเด็นปลีกย่อยต่าง ๆ เท่านั้น และบางครั้งบรรดามัซฮับที่ยึดถือหรือใช้หลักฐานแตกต่างกันในการวิเคราะห์วินิจฉัย แต่ผลลัพธ์ที่ได้กลับมีความสอดคล้องต่อกัน เช่น ผลลัพธ์จากการใช้หลักอิสติฮซานของมัซฮับฮนะฟียส์สอดคล้องกับผลลัพธ์จากการใช้หลักฐาน อิสติศฮาบของมัซฮับชาฟีอียฺ หรือผลลัพธ์จากการใช้หลักมะศอลิฮมูรสะละฮฺของมัซฮับมาลิกียฺสอดคล้องกับผลลัพธ์จากการใช้หลักอิสติฮซานของมัซฮับฮนะฟียฺ ทั้งที่ทั้งสองมัซฮับนี้ไม่นิยมการใช้หลักอิสติฮซาน เป็นต้น

Abū Zahrah Muhammad (1956: 9-10) ได้กล่าวว่า “สาเหตุที่เป็นดังนั้นเนื่องจากชะรีอะฮ์อิสลามมีแหล่งที่มาหรือหลักฐานสำคัญเดียวกัน นั่นคือวะหฺยูหรือวิวรณ์แห่งพระเจ้าที่ทรงโองการลงมาโดยตรงคือ "อัลกุรอาน" หรือโดยอ้อมคือ "สุนนะฮ์" ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ส่วนแหล่งที่มาอื่น ๆ นอกจากนั้นเป็นเพียงแนวทางหรือกระบวนการเชิงวิเคราะห์ เพื่อทราบถึงนัยต่าง ๆ ของตัวบทแห่งอัลกุรอานและสุนนะฮ์หรือเพื่อยังรู้ถึงเจตนารมณ์และวิญญานของบทบัญญัติแห่งอัลกุรอานและสุนนะฮ์ ตลอดจนหลักทั่วไปหรือทฤษฎีที่ซ่อนแฝงอยู่ในบทบัญญัติดังกล่าว” ด้วยเหตุนี้แนวทางหรือวิธีการต่าง ๆ ของแต่ละมัซฮับจึงมีความใกล้เคียงกันแม้ว่าจะมีความขัดแย้งแตกต่างกันในบางกรณีแต่ก็ไม่ใช้ความขัดแย้งกันในสาระหลักหากเป็นสาระปลีกย่อยซึ่งเป็นประโยชน์ในอันที่จะก่อเกิดความสะดวกแก่ประชาชาติ

2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการห้ามตามหลักการอุศูลุลฟิกฮฺ

2.2.1 ความหมายของการห้าม (النهي)

Ahmad Ibn-Fārīs (1997: 5/395) ได้กล่าวว่า النهي (อันนะฮฺย) ความหมายเชิงภาษาศาสตร์ หมายถึง المنع (อัลมันอ) แปลว่า ห้าม ยับยั้ง บางครั้งคำว่า نهية جمع نهى ใช้เรียกแทนสติปัญญาอีกด้วย ท่านอิบนุ ฟาริส ได้กล่าวว่า “สาเหตุที่ใช้คำว่า นุฮฺยะฮฺ แทนคำว่า อัลอักล เพราะเป็นการห้ามและย่ำยั้งไม่ให้เจ้าของของมันปฏิบัติในสิ่งที่น่ารังเกียจ” อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿... إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَى﴾

(طه، جزء من آية : 54)

ความว่า “...แท้จริงในการนั้น แน่นนอน ย่อมเป็นสัญญาณมาก
หลายสำหรับปัญญาชน ”

(ฎอฮา ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 54)

จากอายะฮฺกุรอานข้างต้นชี้ให้ทราบว่า สัญญาณต่าง ๆ ที่อัลลอฮฺทรงส่งมายัง
โลกมนุษย์นี้เพื่อให้มนุษย์ได้คิดไตร่ตรอง ด้วยสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของบรรดามุฟัสสีร
ดังนี้

Ibn-Kathīr (1983: 3/148) ได้ให้ความหมายคำว่า لُّؤْلِي النُّهَى คือ
“สำหรับบรรดาผู้มีสติปัญญา”

al-Nasāfiy (1426: 2/369) ได้ให้ความหมายคำว่า لُّؤْلِي النُّهَى คือ “ผู้มี
สติปัญญา”

‘Aalī al-Namlah (n.d.: 8) คำว่า نُهِى และคำอื่น ๆ ที่ผันมาจากคำนี้
ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน 56 ที่ด้วยกัน จึงขอหยิบยกบางส่วนดังต่อไปนี้ อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿... إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

(العنكبوت، جزء من آية : 45)

ความว่า “...แท้จริงการละหมาดนั้นจะยับยั้งการทำลามก
และความชั่ว”

(อัลอันกะบู้ต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 45)

﴿... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾

(الحشر، جزء من آية : 7)

ความว่า “...และอันใดที่เราะสุลได้นำมายังพวกเจ้าก็จงยึดเอาไว้
และอันใดที่ท่านได้ห้าม พวกเจ้าก็จงละเว้นเสีย”

(อัลหัชร์ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 7)

﴿ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا
الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَيِّسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴾

(الأعراف: 165)

ความว่า “ ครั้นเมื่อพวกเขาลืมสิ่งที่พวกเขาถูกเตือนในสิ่งนั้น เราก็ช่วยเหลือนับบรรดาผู้ที่ห้ามปรามการทำชั่วให้รอดพ้นและได้จัดการแก่บรรดาผู้ที่อธรรมเหล่านั้น ด้วยการลงโทษอันรุนแรงเนื่องด้วยการที่พวกเขาละเมิด”

(อัลอะอ์รอฟ : 165)

﴿ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ فَلَمَّا
عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴾

(الأعراف: 166)

ความว่า “ ครั้นเมื่อพวกเขาละเมิดสิ่งที่พวกเขาถูกห้ามในสิ่งนั้นแล้ว เราก็ประกาศิตแก่พวกเขาว่า พวกเจ้าจงเป็นสิ่งที่ถูกขับไล่ให้ห่างไกล”

(อัลอะอ์รอฟ : 166)

บางส่วนของอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าทุก ๆ อายะฮ์จะมีประโยคที่ประกอบด้วย วลีคำว่า *نهي* และคำอื่น ๆ ที่ผันมาจากคำนี้ซึ่งแปลว่า การห้าม เป็นสำนวนภาษาหรับที่ใช้ในการห้ามแบบชัดเจน หมายถึง ห้ามกระทำโดยสิ้นเชิง

al- Shāfi'īy (1979 : 343) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสูลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้น เป็นของฮะรอม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่าการห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีฮะรอม”

al- Zuhailīy (2005: 302) ได้กล่าวว่า *النهي* ความหมายเชิงวิชาการ หมายถึง สิ่งโดยตรงกันข้ามกับคำว่า *الأمر* (คำสั่งใช้) คือ “ การห้าม หมายถึง การสั่งให้งดเว้นการปฏิบัติจากผู้ที่มีฐานะสูงกว่า”

2.2.2 จำนวนของการห้ามในหลักอสุลูลฟิกฮฺ (صيغ النهي الصريحة)

จำนวนที่ใช้แสดงถึงการห้ามในหลักภาษาอาหรับ มีดังต่อไปนี้

1. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) ได้กล่าวว่า กริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้าม (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية) เช่นอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ...﴾

(الإسراء، جزء من آية : 33)

ความว่า “และพวกเจ้าอย่าฆ่าชีวิตที่อัลลอฮ์ทรงห้ามไว้ เว้นแต่ด้วยความเที่ยงธรรม...”

(อัลอิสรออ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 33)

﴿وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا...﴾

(الإسراء، جزء من آية : 37)

ความว่า “และอย่าเดินบนแผ่นดินอย่างเย่อหยิ่ง...”

(อัลอิสรออ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 37)

2. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 11) ได้กล่าวว่า คำที่มาจากรากศัพท์ “นะฮา” (نهى) เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿... وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾

(النحل، جزء من آية : 90)

ความว่า “...และพระองค์ทรงห้ามพวกเจ้าจากสิ่งที่ชั่วช้า เลวทราม น่ารังเกียจ”

(อันนะฮล ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 90)

3. อิสมาแอ อาลี (2009: 181) คำสั่งให้งดเว้นการกระทำ ด้วยกริยาที่มีความหมายในลักษณะเป็นการห้าม เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

(المائدة : 90)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทิ้งทลาย! ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหิน
สำหรับเชือดสัตว์บูชายันต์ และการเสี่ยงตัวนั้นเป็นสิ่งโสมนอนอันเกิด
จากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสีย
เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ”

(อัลมาอิดะฮ์ : 90)

4. อับดุลเลาะ การีนา (2013: 14) ประโยคบอกเล่าที่ใช้ในการห้าม ด้วย
การใช้คำว่า ฮะรอม¹² (حرام) หรือไม่อนุมัติ¹³ (لا يحل) ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخَتِيرِ... ﴾

(النحل، جزء من آية : 90)

ความว่า “แท้จริง พระองค์ทรงห้ามพวกเจ้าเพียงแต่สัตว์ที่ตายเอง
และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งเสียงที่มันเพื่ออื่น
จากอัลลอฮ์”

(อันนะฮล ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 90)

﴿ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ... ﴾

(البقرة، جزء من آية : 230)

ความว่า “ถ้าหากเขาได้หย่านางอีก นางก็ไม่ใช่ที่อนุมัติแก่เขา
หลังจากนั้น จนกว่าจะแต่งงานกับสามีอื่นจากเขา...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์: 230)

¹² โดยใช้คำว่า ฮะเราะมะ หรือ ฮุรุมะ หรือ ยะฮูรุม

¹³ จะมีข้อบัญญัติ 2 ประการได้แก่ ฮุกมฮะรอม และฮุกมมัมกรูฮ กล่าวคือ ฮุกมฮะรอมเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการพูด การกระทำ การรับประทานอาหาร การดื่ม และการสวมใส่ ส่วนฮุกมมัมกรูฮเป็นสิ่งที่ไม่สมควร และกระทำการละเว้นหรือไม่ทำจะเป็นสิ่งที่ดีกว่า

2.2.3 สำนวนการห้ามแบบไม่ชัดเจน (صيغ النهي غير الصريحة)

al-Chīyrāsīy (1987: 1/293) บรรดาอุละมาอ์ด้านวิชาอศุลฟิกฮ์ได้กล่าวถึงสำนวนการห้ามแบบไม่ชัดเจน แต่มีเจตนาแฝงถึงการห้ามเอาไว้ มีดังต่อไปนี้

1. ห้ามด้วยกับประโยคบอกเล่า (النهي بصيغة الخبر) ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ...﴾

(البقرة، جزء من الآية: 272)

ความว่า “และพวกเจ้าจะไม่บริจาคสิ่งใด นอกจากเพื่อแสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮ์เท่านั้น...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 272)

al-Nasāfiy (2005: 1/222) ได้กล่าวว่า “ประโยคคณะฟิที่อยู่ในอายะฮ์นี้ หมายถึง การห้าม กล่าวคือ พวกท่านอย่าได้บริจาค เว้นแต่เพื่อความโปรดปรานของอัลลอฮ์ ﷻ เท่านั้น”

2. ปฏิเสธความดีจากการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นความดี (نفي البر عن الفعل) ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا...﴾

(البقرة، جزء من الآية: 189)

ความว่า “และหาใช่คุณธรรมไม่ ในการที่พวกเจ้าเข้าบ้านทางหลังบ้าน...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 272)

Qurtubīy (2003: 1/230-231) ได้กล่าวว่า “ไม่ใช่ความยำเกรงและสิ่งดีงาม โดยเข้าบ้านทางด้านหลัง แต่ทว่าคุณธรรมนั้นคือผู้ที่ยำเกรงต่างหากที่บริสุทธิ์ใจในการทำอามัลที่ศอลีฮ์”

3. ปฏิเสธการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย (نفي الفعل) ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية : 197)

ความว่า “ดั่งนั้นผู้ใดที่ได้ให้การทำฮัจญ์จำเป็นแก่เขาในเดือนเหล่านั้นแล้ว ก็ต้องไม่มีการสมสู่ และไม่มีการละเมิด และไม่มีการวิวาทใด ๆ ในเวลาการทำฮัจญ์...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 272)

al-Asfahānīy (2009: 491) ได้กล่าวว่า “อย่าได้กระทำความชั่วช้า และสิ่งที่เป็นบ่อเกิดของความเสื่อมเสีย”

4. ประโยคที่ระบุถึงการกระทำที่ปฏิบัติแล้วจะได้รับการลงโทษและบาปมหันต์ (اقتران الفعل بالوعيد أو استحقاق الإثم) ตัวอย่างเช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية : 275)

ความว่า “บรรดาผู้กินดอกเบี้ยนั้น พวกเขาจะไม่ทรงตัว นอกจากจะเป็นเช่นเดียวกับผู้ที่ชัยฏอนทำร้ายเขาทรงตัว...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ: 275)

al-Shanqitīy (1995: 1/271) ได้กล่าวว่า “กุรอ่านอายะฮ์นี้บ่งชี้ถึงโทษภัยอันจะเกิดขึ้นกับผู้ที่ชอบกินดอกเบี้ยคือ เขาจะมาในวันกิยามะฮ์กับสภาพที่ฟั่นเฟือนเหมือนคนเป็นลมบ้าหมู” อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية : 181)

ความว่า “แล้วผู้ใดเปลี่ยนแปลงพินัยกรรม หลังจากที่เขาได้ยืนยันแล้ว โทษแห่งการเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมนั้นก็ตกอยู่กับผู้ที่ยืนยันเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมเท่านั้น...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 181)

ดังนั้นผู้ใดที่ได้เปลี่ยนแปลงพินัยกรรมหลังจากที่ได้มีการสั่งเสียของผู้ตายแล้วนั้น บุคคลนั้นสมควรจะได้รับบาปอันมหันต์

5. วลีหรือคำที่มีความหมายเหมือนการห้าม (ألفاظ تنفيذ المنع) ما كان و ما ينبغي อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ... ﴾

(الأحزاب، جزء من الآية : 36)

ความว่า “ไม่บังควรแก่ผู้ศรัทธาชายและผู้ศรัทธาหญิง เมื่ออัลลอฮฺและเราะฮ์สูลของพระองค์ได้กำหนดกิจการใดแล้ว สำหรับพวกเขา ไม่มีทางเลือกในเรื่องของพวกเขา...”

(อัลอะฮซาบ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 36)

al-Qurtubiy (2003: 14/121) ได้กล่าวว่า “ความหมายของคำว่า ما كان و ما ينبغي หมายถึง อันตราย และการห้าม ดังปรากฏอยู่ในอายะฮ์ดังกล่าว”

2.2.4 ประเภทของการห้าม การห้าม (النهي) ในบัญญัติอิสลามไม่ได้ถือว่า ฮะรอม¹⁴ คือสิ่งต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาดเสมอไป เรียกว่า حرام แต่บางครั้งสำนวนของการห้ามอาจจะอยู่ในขั้นที่ห้ามการกระทำแต่ห้ามไม่เด็ดขาด¹⁵ เรียกว่า مكروه จะเป็นนุยกมนี่ได้จะต้องมีหลักฐานมาสนับสนุนและบ่งบอกว่าการกระทำดังกล่าวไม่ใช่เป็นสิ่งที่ฮะรอม

บรรดาปราชญ์ผู้รู้มีมติตรงกันว่าสำนวนที่ใช้ในการห้ามนั้นมีทั้งฮะกีกีและมะญาซีฮ์ สิ่งที่ถูกวิจารย์จะนำเสนอต่อไปนี้คือรูปแบบสำนวนการห้ามที่เป็นแบบมะญาซีฮ์ الحجازي การ

¹⁴ คือสิ่งที่บัญญัติอิสลามสั่งให้งดเว้นกระทำอย่างเด็ดขาด ถ้าทำจะได้รับการลงโทษ

¹⁵ คือสิ่งที่บัญญัติอิสลามส่งเสริมให้ละทิ้งงดเว้นการกระทำอย่างไม่เด็ดขาด แต่ถ้าทำจะถูกตำหนิ

ห้ามแบบนี้ไม่ถึงขั้นฮะรอม (ต้องห้ามเด็ดขาด) โดยมีรูปแบบประโยค สำนวน หรือความหมาย ดังต่อไปนี้

1. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงความน่ารังเกียจ الكراهة อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ ...﴾

(البقرة، جزء من الآية : 267)

ความว่า “และพวกเจ้าอย่าได้มุ่งเอาสิ่งเลวจากนั้นมาบริจาคนั้น ๆ ที่พวกเจ้าเองก็ไม่ (อยากจะ) รับผิดชอบ...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 267)

2. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการดูถูก التحقير อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ
وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾

(الحجر : 88)

ความว่า “อย่าทอดสายตาทิ้งสองของเจ้าไปยังชนชั้นต่างๆ ของพวกเขา และอย่าเสียใจแทนพวกเขาและจงลดปีกของเจ้าให้ต่ำต่อบรรดาผู้ศรัทธา”

(อัลอิจร : 88)

3. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงเตือนให้ระวัง التحذير อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿... فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

(البقرة، جزء من الآية : 132)

ความว่า “...ดังนั้น จงดำรงความเป็นมุสลิมไว้จนกว่าพวกเจ้าจะตาย”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 132)

4. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงบทลงโทษ بيان العاقبة อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ...﴾

(إبراهيم، جزء من الآية : 42)

ความว่า “และเจ้าอย่าคิดว่าอัลลอฮฺทรงละเลยต่อสิ่งที่พวกอธรรมปฏิบัติ...”

(อิบรอฮีม ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 42)

5. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงความหมดหวัง สิ้นหวัง اليأس อัลลอฮฺ ﷻ

ตรัสว่า

﴿لَا تَعْتَدِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ...﴾

(التوبة، جزء من الآية : 66)

ความว่า “พวกท่านอย่าแก้ตัวเลย แท้จริงพวกท่านได้ปฏิเสธศรัทธา แล้ว หลังจากการมีศรัทธาของพวกท่าน...”

(อัตเตาบะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 66)

6. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงคำแนะนำ ชี้แจง الإرشاد อัลลอฮฺ ﷻ

ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَشْيَاءٍ إِن بُدِّ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ وَإِن سَأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنزَلُ الْقُرْآنُ بُدِّ لَكُمْ عَمَّا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ﴾

(المائدة : 101)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่าถามถึงสิ่งต่าง ๆ หากสิ่งเหล่านี้ถูกเปิดเผยขึ้นแล้วมันก็จะก่อให้เกิดความเลวร้ายแก่พวกเจ้า และถ้าพวกเจ้าถามถึงสิ่งเหล่านั้น ขณะที่อัลกรุอานถูกประทานลงมา มันก็จะถูกเปิดเผยขึ้นแก่พวกเจ้า อัลลอฮฺได้ทรงอภัยสิ่งเหล่านั้นแล้ว และอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงอภัยผู้ทรงหนักแน่น”

(อัลมาอิดะฮฺ : 101)

7. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการขอพร الدعاء อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ... ﴾

(البقرة، جزء من الآية : 286)

ความว่า “โอ้พระเจ้าของพวกเรา โปรดอย่าเอาโทษแก่เราเลย หากพวกเราลืมหรือผิดพลาดไป โอ้พระเจ้าของพวกเรา โปรดอย่าได้บรรทุกภาระหนักใดๆแก่พวกเราเช่นเดียวกับที่พระองค์ได้ทรงบรรทุกมัน แก่บรรดาผู้ที่อยู่ก่อนหน้าพวกเรามาแล้ว โอ้พระเจ้าของพวกเรา โปรดอย่าให้พวกเราแบกสิ่งที่ไม่มีกำลังใดๆ แก่พวกเราที่จะแบกมันได้...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 286)

8. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการขอร้อง, การอ้อนวอน الالتماس

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ قَالَ يَبْنَؤُمْ لَّا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴾

(طه : 94)

ความว่า “ฮารูนกล่าวว่า โอ้ลูกของแม่ฉันเอ๋ย อย่าดึงเคราและ ศีรษะของฉันสิ แท้จริงฉันกลัวว่าท่านจะกล่าวแก่ฉันว่า ท่านได้ก่อ การแตกแยกขึ้นในหมู่วงศ์วานอิสราเอล และท่านไม่คอยฟังคำสั่ง ของฉัน”

(ฏอฮา : 94)

9. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการสัพทับ التوبيخ อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ ... ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! ชนกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยชน
อีกกลุ่มหนึ่ง บางทีชนกลุ่มที่ถูกเยาะเย้ยนั้นจะดีกว่าชนกลุ่มที่เยาะ
เย้ย”

(อัลฮุฎุร้อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 11)

ทั้งเก้าสำนวนที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาข้างต้นแล้วนั้น จะสังเกตได้ว่าเป็นสำนวน
การห้าม เนื่องจากกฎไวยากรณ์ภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มี
ความหมายว่า ห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية) ยกเว้นเก้าสำนวนที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ
มาข้างต้น ถึงแม้จะมีคำว่า “ลา” (لا) อยู่หน้าคำกริยาปัจจุบันกาลก็ตาม (กรณีพิเศษ) ตามหลักภาษา
ว่าด้วยวิชาวาทศิลป์ بلاغة

2.2.5 สถานภาพของข้อห้าม การกระทำสิ่งใดก็ตามซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องห้าม
จะมีผลในทางกฎหมายอิสลาม 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การห้ามนั้น หมายถึงระงอมกระทำ
2. การกระทำสิ่งที่ห้ามนั้น เป็นโมฆะ

al-‘Amidīy (1982: 2/48) การห้ามทำนิติกรรมสัญญา เช่น การสมรส และ
การซื้อขายนั้น บรรดาปราชญ์กฎหมายอิสลามส่วนใหญ่เห็นว่ามีผลเป็นโมฆะ แม้ว่าจะมีทัศนะที่
แตกต่างกันถึงสาเหตุทำให้เป็นโมฆะก็ตาม

al-‘Amidīy (1982: 2/50) สำหรับหลักฐานจากตัวบทที่แสดงว่าการกระทำ
สิ่งต้องห้ามนั้นเป็นโมฆะ มีดังนี้

ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า

((من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد))

(أخرجه مسلم، 2001 : 3243)

ความว่า “ใครก็ตาม ที่กระทำการที่ไม่ใช่กิจกรรมของเรา การ
กระทำนั้นจะถูกปฏิเสธ”

(บันทึกโดย Muslim, 2001 : 3243)

แน่นอน สิ่งที่ถูกปฏิเสธนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งไม่มีผลทางกฎหมายด้วย
บรรดาเศาะฮาบะฮฺได้ยึดเหตุผลของการห้าม เพื่อแสดงว่า นิติกรรมสัญญานั้นเป็นโมฆะ เช่น อิบน์อุมร์
ได้ยึดคำตรัสของอัลลอฮ์ที่ว่า

﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ ...﴾

(البقرة، جزء من الآية: 221)

ความว่า “และพวกเจ้าจงอย่าสมรสกับบรรดาสตรีผู้ตั้งภาคี...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 221)

เพื่อแสดงให้เห็นว่า การสมรสกับสตรีต่างศาสนิกนั้นเป็นโมฆะ โดยไม่มีผู้ใดในหมู่ ศาฆาบะฮฺปฏิเสธเลย ประโยคที่เป็นข้อห้ามนั้น อาจใช้โดยมีความหมายเป็นอย่างอื่น นอกเหนือจากการสั่งให้งดกระทำเช่นเดียวกับคำสั่ง คือมีความหมายอย่างอื่น นอกเหนือจากการให้กระทำ

al-Shafi‘iyy (1979: 343) แต่ความหมายที่แท้จริงของการห้าม คือ การสั่งให้งดกระทำประเภทเด็ดขาด (حرام) นักวิชาการอุศูลุฟิกฮิมมีทัศนะที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เห็นว่าการห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การห้ามที่เด็ดขาด (النهي عند الإطلاق يقتضي التحريم) นอกจากจะมีสิ่งที่แสดงเป็นอย่างอื่น อิมามซาฟิอีย์ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสูลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้น เป็นของฮะรอม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่า การห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีไชฮะรอม”

คำตรัสของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ว่า

﴿وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا ...﴾

(الحجرات، جزء من الآية: 12)

ความว่า “และพวกเจ้าจงอย่าสอดแนมผู้อื่น และอย่านินทาซึ่งกันและกัน...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 12)

โดยหลักการห้ามของอายะฮฺดังกล่าวนี้ เป็นการห้ามประเภทฮะรอม และไม่อาจจะอธิบายเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากจะมีหลักฐานมาสนับสนุนเท่านั้น

บทที่ 3

ความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต

3.1 การตั้งชื่อของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต

ทุก ๆ สุเราะฮ์ในคัมภีร์อัลกุรอานนั้น จะมีชื่อกำกับเพื่อบ่งบอกถึงความหมายหลาย ๆ อย่างด้วยกันที่เกี่ยวกับสุเราะฮ์นั้น ๆ เช่น บ่งบอกถึงเนื้อหาที่สำคัญที่อยู่ในสุเราะฮ์นั้นจุดเริ่มต้นของสุเราะฮ์ เหตุการณ์ที่สำคัญในโลกอิสลามในอดีต ฯลฯ และสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตก็เป็นสุเราะฮ์ที่ไม่ได้อยู่นอกเหนือไปจากคำจำกัดความนี้เลย

ในการตั้งชื่อสุเราะฮ์ของอัลกุรอาน มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเอาไว้หลายทัศนะด้วยกัน ส่วนหนึ่งจากทัศนะเหล่านั้นคือ

al-Suyūtīy (1993: 9/239) “การที่สุเราะฮ์นี้มีชื่อว่า อัลฮุญร็อต เนื่องจากว่าในบริเวณใกล้มัสยิดอันนะบะวีย์ในขณะนั้นถูกสร้างเป็นห้องหับสำหรับบรรดาอุมมุลมุอมีนีน (มารดาแห่งศรัทธาชน) บรรดาภริยาของท่านนบี ได้ใช้เป็นที่พำนักอาศัย Ahmad Mustafa al-Maraghiy ได้กล่าวว่า “ห้องหับต่าง ๆ เหล่านี้มีทั้งหมด 9 ห้องด้วยกัน หลังคามุงด้วยทางอินทผาลัมมุงไว้เตี้ย ๆ ไม่สูงนัก สามารถที่จะ เอื้อมมือจับได้ต่อมาห้องหับเหล่านี้ al-Walīd bin Abd al-Malik¹ ได้ให้ผนวกเข้าไว้ในบริเวณมัสยิดของท่านเราะฮ์ลุส ซึ่งประชาชนต่างพากันร่ำไห้ด้วยความเสียตายและอาลัย” Sa‘id bin al-Musaiyib² กล่าวขึ้นในวันนั้นว่า “ฉัน ประารถนาที่จะให้พวกเขาปล่อยมันไว้ตามสภาพเดิม เพื่อผู้คนชาวเมืองอัลมะดีนะฮ์เมื่อได้เติบโต ขึ้นมา ตลอดจนผู้คนที่เดินทางมาจากต่างแดนจะได้พบเห็นว่าท่านเราะฮ์ลุส ได้ใช้ชีวิตอยู่อย่างไร จะทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นมีการสมถะ มกน้อย ไม้อวดกัน และไม่ประกวดประชันกันในการใช้ชีวิต อย่างฟุ่มเฟือย” และสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตนี้ ถูกประทานลงมาระหว่างเหตุการณ์สนธิสัญญาฮุคัยบียะฮ์ กับสงครามตะบูก Nashir Sulaimān al-‘Umar (n.d.: 37) “ที่จริงแล้วชาวอาหรับนั้นได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการตั้งชื่อต่าง ๆ ของ

¹ อัลวะลีด บิน अबดุลมะลิกมีชื่อเต็มว่า อัลวะลีด บิน अबดุลมะลิก บินมรวาน บินอัลหะกัม เป็นผู้ปกครองที่มีชื่อเสียงในราชวงศ์ อุมะวีย์ ในสมัยการปกครองของท่านได้เปิดเมืองต่าง ๆ มากมาย อย่างเช่นเมืองอินดะลุสและเมืองอื่น ๆ ท่านถูกแต่งตั้งเป็นเคาะลีฟะฮ์ในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 86 หลังจากที่เกิดของท่านได้เสียชีวิต ท่านเกิดเมื่อปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 50 และเสียชีวิตในปี ฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 96 al- A‘alām 4/165

² สะอีด บิน อัลมุสัยยิบมีชื่อเต็มว่า อุมุมฮัมมัด สะอีด บินอัลมุสัยยิบ บินหุซัยน บินอับวะฮับ อัลมัคซูมีย์อัลกุเราะซีเย่เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นอันมากในหมู่ตาบิอีน เป็นปราชญ์ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ฟิสิกและฮะดีษ ท่านยังเป็นหนึ่งในผู้เชี่ยวชาญ สาขาวิชาฟิสิกจากบรรดาผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่านที่มะดีนะฮ์ในยุคหนึ่งอีกด้วย อาชีพของท่านคือ พ่อค้าขายน้ำมันพืช และเป็นผู้ที่ท่องจำ ถึงคำพิตวาของท่าน อุมัร บินอัลค็อฏฏอบเกือบทั้งหมด จนได้ฉายาว่า ผู้รายงานของท่านอุมัร ท่านเกิดเมื่อปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 13 เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 94 al- A‘alām 3/102

สุเราะฮ์ส่วนหนึ่งจากสาเหตุของการตั้งชื่อนั้นก็คือ มาจากการนำเอาเหตุการณ์ที่แปลกประหลาดที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน หรือไม่ก็เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความทรงจำให้กับผู้คนได้โดยมิรู้ลืม หรือไม่ก็เป็น การบ่งบอกถึงคุณลักษณะที่เด่นเป็นพิเศษเป็นการเฉพาะ หรือไม่ก็บ่งบอกถึงข้อพิพาทที่รุนแรง หรือไม่ก็บ่งบอกถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสุเราะฮ์นั้นอย่างมากมาย หรือไม่ก็บ่งบอกถึงประโยคที่สำคัญ ๆ ที่มีอยู่ในสุเราะฮ์นั้น ๆ หรือไม่ก็บ่งบอกถึงเรื่องเล่าที่ยืดยาวเกี่ยวกับประวัติต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ และเป็นที่ยึดใจของคนหมู่มาก ด้วยสิ่งดังกล่าวเหล่านี้แหละส่วนมาก จึงเป็นที่มาของการตั้งชื่อสุเราะฮ์อัลกุรอานที่ยิ่งใหญ่”

3.2 ความหมายของสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต

การให้ความหมายของคำว่าอัลฮุญร็อตนั้น มีทัศนะของนักวิชาการมากมายได้กล่าวเอาไว้แต่ผู้วิจัยขอนำเสนอบางส่วนจากทัศนะเหล่านั้น ดังนี้

1. al-Tabārīy (2000: 11/77) ได้อธิบายความหมายของคำว่า อัลฮุญร็อต โดยมาจากคำเดิมคือคำว่า อัลฮุญเราะฮ์ (الْحَجْرَة) ซึ่งหมายถึง ส่วนหนึ่งของแผ่นดินที่คน ๆ หนึ่งครอบครอง โดยที่ไม่อนุญาตให้ใครเข้ามายุ่งเกี่ยวในแผ่นดินดังกล่าว หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือ เขตครอบครองที่ห้ามใครรุกร้าเข้ามา และคำ ๆ นี้ (ในสุเราะฮ์) ถูกใช้ในรูปของพหูพจน์ก็เนื่องจากว่าภริยาของท่านเราะฮ์สูลในขณะนั้นมีด้วยกันหลายคน (ห้องจึงมีหลายห้อง) และภริยาของท่านเราะฮ์สูลทุกคนต่างก็มีห้องเป็นของตนเอง

2. al-Qurtubīy (2003: 15/310) ได้อธิบายความหมายของคำว่า อัลฮุญร็อต โดยกล่าวว่า คำว่า อัลฮุญเราะฮ์ (الْحَجْرَة) ตามความหมายเดิมหมายถึง แผ่นดินส่วนหนึ่ง หรือสถานที่หนึ่ง ที่ล้อมรอบด้วยกำแพงเพื่อต้องการรักษาแผ่นดินส่วนนี้เอาไว้ หรืออีกความหมายหนึ่งของคำว่า อัลฮุญเราะฮ์ (الْحَجْرَة) ก็คือ การห้าม หมายถึง ห้ามจากทุกสิ่งที่จะไปยังสิ่ง ๆ นั้น

3. al-Amādīy n.d.: 7/117-118) ได้อธิบายความหมายของคำว่า อัลฮุญร็อต โดยกล่าวว่า คำเอกพจน์ของคำว่า อัลฮุญร็อต (الْحَجْرَة) คือคำว่าอัลฮุญเราะฮ์ (الْحَجْرَة) ดังที่นักวิชาการตัฟซีร์ส่วนมากได้กล่าวไว้การที่พวกเขา (บะนีตะมีม) เรียกท่านเราะฮ์สูลอยู่หลังห้องต่าง ๆ ของท่านเราะฮ์สูลนั้น เพราะว่าพวกเขาต่างก็ไม่รู้ว่าห้องไหนเป็นห้องที่ท่านเราะฮ์สูลอาศัยอยู่ (ในเวลานั้น) และคำว่า อัลฮุญร็อต (الْحَجْرَة) กับคำว่า อัลฮุญเราะฮ์ (الْحَجْرَة) มาจากเอกพจน์คำเดียวกันคือคำว่า ฮุญเราะฮ์ (حَجْرَة) ซึ่งแปลว่า แผ่นดินส่วนหนึ่งที่มีขอบเขตจำกัดถูกปิดล้อมด้วยกำแพง หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือคอกที่ใช้ในการกักขังอูฐ แต่ความหมายที่ต้องการในที่นี้คือ ห้องต่าง ๆ ของเหล่าบรรดาภรรยาของท่านเราะฮ์สูลมารดาแห่งครีธาชน (อุมมะฮฺฮฺตุลมุมินีน) ที่มีคนจำนวนหนึ่งมาเรียกหลังห้องหับของพวกเขาหรืออาจจะหมายถึงพวกเขาเรียกท่านเราะฮ์สูลจากหลังห้องเหล่าบรรดา

ภรรยาของท่านเราะสุลทีละห้อง ๆ จนครบหมดทุกห้อง เพื่อให้ท่านเราะสุลออกมาพบกับพวกเขา หรืออาจจะหมายถึงพวกเขาแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ แยกไปตามบ้านภรรยาของท่านเราะสุล แล้วก็ไปเรียกท่านเราะสุลจากหลังบ้านภรรยาของท่านเราะสุลพร้อม ๆ กัน

al-suyūṭī (1974: 7/91) ได้กล่าวว่า “ห้องต่าง ๆ นั้นมีทั้งหมด 9 ห้องด้วยกัน โดยมีทางอินทผลัมเป็นฉากั้นระหว่างห้องแต่ละห้อง และที่ประตุนั้นก็มีผ้าขนสีดากั้นอยู่ ความกว้างจากประตูห้องไปยังประตูของบ้านประมาณ 7 ศอก และความกว้างภายในบ้านประมาณ 10 ศอก ซึ่งก็หมายถึงพื้นที่ทั้งหมดของบ้าน รวมกันเท่ากับ 17 ศอกด้วยกัน” al-Hasan al-Basrī³ กล่าวว่า “ฉันได้เข้าไปยังบ้านภรรยาของท่านเราะสุลในสมัยการปกครองของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ บินอัฟฟาน ฉันสามารถที่จะเอื้อมมือไปจับหลังคาเพดานบ้าน (ภรรยาของท่านเราะสุล) ได้ด้วยมือของฉันเอง” การที่ท่านเราะสุลตั้งชื่อสุเราะฮ์อัลฮุญรอตที่กล่าวว่า เป็นห้องหับต่าง ๆ โดยไม่ได้บอกว่าเป็นบ้าน เพราะบ้านนั้นย่อมมีเพียงแค่หลังเดียว (ส่วนห้องนั้นคือองค์ประกอบหนึ่งของบ้าน) แล้วแยกออกเป็นห้อง ๆ ซึ่งมีด้วยกันทั้งหมด 9 ห้อง อย่างไรก็ตาม คำว่า อัลฮุญรอต (الحجرات) ตามความหมายเดิม หมายถึง การหวงห้าม และทุก ๆ สิ่งที่หวงห้าม หรือสิ่งที่เราไม่สามารถก้าวไปถึงมันได้ซึ่งนั่นก็คือ สิ่งที่ถูกห้ามหรือถูกกีดกันเอาไว้ คำว่า (ءورء) อ่านว่า ะรอรอ แปลว่า ด้านหลัง หมายถึง หลังห้องหับต่าง ๆ ส่วนหนึ่งจากนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ให้ทัศนะว่า คำว่า ด้านหลังหมายถึงสิ่งที่ตรงกันข้าม บางครั้งก็ใช้กับสิ่งที่อยู่ด้านหน้า หรือบางครั้งก็ใช้กับสิ่งที่อยู่ด้านหลังจริง ๆ และยังมีอีกส่วนหนึ่งจากนักวิชาการด้านภาษาศาสตร์กล่าวว่า คำว่า ด้านหลังนั้นหมายถึง สิ่งที่มีของกีดกันหรือกีดขวางอยู่ระหว่างกลาง ดังนั้นทุกสิ่งที่มีของกีดขวางนั้นก็คือสิ่งที่อยู่ด้านหลัง ไม่ว่าจะอยู่ในส่วนของด้านหลังหรือด้านหน้าก็ตาม ในเมื่อเราไม่สามารถมองเห็นมันได้ ดังนั้นคำว่าด้านหลังในส่วนของห้องต่าง ๆ ก็หมายถึง สิ่งที่อยู่ข้างนอกห้องและการเรียกหลังห้องหับต่าง ๆ นั่นก็คือ ผู้ที่เรียกนั้นอยู่นอกห้อง ในขณะที่ผู้ถูกเรียกนั้นอยู่ในห้องอย่างเช่น ท่านพูดอยู่กับเขาหลังประตูหรือกล่าวว่าฉันเรียกท่านอยู่หลังห้องหรือหลังประตูทั้งสองประโยคนี้ความหมายเหมือนกัน

³ ฮะสัน อัลบะเศาะรียมีชื่อจริงว่า อะบูสะอีด อัลฮะสัน บินอบีอัลหะสัน ยะซาร์ อัลบะเศาะรียบิดาของท่านนาจากตระกูลสะบีฮ์ จากประเทศอิรัก มารดาของท่านชื่อนางคัยเราะฮ์ท่านอยู่ในชุดแรก ๆ ของตาบิฮ์ เป็นผู้ที่มีความนอบน้อมถ่อมตน มีความ เชี่ยวชาญในหลายสาขาวิชาด้วยกัน ท่านมักใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับการอิบาดะฮ์ (เคารพภักดี) ต่ออัลลอฮ์ท่านได้เสียชีวิตในปี ฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 110 ท่านมีอายุประมาณ 77 ปี al- A'ālām 2/105

3.3 สาเหตุในการประทานอายะฮฺที่ใช้ในการตั้งชื่อสุเราะฮฺอัลสุญรอต

3.3.1 ความหมายของสาเหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน

Muhammad ‘Umar (1991: 143) ได้กล่าวว่า “บรรดานักวิชาการต่างก็ให้ความสำคัญถึงสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอาน และอธิบายถึงความสำคัญของมันในการอธิบายอัลกุรอาน อัลกุรอานนั้นถูกประทานลงมาจากอัลลอฮฺเพื่อเป็นทางนำให้กับมนุษยชาติสู่แนวทางอันเที่ยงตรง และเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่บนการศรัทธาต่ออัลลอฮฺ และต่อคัมภีร์ของพระองค์นอกจากนั้นก็เพื่อระบุความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอานกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจนในอายะฮฺนั้น ๆ ส่วนหนึ่งจากอัลกุรอานนั้นถูกประทานลงมาเนื่องจากมีส่วนสัมพันธ์ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ที่เป็นการเฉพาะจากส่วนที่กล่าวมา ความหมายของสาเหตุแห่งการประทานอัลกุรอานจึงมีความหมายว่า อายะฮฺต่าง ๆ ของอัลกุรอานที่ถูกประทานลงมานั้นส่วนมากแล้วย่อมมีผลมาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยของท่านนบีหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับท่าน เช่น เกิดขึ้นในรูปของคำถามต่าง ๆ จากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยของท่าน หรือคำถามต่าง ๆ ที่มาเผชิญกับท่าน อายะฮฺต่าง ๆ ของอัลกุรอานจึงถูกประทานลงมา เพื่ออธิบายในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน หรือเป็นคำตอบให้กับคำถามต่าง ๆ ที่ท่านถูกถาม”

จากทัศนะของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอาน เพราะด้วยเหตุการณ์เหล่านี้ทำให้บทบัญญัติต่าง ๆ ของอิสลามถูกกำหนด ออกมาเพื่อเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.3.2 แนวทางเพื่อที่จะรู้ถึงสาเหตุแห่งการประทานอัลกุรอาน

การรู้จักถึงสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอานหรือสุเราะฮฺของอัลกุรอาน ไม่สามารถที่จะยึดถือได้นอกจากด้วยสายรายงานที่ถูกต้องจากท่านเราะฮฺสุล จากบรรดาเศาะฮาบะฮฺ และจากตาบิอินที่รับฟัง ได้ยินมาจากเศาะฮาบะฮฺเท่านั้น

Muhammad ‘Umar (1991: 148-149) ได้กล่าวว่า จากส่วนนี้จะเห็นว่า ไม่มีทางที่จะรู้ถึงสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอานได้อย่างถูกต้อง นอกจากด้วยหลักฐานที่ชัดเจนถูกต้อง (เศาะฮีฮฺ) จากการรายงานหรือการรับฟังด้วยหลักฐานที่ชัดเจนเท่านั้น al-Wāhidīy กล่าวว่า “ไม่เป็นการอนุมัติหรือไม่สามารถเชื่อถือได้ในการรายงานถึงสาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺอัลกุรอาน นอกจากด้วยการรายงาน (ริวายะฮฺ) และการได้รับฟังจากผู้ที่เป็นสักขีพยาน (อยู่ในเหตุการณ์) แห่งการประทานอายะฮฺนั้นและ (การรายงาน) เหตุการณ์ก็ต้องสอดคล้องกับสาเหตุแห่งการประทานและมีการพุดคุยกัน (แสดงทัศนะกัน) จากความรู้ในเรื่องดังกล่าวด้วย” การรู้จัก

สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์อัลกุรอานจำเป็นที่จะต้องรับรู้สายรายงานไปให้ถึงบรรดาเศาะฮาบะฮ์พร้อม ๆ กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในเหตุการณ์ (สักซียาน) ที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ รับการรายงานจากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์จริง จากบรรดาเศาะฮาบะฮ์เอง เพราะเป็นไปไม่ได้ที่บรรดาเศาะฮาบะฮ์จะบอกกล่าวในเรื่องราวที่เกิดขึ้น ดังกล่าวจากตัวของพวกเขาเองเพียงคนเดียว (โดยที่ไม่มีคนอื่นรู้เห็นอยู่ในเหตุการณ์เลย) เมื่อบรรดาเศาะฮาบะฮ์ได้กล่าวถึงในสิ่งที่พวกเขาได้พบเห็นหรือเป็นพยานในเหตุการณ์ที่พระองค์ ทรงประทานวะฮยูลงมาว่าเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เมื่อนั้นแหละจึงจะเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ ส่วนในกรณีที่ฮะดีษเกี่ยวกับการรายงานของสาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์อัลกุรอานเป็นฮะดีษมุร้อล หมายถึงฮะดีษมีสายรายงานที่สิ้นสุดเพียงแค่ว่าบิอินแล้วข้ามไปที่ท่านเราะฮ์ลุโดยที่ไม่ได้ผ่านบรรดาเศาะฮาบะฮ์เป็นผู้เชื่อมต่อในสายรายงานดังกล่าว ฮุกุมก็คือไม่เป็นที่ยอมรับ นอกจากว่าจะมีฮะดีษอื่นที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนในฮะดีษดังกล่าว และสายรายงานก็ต้องมาจากนักวิชาการชั้นแนวหน้าจากนักวิชาการดีฟี่รคนอื่น ๆ ที่รายงานมาจากบรรดาเศาะฮาบะฮ์ เช่น มุญาฮิด อิกริมะฮ์ และสะอีด บิน ญาบิร เป็นต้น

3.3.3 สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในสุเราะฮ์อัลฮุญุร

อายะฮ์ที่ 1 พระองค์ตรัสว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقَدَّمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

(الحجرات : 1)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย พวกเจ้าอย่าล้ำหน้า (ในการกระทำใด ๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮ์และเราะฮ์ลุของพระองค์ พวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้”

(อัลฮุญุร : 1)

al-Asqalānī (1996: 9/564) ได้กล่าวว่า สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์ที่ 1 จากท่าน Qatadah กล่าวว่า “มีคนเล่าให้ฉันฟังว่า ได้มีเศาะฮาบะฮ์ในสมัยของท่านเราะฮ์ลุพูดคุยกันว่า จะดีไม่น้อยถ้าหากอายะฮ์กุรอานถูกประทานลงมานั้นเป็นอย่างนี้ ถ้าหากตรงกับประเด็นอย่างนั้น ควรจะทำอย่างนี้ พระองค์ไม่ทรงชอบกระทำในคุณลักษณะดังกล่าว (ของเศาะฮาบะฮ์บางท่าน) อายะฮ์นี้จึงถูกประทานลงมา”

ดังต่อหน้าท่านเราะสูล ในขณะที่พวกเขาพบกับบะนีตะมีม⁸ (ในปีที่ 9 หลังการอพยพ) คนหนึ่งจากทั้งสองได้เตรียม al-Aqra' bin Habis⁹ จากบะนี มะญาซอิ (เพื่อจะได้เป็นผู้นำในกองคาราวานนั้น) ในขณะที่อีกคนหนึ่งก็ได้เตรียมคนอื่นเอาไว้เช่นกัน ท่าน Nafi' กล่าวว่า ฉันจำชื่อไม่ได้ว่า คน ๆ นั้นชื่ออะไร (ในอีกสายรายงาน) กล่าวว่า คน ๆ นั้นมีชื่อว่า al-Qa'qa' bin Ma'bad¹⁰ ท่าน Abū Bakr กล่าวแก่ท่าน 'Umar ว่า “ท่านมักชอบทำอะไรที่ขัดแย้งกับฉันเสมอ” ท่าน'Umar ตอบว่า “ไม่ฉันไม่มีเจตนาที่จะกระทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับท่าน” จากนั้นทั้งสองมีความคิดเห็นต่างกันจึงพูดคุยกด้วยเสียงอันดังขึ้นเรื่อย ๆ ต่อหน้าท่านเราะสูล และอายะฮ์ดังกล่าวก็ถูกประทานลงมา

อายะฮ์ที่ 4-5 พระองค์ตรัสว่า :

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾
 وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٥﴾﴾

(الحجرات : 4-5)

ความว่า“แท้จริง บรรดาผู้ส่งเสียงเรียกเจ้าทางเบื้องหลังห้องหับเหล่านั้น ส่วนใหญ่ของพวกเขาไม่ใช่สติปัญญา (4) และหากว่าพวกเขาอดทนไว้ จนกว่าเจ้าจะออกมาหาพวกเขาแล้ว แน่แน่นอน มั่นย่อมเป็นการดีสำหรับพวกเขา และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอภิบาลผู้ทรงเมตตาเสมอ”

(อัลสุรเราะฮ์: 4-5)

(คือ อิสลาม) และความเท็จ (สิ่งอื่นจากอิสลาม) ท่านยังเป็นเคาะลีฟะฮ์คนที่สองของอิสลาม และท่านได้ตายชะฮีด (เสียชีวิต โดยการถูกลอบสังหาร) ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 23 Ma'arifah Shahābah 1/142

⁸ บะนีตะมีม คือ กลุ่มชนเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ในชนบท ซึ่งมีอุปนิสัยที่ค่อนข้างหยาบกระด้าง มักทำอะไรตามใจชอบ ช่วงหลังก็เข้ารับอิสลาม และเป็นกลุ่มชนที่มาเรียกท่านเราะสูลในช่วงเวลาพักผ่อนของท่าน ทางเบื้องหลังบ้านภรรยาของท่านเราะสูล

⁹ ท่านอัลอักรออบินฮาบิส บินอุกอล อัดตะมีมียะอัลมะญาซียียัดดาริมียะเป็นตัวแทนของเผ่าบะนีตะมีม เพื่อพบกับท่านเราะสูล และได้เข้ารับอิสลามในเวลาต่อมา ท่านเคยเข้าร่วมสงครามอัลยะมะฮะฮ์กับท่านเคาะลีฟะฮ์ บินอัลวะลีด และสงครามอื่น ๆ อีกหลายครั้งด้วยกัน และได้เป็นวีรบุรุษในสงครามอัลยัรุมุก แล้วท่านก็ได้ตายชะฮีดในสงครามนี้เช่นกัน เมื่อปีฮิจเราะฮ์ที่ 13 ที่ท่านถูกตั้งชื่อว่า อัลอักรออ (แปลว่า หัวโกรันหรือหัวล้าน) เพราะท่านเป็นคนที่มีศีรษะล้าน ท่านเป็นเคาะฮาบะฮ์คนหนึ่งที่มีเกียรติทั้งเมื่อก่อนเข้ารับอิสลาม (สมัยญาฮิลียะฮ์) และหลังจากที่ได้เข้ารับอิสลามแล้ว นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ท่านไม่ได้เสียชีวิตใน สงคราม ท่านมีชีวิตมาจนถึงยุคสมัยของท่านเคาะลีฟะฮ์อะฮ์มัด บินอัฟฟาน และยังได้เข้าร่วมเป็นกำลังพลไปปฏิบัติภารกิจใน สงครามที่เคาะรอซานอีกด้วย al- A'alām 2/5

¹⁰ อัล เกาะอเกาะฮ์บิณมะฮ์มัดมีชื่อจริงว่า อัลเกาะอเกาะฮ์บิณมะฮ์มัด บินชะรอเราะฮ์ฮ์อาดะฮ์มียะเป็นเคาะฮาบะฮ์ผู้ทรงเกียรติแต่ก็เป็นคนละคนกันกับ อัลเกาะอเกาะฮ์ที่ออกรบในสงครามอัลยัรุมุกและสงครามอัลกอดีสิยะฮ์ al- A'alām 5/202

al-Suyūṭīy (1993: 6/90) ได้กล่าวว่า สาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺที่ 4 และ 5 เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับบะนีตะมีม ในขณะที่พวกเขาเดินทางมาเพื่อพบกับท่านเราะฮฺลุส ในปีที่ 9 หลังจากการอพยพของท่านเราะฮฺลุส ซึ่งเป็นปีที่รู้จักกันในนาม ปีแห่งกองคาราวาน เพราะในปีนี้มีกองคาราวานจากชาวอาหรับมากมายต่างก็เดินทางมาเพื่อพบปะกับท่านเราะฮฺลุส และเข้ารับอิสลามพวกเขา (บะนีตะมีม) เป็นชาวอาหรับชนบทที่มีอุปนิสัยหรือมารยาทที่แข็งกระด้าง พวกเขาชะงักคอยเรียกท่านเราะฮฺลุสจากหลังห้องภรรยาของท่านเราะฮฺลุส ซึ่งอยู่ติดกับมัสยิดของท่านว่า “ไอ้มุฮัมมัด” จึงออกมาเถิด พวกเราต้องการที่จะพบกับท่าน ท่านเราะฮฺลุสไม่ชอบในลักษณะของการกระทำที่ไร้มารยาท หรือแข็งกระด้างดังกล่าว และยังเป็นกรรบกวนช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของท่านอีกด้วย อายะฮฺนี้จึงถูกประทานลงมา

อายะฮฺที่ 11 พระองค์ตรัสว่า :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا
مِّنْهُمْ ... ﴿١١﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย ชนกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยชนอีกกลุ่มหนึ่ง บางทีชนกลุ่มที่ถูกเยาะเย้ยนั้นจะดีกว่าชนกลุ่มที่เยาะเย้ย...”

(อัลสุญร้อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ :11)

al-Wāhidīy (1991: 223) ได้กล่าวว่า สาเหตุแห่งการประทานอายะฮฺที่ 11 อายะฮฺนี้ประทานให้กับ Thabit bin Qais bin Shammas¹¹ ซึ่งเป็นคนที่หูตึง (หูไม่ค่อยได้ยิน) ดังนั้นเมื่อท่านไปหาท่านเราะฮฺลุส (บรรดาผู้ที่อยู่รอบ ๆ ท่านเราะฮฺลุส) ต่างก็ขยับขยายสถานที่ให้กับท่านเพื่อให้ท่านได้นั่งใกล้กับท่านเราะฮฺลุส เวลาที่เราะฮฺลุสพูดท่านก็จะสามารถได้ยินชัดขึ้น มีอยู่วันหนึ่ง (บรรดาเศาะฮาบะฮฺ) ต่างก็ได้นั่งกันเต็มพื้นที่ไปหมดรวมไปถึงที่ของท่าน Thabit ด้วย (คือที่ที่ใกล้กับท่าน

¹¹ ซาบิต บินกัยสบินอซซัมมาส อัลอันศอรีย์เป็นเคาะตีบของท่านเราะฮฺลุส ท่านเสียชีวิตในสงครามอัลยะมะมะฮฺเมื่อท่านถูกทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต ก็มีเศาะฮาบะฮฺท่านหนึ่งเก็บเอาดอกของท่านไป เมื่อบรรดาเศาะฮาบะฮฺต่างนอนหลับกันในเวลาค่ำคืน ท่านซาบิตก็ได้เข้าไปฝันกับมุสลิมท่านหนึ่งและได้บอกกล่าวแก่มุสลิมคนนั้นว่า ท่านจงช่วยไปบอกกับท่านเคาะลิดว่า มีชายคนหนึ่งเอาดอก ของฉันไป หลังจากที่ฉันถูกทำร้าย ชายคนนั้นมีลักษณะอย่างนั้น อย่างนี้ขอให้ท่านเคาะลิดจงนำดอกของฉันกลับคืนมาจากชายคน นั้น และจงมอบดอกนั้นให้กับท่านอับบักร์ และจงบอกกับท่านอับบักร์ว่า ฉันได้ติดหนึ้นคนนั้น คนนี้(ช่วยนำเอาดอกของฉันไป ใช้แทนหนึ้นให้ด้วย) ต่อมาเศาะฮาบะฮฺท่านนั้นก็ได้ออกสงครามและได้เห็นชายคนที่เอาดอกของท่านซาบิตไป ก็เลยไปบอกท่าน เคาะลิดให้เอาดอกนั้นคืนมาและนำดอกนั้นไปมอบให้กับท่านอับบักร์ ท่านอับบักร์ก็ได้กระทำในสิ่งที่ท่านซาบิตได้สั่งเสีย เอาไว้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี al-A‘alām 2/98

เราะสุล) เมื่อท่าน Thabit มาถึง ท่านก็เดินข้ามผู้ที่นั่งอยู่ก่อนแล้ว เพื่อเข้าไปนั่งใกล้กับท่านเราะสุล พร้อมกับกล่าวว่า ขอทางหน่อย หรือ หลีกทางหน่อย แล้วก็มีเศาะฮาบะฮ์ท่านหนึ่ง กล่าวแก่ท่าน Thabit ว่า ก็ท่านอยู่ในสถานที่แห่งนี้แล้ว นั่งลงซิ (หมายถึงนั่งลงที่ตรงไหนก็ได้ไม่จำเป็นต้องแหวกผู้อื่นเข้าไปใกล้ท่านเราะสุล) แล้วท่าน Thabit ก็นั่งลงด้วยอารมณ์ที่โกรธ (กับเศาะฮาบะฮ์คนที่กล่าวดังกล่าว) ท่าน Thabit ก็แสดงสัญญาณ (กับบรรดาเศาะฮาบะฮ์ที่อยู่ที่นี่) ด้วยสายตา (หมายถึงในเชิงดูถูก) แล้วถาม (เศาะฮาบะฮ์คนนั้น) ว่า เจ้าชื่ออะไร (เศาะฮาบะฮ์คนนั้นก็ตอบไป) ท่าน Thabit ต่อว่ากับชายผู้นั้นว่า ท่านคือลูกของนายนั้น นายนี้ไซ้ไหม ซึ่ง (ท่าน Thabit ได้กล่าวคือ) คนที่ฉันเคยตำหนิดูถูกเขาเมื่อสมัยญาฮิลียะฮ์ไซ้ไหม เศาะฮาบะฮ์ท่านนั้น เมื่อได้ยินดังนั้น ก็กัมศรีษะลงต่ำด้วยความอับอาย (ต่อผู้ที่อยู่ในสถานที่แห่งนั้น) แล้วอายะฮ์นี้ก็ถูกประทานลงมา

อายะฮ์ที่ 11 พระองค์ตรัสว่า :

﴿...وَلَا نِسَاءَ مِنْ نِسَاءِ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “...และสตรีกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยสตรีอีกกลุ่มหนึ่ง บางทีกลุ่มสตรีที่ถูกเยาะเย้ยจะดีกว่ากลุ่มที่เยาะเย้ย...”

(อัลฮุญร็อตส่วนหนึ่งของอายะฮ์:11)

Muhammad al-Jawzīy (1404: 7/466) ได้กล่าวว่า สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์ที่ 11 จากท่าน Ibn ‘Abbās¹² กล่าวว่า “ท่าน Safiyah binti Huyaiy bin al-Khat tab ได้ไปหาท่านเราะสุล และนางได้กล่าวว่า แท้จริงบรรดาผู้หญิงต่างก็ดูถูก ตำหนิฉัน และพวกเธอก็กล่าวแก่ฉันว่า โอัยะฮ์ฮุดีบุตรีของยะฮูดีเยฮ์ท่านเราะสุลตอบว่า “เธอไม่ได้บอกพวกเธอไป หรือว่า บิดาของเธอคือ Harun¹³ และน้ำของเธอ คือ Musa¹⁴ และสามีของเธอคือ มุฮัมมัด แล้วพระองค์ก็ทรงประทานอายะฮ์นี้ลงมา

¹² อิบนิอับบาส มีชื่อจริงว่า อัลตุลลอสฮิบินอับบาส ท่านเกิดก่อนการอพยพไปยังนครมะดีนะฮ์ 3 ปีเมื่อท่านเราะสุลเสียชีวิตท่านจึงมีอายุได้เพียงแค่ 13 ปีพอดีท่านสามารถจำฮะดีษของท่านเราะสุลได้มากถึง 1660 ฮะดีษด้วยกัน ท่านเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด รอบรู้มุ่งมั่น ทุ่มเท กับการศึกษาถึงอัลกุรอานและฮะดีษของท่านเราะสุลเป็นอย่างมากจนครั้งหนึ่งท่านเราะสุลได้ขุดเอา (ขอพร) ให้กับท่านโดยกล่าวว่า (اللهم أنت الحكمة) ความว่า “โอ้อัลลอสฮัจ์โปรดประทานวิทย์ปัญญา (ความเฉลียวฉลาด ปราดเปรื่อง) แก่เขา (คือท่านอิบนิอับบาส) ด้วยเถิด” ด้วยบทพูดของท่านเราะสุลทำให้ท่านเป็นเศาะฮาบะฮ์ที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาการอิสลามเป็นอย่างมาก และนำประโยชน์สูงสุดมาสู่สังคมมุสลิม จนถูกขนานนามว่า (حبر أمه محمد) หมายถึง “ท่านเป็น มหาสมุทร (แห่งวิชาการอิสลาม) แก่ประชาชาติของท่านนบีมุฮัมมัด” และท่านได้เสียชีวิต เมื่อท่านมีอายุได้ 71 ปี Ma‘arifah Shahābah 15/147

¹³ นบียาฮูรูน คือนบีนบีที่มีโอกาสได้อยู่ร่วมสมัยกับนบีมูซา ร่วมทุกและต่อสู้กับฟิรอูน (ฟาโรห์) มาด้วยกัน เป็นนบีที่มีความเก่งทางด้าน การพูด และสำนวนโวหารมากกว่าท่านนบีมูซา

อายะฮ์ที่ 11 พระองค์ตรัสว่า :

﴿...وَلَا تَنَابَرُوا بِاللِّقَابِ بِنَسِ الْإِسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ
يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “...และอย่าได้เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่ชอบ ช่างเลวทราม
จริง ๆ ที่บรรดาผู้ศรัทธาเรียกว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ภายหลังจากที่ได้มี
การศรัทธากันแล้ว และผู้ใดไม่สำนึกผิด คนเหล่านั้นคือบรรดาผู้
อธรรม”

(อัลฮุฎร็อตส่วนหนึ่งของอายะฮ์:11)

al-Tabārīy (2000: 26/132) ได้กล่าวว่า สาเหตุแห่งการประทานอายะฮ์ที่
11 จากท่าน Abi Jubairah bin al-Duhhak พวกเขา กล่าวว่า ท่านนบีได้มาหาพวกเขาแล้วก็มีผู้
ชายเรียกผู้ชายอีกคนด้วยชื่อที่ถูกขนานนาม (ฉายา) ของเขา ชาย (คนที่ถูกเรียกชื่อ) กล่าวว่า
โอ้เราะซูลของอัลลอฮ์แท้จริงแล้วชื่อที่เขาเรียกนั้น คือชื่อที่ฉันไม่ชอบหรือชื่อที่ฉันรังเกียจ แล้วอายะฮ์
นี้ก็ถูกประทานลงมา

3.4 ความประเสริฐของสุเราะฮ์อัลฮุฎร็อต

สุเราะฮ์อัลฮุฎร็อต เป็นสุเราะฮ์ที่มีความสำคัญทางด้านพฤติกรรมเป็นอย่างมาก
เพราะประมวลไปด้วยข้อห้ามที่เป็นอมตะเอาไว้มากมาย เป็นการปูพื้นฐานที่มั่นคงไว้สำหรับสังคมที่มี
เกียรติ เป็นสุเราะฮ์ที่ทรงคุณค่าทางด้านศีลธรรม จนกระทั่งนักตีฟิรบางท่านถึงกับให้ชื่อสุเราะฮ์นี้ว่า
สุเราะฮ์จริยธรรมซึ่งความประเสริฐของสุเราะฮ์อัลฮุฎร็อตสามารถสรุปได้ดังนี้

Sayyid Qutb (1994: 6/3330) ได้กล่าวว่า เป็นสุเราะฮ์ที่เป็นตัวอย่างแห่ง ความ
สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน ในด้านความหมายที่ครอบคลุมและในด้านเนื้อหาที่ชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นยัง
เป็นสุเราะฮ์ที่มีเนื้อหาโดยรวมทั้งสุเราะฮ์อยู่ในเรื่องราวเดียวกัน นั่นก็คือการสร้างบุคคลและสังคมให้มี
พฤติกรรมที่ดีงาม การชี้้นำให้เดินไปสู่ในแนวทางที่ถูกต้อง การน้อมรับถึงคำตักเตือนข้อห้ามหรือคำสั่ง

¹⁴ นบีมุซา คือเป็นนบีที่ถูกฟิรเอาน (ฟาโรห์) จ้องล้างจงบผลาญตั้งแต่องค์อยู่ในครรภ์ของมารดา แต่สุดท้ายท่านก็เติบโตมาด้วยน้ำมือการ
เลี้ยงดูของฟิรเอาน (ฟาโรห์) เป็นนบีที่มีความแข็งแรงเป็นอย่างมาก มิใช่ทำเป็นอาวธในการเผยแผ่และที่สำคัญที่สุดก็คือ การตีไม้เท้าลง
ไปที่ทะเลแดงในขณะที่กำลังล่าถอยจากการรุกรานของกองกำลังทหารฟิรเอาน (ฟาโรห์) จนน้ำแตกออกเป็นทาง แล้วบรรดากองทัพ
ของท่านก็ข้ามไปทำให้กองกำลังของฟิรเอาน (ฟาโรห์) พร้อมด้วยฟิรเอาน (ฟาโรห์) ที่ตามมาไล่ไม่ทัน สุดท้ายน้ำก็กลับสู่สภาพเดิมและ
กลืนฟิรเอาน (ฟาโรห์) พร้อมพรรคพวกและกองกำลังจมน้ำเสียชีวิตที่นั่นทันที

ของอัลลอฮ์และเราะฮ์ลุส ที่เพียบพร้อมไปด้วยความสมบูรณ์แบบในทุก ๆ ด้าน และยังเป็นที่มาของ บทบัญญัติต่าง ๆ ในศาสนาอิสลาม ทั้งในการตัดสินความในตัวบทบัญญัติของพระองค์การปฏิบัติในสิ่ง ที่สอดคล้องกันทั้งภายนอกและภายใน การปฏิบัติที่เป็นความต้องการจริง ๆ ของพิตเราะฮ์อันบริสุทธิ์ การมีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในสังคม การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในการสรรสร้าง ความดีงาม และการสร้างความ สมบูรณ์แบบในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามพระดำรัสแห่งพระองค์ภายใต้ แนวทางหรือแบบอย่างการปฏิบัติอันชัดเจนของท่านเราะฮ์ลุส เป็นสุเราะฮ์ที่มีความเกี่ยวโยง ต่อเนื่องสัมพันธ์กันในด้านเนื้อหาตั้งแต่ช่วงแรกของสุเราะฮ์ไปจนถึงช่วงสุดท้ายของสุเราะฮ์อย่างแนบ แน่น โดยพูดถึงเรื่องข้อห้ามและคุณธรรม เป็นสุเราะฮ์ที่มีความหนักแน่น ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงที่ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอะกีดะฮ์ (หลักการยึดมั่น) และชะรีอะฮ์ (ข้อบัญญัติ) และ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการมีอยู่จริงของอัลลอฮ์การกำเนิดของมนุษย์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเปิดประตู หัวใจของมนุษย์และยังครอบคลุมไปถึงหลักสูตรในการบริหาร และสร้างระบบแบบแผนและหลัก เกณฑ์ในการอบรมสั่งสอน การขัดเกลาจิตใจ และพื้นฐานแห่งบทบัญญัติอิสลามและการน้อมรับคำสั่ง จากพระองค์ สุเราะฮ์อัลฮุญรอตถูกประทานที่นครมะดีนะฮ์เป็นสุเราะฮ์ที่เจาะลึกถึงบางคุณลักษณะ เป็นการเฉพาะ ในแง่ของการตัดสินความแห่งบทบัญญัติอิสลาม และในแง่ของมนุษย์สัมพันธ์ใน อิสลาม เพราะเป็นสุเราะฮ์ที่ชี้แนะมนุษย์ไปสู่การออกห่างในสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะฮ์ลุสของพระองค์ทรง ห้าม เพื่อความสูงส่งของผู้ศรัทธาและความสวยงามที่ครบสมบูรณ์แบบอย่างแท้จริง

3.5 ความสัมพันธ์ของสุเราะฮ์อัลฮุญรอตกับสุเราะฮ์ก่อนและหลัง

3.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสุเราะฮ์อัลฮุญรอตและสุเราะฮ์ก่อน (อัลฟัตฮ)

al-Shanqitī (1995: 15) ได้อธิบายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสุเราะฮ์ อัลฮุญรอตและสุเราะฮ์อัลฟัตฮ ดังนี้

1. ทั้งสองสุเราะฮ์ต่างก็ถูกประทานลงมาที่นครมะดีนะฮ์และเป็นสุเราะฮ์ที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับบทบัญญัติต่าง ๆ ของอิสลามที่คล้ายคลึงกันอย่างสุเราะฮ์อัลฟัตฮก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับบท บัญญัติ (หลักการตัดสินปัญหา) ในการทำสงครามกับผู้ปฏิเสธ (กัฟฟาร) ในขณะที่สุเราะฮ์อัลฮุญรอต นั้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบัญญัติการทำสงครามกับผู้ที่ตั้งใจไม่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของอิสลามจาก บรรดามุสลิมด้วยกัน
2. ในสุเราะฮ์อัลฟัตฮเนื้อหาส่วนใหญ่ครอบคลุมไปด้วยความมีเกียรติความยิ่งใหญ่และชัยชนะของท่านเราะฮ์ลุส สุเราะฮ์อัลฮุญรอตก็กล่าวในเรื่องเหล่านี้เช่นกัน
3. ในตอนสุดท้ายของสุเราะฮ์อัลฟัตฮอัลลอฮ์ทรงบอกกล่าวถึงผู้ที่ประกอบ ความดี (ผู้ที่ศ้อและฮ) และผลตอบแทนของพวกเขาว่า :

﴿... وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾

(الفتح، جزء من الآية: 29)

ความว่า “...และอัลลอฮ์ทรงสัญญาบรรดาผู้ศรัทธาและกระทำ
ความดี ทั้งหลายในหมู่พวกเขาว่าจะได้รับการอภัยโทษ และ
รางวัลอันใหญ่หลวง”

(อัลฟัตฮ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 29)

จากอายะฮ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีบางอย่างที่เป็นการกระทำที่ออกมาจากผู้
ที่ศรัทธา ผู้ที่เป็นคนดี (ศอและฮ) เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและห้ามกระทำในสิ่งดังกล่าว เช่น การพูดเสียง
ดังเกินเสียงของท่านเราะสูล การแย่งกันพูด แย่งกันกระทำ แข่งขันกันในการอ่านอัลกุรอาน หรือ
แบบอย่างของท่านเราะสูลพระองค์ทรงห้ามการกระทำดังกล่าวไว้ในอายะฮ์แรกของสุเราะฮ์
อัลฮุญร็อตว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

(الحجرات: 1)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย พวกเจ้าอย่าได้ล้ำหน้า (ใน
การกระทำใดๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์
พวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน
ผู้ทรงรอบรู้”

(อัลฮุญร็อต : 1)

จากอายะฮ์ข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ส่วนหนึ่ง ที่สามารถสัมผัสได้ถึงความสัมพันธ์
ระหว่างทั้งสองสุเราะฮ์ในภาพรวม ดังนี้

1. ทั้งสองสุเราะฮ์มีเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงโดยในช่วงแรกเริ่มนั้นทั้งสอง
สุเราะฮ์ต่างก็พูดถึงท่านเราะสูลในสถานะที่สูงส่งของท่าน คุณลักษณะที่ครบถ้วนสมบูรณ์แบบของ
ท่าน และสถานะอันมีเกียรติและสูงส่งของท่าน
2. สุเราะฮ์อัลฟัตฮ์เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงการเปิดเมืองมักกะฮ์อย่างยิ่งใหญ่ที่
พระองค์ทรงประทานให้เฉพาะแก่ท่านนบีมุฮัมมัด และสิ่งที่เป็นผลพวงมาจากการเปิดที่ยิ่งใหญ่

(เปิดเมืองมักกะฮฺ) คือ การอภัยโทษจากอัลลอฮฺในบาปต่าง ๆ ที่ผ่านมาและในอนาคต และการ ได้รับความโปรดปราน (เนี้ยะมัด) ที่มากมายจากอัลลอฮฺการเชิญชวนมนุษย์สู่ความดีงามสู่ศีลธรรม สู่ความเสมอภาค และความสมานฉันท์เช่นเดียวกับสุเราะฮฺอัลฮุญร็อตที่เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงสถานะอันสูงส่งของท่านเราะฮ์สุลที่จำเป็นแก่ประชาชาติของท่านต้องปฏิบัติตาม จึงไม่เป็นการบังคับแก่ประชาชาติของท่าน หรือใครก็ตามที่จะไปล้าหน้าท่านในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น การตัดสินชี้ขาดปัญหา และยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการไม่สมควรเป็นอย่างยิ่งในการที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือตัดสินข้อชี้ขาดของบทบัญญัติซึ่งกันและกันโดยล้าหน้าท่านเราะฮ์สุล ดังโองการที่ว่า :

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾

(الأحزاب: 36)

ความว่า “ไม่บังคับแก่ผู้ศรัทธาชายและผู้ศรัทธาหญิงเมื่ออัลลอฮ์และเราะฮ์สุลของพระองค์ได้กำหนดกิจการใดแล้ว สำหรับพวกเขา ไม่มีทางเลือกในเรื่องของพวกเขา และผู้ใดไม่เชื่อฟังอัลลอฮ์และเราะฮ์สุล ของพระองค์แล้ว แน่แน่นอนเขาได้หลงผิดอย่างชัดแจ้ง”

(อัลอะฮซาบ : 36)

3.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสุเราะฮฺอัลฮุญร็อตกับสุเราะฮฺที่อยู่ถัดไป (ก๊อฟ)

ตามที่มีผู้วิจัยได้พยายามค้นคว้าหาจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิปรากฏว่าผู้วิจัยไม่พบมีการระบุถึงความสัมพันธ์ของสุเราะฮฺที่ถูกประทานลงมาหลังสุเราะฮฺอัลฮุญร็อต

3.6 การเริ่มต้นและการจบของสุเราะฮฺอัลฮุญร็อต

3.6.1 การเริ่มต้นของสุเราะฮฺ

พระองค์อัลลอฮ์ ตรัสว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

(الحجرات: 1)

ความว่า “โอบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย พวกเจ้าอย่าได้ล้าหน้า (ในการกระทำใดๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮ์และเราะสุลของพระองค์ พวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้”

(อัลฮุญร็อต : 1)

จากอายะฮ์ข้างต้นชี้ให้ทราบว่า พระองค์ทรงเริ่มสุเราะฮ์นี้ด้วยการไม่ให้เสนอแนะกิจการใด ๆ ขึ้นมาเทียบเคียงหรือเหนือกว่าคำตรัสของอัลลอฮ์ และคำกล่าวของเราะสุลของพระองค์ไม่ว่าข้อเสนอแนะนั้น ๆ จะเป็นเรื่องส่วนตัว การดำเนินชีวิต หรือเรื่องเกี่ยวกับศาสนา และห้ามมิให้แสดงความคิดเห็น หรือตัดสินชี้ขาดเรื่องใด ๆ ก่อนที่จะกลับไปทบทวนดูคำตรัสของอัลลอฮ์ และคำดำรัสของท่านเราะสุล อายะฮ์นี้ได้กำหนดหลักการที่สำคัญยิ่งของอิสลามนั่นก็คือ ข้อตัดสินชี้ขาดในการงาน ใด ๆ ก็ตาม เป็นสิทธิเด็ดขาดของอัลลอฮ์แต่เพียงองค์เดียว ไม่มีการท้วงติงหรือวิพากษ์วิจารณ์ ในข้อตัดสินนั้น เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้ชี้ขาดตัดสินที่เที่ยงธรรมที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำพูดของท่าน Sayyid Qutb (1994: 6/3380) ได้กล่าวว่า “พระองค์เริ่มต้นด้วยการเรียกว่า يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا มีความว่า “โอบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย” เป็นการเรียกที่บ่งบอกถึงความศรัทธาของพวกเขามีต่ออัลลอฮ์ และสิ่งที่เร้นลับ และเป็นการเรียกที่ต้องการจะสร้างความคุ้นเคยใกล้ชิดกับพวกเขาด้วยคำหรือภาษาที่สร้างความใกล้ชิดต่อพวกเขา และพวกเขาก็รู้สึกว่าเป็นพวกของอัลลอฮ์ และยินยอมที่จะแบกรับสารของพระองค์และพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งจากดวงดาวแห่งความเป็นบ่าวที่ดีความ เป็นทหารที่ดียอมรับอย่างมั่นคงในการปฏิบัติต่อคำสั่งของพระองค์อย่างเคร่งครัด และมีความรักในการเป็นผู้ศรัทธา (มุอมีน) และนำเอาการศรัทธาเป็น เสมือนเครื่องประดับแห่งจิตใจ ในการต่อสู้กับบททดสอบที่จะมีมาประสบต่อพวกเขา และที่ยิ่งไปกว่านั้นคือ พวกเขาจะสงบเสงี่ยม (หยุด) ทันทีที่พระองค์ทรงประสงค์และการหยุดของพวกเขานั้นเป็นการหยุดที่มีความพร้อม และรอคอยเสมอต่อหน้าพระองค์พร้อมที่จะรอรับคำสั่งจากพระองค์เพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อตัวเองและผู้อื่น ปฏิบัติในสิ่งที่พระองค์ทรงรับสั่ง ยอมรับในคำสั่งด้วยความเต็มใจ และสารถาพในสิ่งต่าง ๆ อย่างสิ้นเชิงทั้งกายและใจ โอบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายพวกเจ้าจงอย่าได้เสนอแนะข้อคิดเห็นใด ๆ ขึ้นมาเทียบเคียง หรือเหนือกว่าคำตรัสของอัลลอฮ์และเราะสุลในสิ่งที่เป็นการเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของพวกเจ้าเองไม่ว่าข้อเสนอ นั้น ๆ จะเป็นเรื่องส่วนตัว การดำเนินชีวิต และจงอย่ากล่าวในสิ่งใด ๆ ก่อน คำกล่าวของพระองค์ ภายใต้อำนาจของท่านเราะสุล และจงอย่าตัดสินความใด ๆ ตามลำพังโดยที่ไม่กลับไปทบทวนถึงคำตรัสของอัลลอฮ์และเราะสุล”

พระองค์ได้เริ่มต้นสุเราะฮ์ด้วยการเรียกขานพวกเขาว่า “โอบรรดาผู้ที่ศรัทธาทั้งหลาย” เพื่อเป็นการกล่าวบอกเตือนพวกเขาให้ได้รับรู้ว่า สิ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นสิ่งที่มี

ความสำคัญ เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงตั้งใจฟังให้ดีและพระองค์ได้สมณนามพวกเขาว่าเป็นผู้ศรัทธา เป็นการบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญเป็นอย่างมากต่อพวกเขาในการที่จะตอบรับคำสั่งแห่งอัลลอฮ์ เนื้อหาของสุเราะฮ์เริ่มต้นด้วยการชี้แนะมนุษย์ไปสู่การไม่ละเมิดข้อห้ามต่ออัลลอฮ์ ต่อเราะฮ์สุล ต่อบรรดาผู้ศรัทธาที่อยู่ต่อ หน้าและลับหลัง ในสุเราะฮ์นี้พระองค์เริ่มต้นด้วยการเรียกขานพวกเขาว่าผู้ศรัทธา ถึง 5 ครั้งด้วยกัน ซึ่งเป็นการบ่งบอกว่าเนื้อหาของสุเราะฮ์นั้นโดยรวมแล้วมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ การห้ามมนุษย์ให้ลด ละ เลิก ข้อห้ามต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ศรัทธาอย่างแท้จริง ความหมายโดยรวมของอายะฮ์นี้ก็คือ การห้ามจากการลงนามในสัญญาใด ๆ การกระทำในสิ่งใด ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัว ส่วนรวม เรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของพระองค์จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากอัลลอฮ์และเราะฮ์สุลก่อนเท่านั้น ในอายะฮ์ได้กล่าวถึงอัลลอฮ์เป็นอันดับแรก จากนั้นก็กล่าวถึงท่านเราะฮ์สุล เพื่อเป็นการบอกถึงความสำคัญก่อนหลังที่มุสลิมควรปฏิบัติ

3.6.2 การจบของสุเราะฮ์

พระองค์อัลลอฮ์ตรัสว่า :

﴿قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾﴾

(الحجرات: 16-18)

ความว่า “จงกล่าวเถิดมุฮัมมัดว่า พวกท่านจะบอกอัลลอฮ์เกี่ยวกับ ศาสนาของพวกท่านกระนั้นหรืออัลลอฮ์นั้นทรงรอบรู้สิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินและอัลลอฮ์นั้นทรงรอบรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง (16) พวกเขาถือเป็นบุญคุณแก่เจ้าว่าพวกเขาได้รับอิสลามแล้ว จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า พวกท่านอย่าถือเอาการเป็นอิสลามของพวกท่านมาเป็นบุญคุณแก่ฉันเลย แต่ทว่าอัลลอฮ์ทรงประทานบุญคุณแก่พวก ท่านต่างหาก โดยชี้แนะพวกท่านสู่การศรัทธา หากพวกท่านเป็นผู้สัตย์จริง (17) แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบ

รู้สิ่งเร้นลับในชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และอัลลอฮฺทรงเห็นสิ่ง
ที่พวกเจ้ากระทำ”

(อัลสุญรอต : 16-18)

จากอายะฮ์ข้างต้นชี้ให้ทราบว่า แม้ว่าอายะฮ์นี้จะเป็นการสนทนากับอาหารับ
ชนบทเพื่อให้พวกเขาได้รู้ว่า การที่พวกเขามาทวงบุญคุณในการเข้ารับอิสลามกับท่านนบีนั้น แท้
จริงอัลลอฮฺทรงรอบรู้ทุกสิ่งทีซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจของพวกเขา ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการยืนยันแก่ผู้คน
ทั่ว ๆ ไปด้วยว่าพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละคนนั้น ย่อมจะไม่รอดพ้นไปจากการสอดส่องดูแลของ
พระองค์เพราะพระองค์คือผู้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา พระองค์จึงย่อมรู้ดีเป็นอย่างยิ่งว่าอะไรคือสิ่งที่
มนุษย์กำลังดำเนินอยู่ในชีวิตของเขา ดังนั้นผู้ที่มีจิตสำนึกและมีความเฉลียวฉลาดน่าจะพิจารณาใคร่
ครวญ เพื่อให้เกิดความยำเกรง ตักวา และเมื่อความยำเกรงเกิดขึ้นในจิตใจของเขาแล้ว เขาก็จะตอบ
รับด้วยการเชื่อฟังและการปฏิบัติตามคำสั่งของพระองค์อย่างแท้จริง สุเราะฮ์อัลสุญรอตจบด้วยการที่
พระองค์อัลลอฮฺทรงเปิดเผยถึงธาตุแท้ของชาวอาหรับกลุ่มหนึ่งที่มุ่งหวังในผลประโยชน์ แต่เอาการ
เป็นอิสลามมาอ้างบังหน้า สุดท้ายพระองค์อัลลอฮฺ ก็บอกกล่าวเรื่องราวของอาหรับกลุ่มนั้นแก่ท่าน
เราะฮ์สุล และสั่งสอนพวกเขาให้รู้ ความหมายที่แท้จริงของการศรัทธาว่าคืออะไร

3.7 การกล่าวถึงข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลสุญรอต

3.7.1. ห้ามการล้าหน้าอัลลอฮฺและท่านเราะฮ์สุลในกิจการงานต่าง ๆ

พระองค์ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

(الحجرات : 1)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย พวกเจ้าอย่าได้ล้าหน้า (ใน
การกระทำใดๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮฺ และเราะฮ์สุลของพระองค์
พวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮฺเถิด แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน
ผู้ทรงรอบรู้”

(อัลสุญรอต : 1)

3.7.2. ห้ามการพูดเสียงดังเกินเสียงของท่านเราะสุล

พระองค์ ตรัสว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾

(الحجرات : 2)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย พวกเจ้าอย่าได้ยกเสียงของพวกเขา
เจ้าเหนือ เสียงของอันนบีและอย่าพูดเสียงดังกับเขา (มุฮัมมัด)
เสียงการพูด เสียงดังของบางคนของพวกเขาเจ้ากับอีกบางคนเพราะ
(เกรงว่า) การงาน ต่าง ๆ ของพวกเจ้าจะสูญหายไปโดยที่พวก
เจ้าไม่รู้สึกรู้สักตัว”

(อัลฮุญร็อต : 2)

3.7.3. ห้ามการเหยียดหยันซึ่งกันและกัน

พระองค์ ตรัสว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย ชนกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยชน
อีกกลุ่ม หนึ่ง บางทีชนกลุ่มที่ถูกเยาะเย้ยนั้นจะดีกว่าชนกลุ่มที่
เยาะเย้ย และสตรีกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยสตรีอีกกลุ่มหนึ่ง บางที
กลุ่มสตรีที่ถูกเยาะเย้ยจะ ดีกว่ากลุ่มที่เยาะเย้ย...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 11)

3.7.4. ห้ามตั้งฉายาที่เจ้าตัวไม่ชอบและห้ามใส่ร้าย

พระองค์ตรัสว่า :

﴿... وَلَا تَنَابَرُوا بِاللِّقَابِ بِنَسِ الْإِسْمِ الْمُسَوِّقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتَّبِعْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “...และพวกเจ้าอย่าได้ตำหนิตัวของพวกเจ้าเอง และอย่าได้ เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่ชอบ ช่างเลวทรามจริง ๆ ที่ บรรดาผู้ศรัทธาเรียกว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ภายหลังจากที่ได้มีการศรัทธากันแล้ว และผู้ใดไม่สำนึกผิด คนเหล่านั้นคือบรรดาผู้อธรรม”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 11)

3.7.5. ห้ามสอดแนม

พระองค์ตรัสว่า :

﴿... وَلَا تَجَسَّسُوا...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 12)

ความว่า “...และพวกเจ้าอย่าสอดแนม...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 12)

3.7.6. ห้ามการนินทาซึ่งกันและกัน

พระองค์ตรัสว่า :

﴿... وَلَا يَعْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُّبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 12)

ความว่า “...และบางคนในหมู่พวกเจ้านินทาซึ่งกันและกัน คนหนึ่ง ในหมู่พวกเจ้านั้นชอบที่จะกินเนื้อพี่น้องของเขาที่ตายไปแล้วกระนั้นหรือ พวกเจ้าย่อมเกลียดมัน...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 12)

3.7.7. ห้ามทวงบุญคุณ

พระองค์ ตรัสว่า :

﴿... قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

(الحجرات، جزء من الآية: 17)

ความว่า “...จงกล่าวเถิดมุฮัมมัดว่าพวกท่านอย่าถือเอาการเป็นอิสลามของพวกท่านมาเป็นบุญคุณแก่ฉันเลย แต่ทว่าอัลลอฮ์ทรงประทานบุญคุณแก่พวกท่านต่างหาก โดยชี้แนะพวกท่านสู่การศรัทธา หากพวกท่านเป็นผู้สัตย์จริง”

(อัลฮุญรอต ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 17)

3.8 เนื้อหาโดยรวมของสุเราะฮ์อัลฮุญรอต

สุเราะฮ์อัลฮุญรอตเป็นสุเราะฮ์ที่สูงส่งและยิ่งใหญ่ พระองค์ทรงชี้แนะถึงแนวทางในการสร้างสังคมมุสลิมผู้ศรัทธาในคัมภีร์ของพระองค์และเราะฮ์สุลของพระองค์ซึ่งเป็นสังคมที่เป็นผลพวงมาจากการยึดมั่น (อะกีดะฮ์) ในอิสลาม และสมบูรณ์แบบไปด้วยคัมภีร์ของอัลลอฮ์และเราะฮ์สุลและนำแนวทางทั้งสองสู่การปฏิบัติทั้งในยามทุกข์ยากและยามสุขสบาย ทั้งในยามเข้มแข็งและอ่อนแอ ทั้งในยามหยุดนิ่งและการเคลื่อนไหว ทั้งในยามกลางคืนและกลางวัน ทั้งต่อตัวเองและศัตรู ฯลฯ

บรรดาสุเราะฮ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในอัลกุรอานนั้นในแต่ละสุเราะฮ์ล้วนมีความแตกต่างกันทั้งในเอกลักษณ์และพื้นฐาน ทั้งในภาพรวมและข้อปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไปที่ครอบคลุมถึงการปฏิบัติและข้อปลีกย่อยของอิสลามที่แตกต่างกันไปในทุก ๆ สุเราะฮ์พระองค์จะคงเนื้อหาที่สามารถเอื้อต่อสุเราะฮ์อื่นได้ ดังนั้น เมื่อเราสามารถสร้างความเข้าใจในเนื้อหาของสุเราะฮ์ต่าง ๆ โดยรวมได้ก็เท่ากับเราสามารถเข้าถึงได้ทั้งเนื้อหาโดยรวมและปลีกย่อยของอัลกุรอาน เพราะโดยแท้จริงแล้วในทุก ๆ สุเราะฮ์ของอัลกุรอานมีความครอบคลุมของเนื้อหาที่สามารถเอื้อต่อกันได้ ทุก ๆ สุเราะฮ์จึงเป็นข้อบ่งชี้หรือความชัดเจนที่ว่า แท้จริงแล้วอัลกุรอานนั้นมีที่มาจากที่เดียวเท่านั้น คือผู้ที่มีความเป็นหนึ่ง ที่ทรงเอกะตลอดกาล พร้อมกันนั้นอัลกุรอานก็ยังมิบริบทในการถูกประทานลงมาที่แตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ เวลาต่าง ๆ และสถานที่ต่าง ๆ ความเพียบพร้อมหรือสมบูรณ์เหล่านี้แท้จริงแล้วมีอยู่ในทุก ๆ สุเราะฮ์ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับบริบทของสุเราะฮ์นั้น ๆ ว่ากล่าวถึงเรื่องอะไร และเราก็สามารถที่จะสัมผัสได้ถึงสิ่งเหล่านั้นอย่างแท้จริง

ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตนี้อัลลอฮ์ ได้ทรงบอกกล่าวหรือให้ความกระจ่างถึงพื้นฐานต่าง ๆ และกฎ (กาวาอิด) ข้อควรปฏิบัติที่มั่นคงและชัดเจนแก่ประชาชาติอิสลาม หากพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียดก็สามารถพบกับหลักคำสอนของอิสลามที่สมบูรณ์แบบได้อย่างแน่นอน ในสุเราะฮ์นี้พระองค์ได้ทรงห้ามถึงการแสดงออกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในสังคมมุอิมินด้วยการออกห่างจากสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม เพราะนั่นเปรียบเสมือนกับอิมานที่แท้จริงที่ผู้ศรัทธายอมละทิ้งเพื่ออัลลอฮ์อยู่เป็นประจำ

สุเราะฮ์อัลฮุญร็อตยังมีเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงข้อเท็จจริงอีกมากมายจากบรรดาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องของอะกีดะฮ์ (หลักการยึดมั่นในการศรัทธา) และชะรีอะฮ์ (หลักการเกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลาม) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสร้างมนุษย์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสลับซับซ้อนของหัวใจ และมันสมองที่ล้าลึกจนยากที่จะหยั่งถึงในสุเราะฮ์นี้มีความหมายครอบคลุมไปถึงหลักสูตรขั้นตอนในการสร้างคน สร้างระเบียบแบบแผน หลักการปฏิบัติในการอบรมสั่งสอน ศิษยาภิบาลเกี่ยวกับหลักชะรีอะฮ์และการปฏิบัติซึ่งครอบคลุมอยู่ในเนื้อหาและอายะฮ์ต่าง ๆ ของสุเราะฮ์นี้พระองค์ได้ตรัสไว้หลายครั้งด้วยกันในสุเราะฮ์นี้ได้กล่าวถึงรูปแบบในการสร้างสังคมของผู้ศรัทธา การเชื่อมโยงติดต่อ สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต่ออัลลอฮ์และเราะสุล และวะหฺยูจากกิตาบและสุนนะฮฺจากนั้นก็ต่อผู้ศรัทธาซึ่งกันและกัน ซึ่งพอที่จะสรุปได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. สุเราะฮ์นี้ได้บ่งบอกถึงหลักการที่สมบูรณ์และสร้างความสมบูรณ์ให้กับชีวิตของมุสลิมในการสร้างสังคมที่ประเสริฐ น่ายกย่อง สูงส่ง และปลอดภัยจากข้อตำหนิต่าง ๆ สะอาดจากขวากหนามแห่งญะฮิเลียฮ์ (ความโง่เขลา) เป็นสังคมผู้ศรัทธาที่มีบุคลิกและวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง เป็น สังคมที่มีกฎเกณฑ์และดำรงอยู่บนหลักการที่ถูกต้อง

2. การเกิดขึ้นของสังคมแห่งผู้ศรัทธาเป็นผลพวงมาจากความตั้งใจจริง อดทนทุ่มเท เสียสละอย่างหนักแน่น และมั่นคงของท่านเราะสุล ดังคำกล่าวที่ว่า (เป็นหลักคำสอนแห่งอัลกุรอานที่สูงส่งและวิถีแห่งการอบรมของท่านนบีที่เฉลียวฉลาด เพื่อการสร้างและอบรมในสังคมมุสลิมดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงแค่ว่าความคิดเพื่อฝัน ความหวังที่เลื่อนลอย หรือการดำรงอยู่ท่ามกลางจินตนาการที่ไม่เป็นจริง) แต่มันเกิดขึ้นมาได้จากความทุ่มเท ความพยายามที่ต่อเนื่อง การแก้แค้นที่จริงจัง และจากความอดทนที่ยาวนาน จากความอดทนดังกล่าวจึงเป็นเสมือนการช่วยเหลือจากพระองค์ที่ทำให้สังคมของมุสลิมเป็นสังคมที่ถูกเลือกสรรหรือสังคมตัวอย่างที่แท้จริง ดำรงตั้งมั่นอยู่บนวิชาความรู้ เพื่อแบกรับสารของพระองค์ที่ยิ่งใหญ่นำสู่สังคมอย่างมีเกียรติ

สุเราะฮ์อัลฮุญร็อตชี้้นำไปสู่การละทิ้งพฤติกรรมการกระทำต้องห้ามทุกชนิดที่อาจจะทำให้สังคมมุสลิมเกิดการขัดแย้งขึ้นได้ การสร้างสังคมผู้ศรัทธาในทุก ๆ อายะฮ์มีความเด่นเฉพาะอายะฮ์ หรือเฉพาะตัวของมันเองในการบ่งบอกถึงศีลธรรมที่งดงามเป็นเสมือนหวังโชอันหนึ่งจากหลาย ๆ ห่วงโซ่ในการสรรสร้างแนวทางแห่งการตะอวะฮ์ (เชิญชวน) สู่อิสลาม แนวทางแห่งการสร้าง

สังคมของผู้ศรัทธาที่สูงส่งที่มีบุคลิกที่โดดเด่นเป็นประโยชน์ต่อสังคมมีวิถีชีวิตที่ดีงาม และส่วนหนึ่งก็เป็นการบอกเรื่องราวเกี่ยวกับชาวอาหรับในยุคสมัยของท่านเราะสูลและทัศนคติของพวกเขาที่มีต่ออิสลามและเรื่องราวเกี่ยวกับตางัซซังแห่งสัจจะจากความศรัทธาของบรรดามุอฺมิน การเปิดโอกาสให้กับชาวอาหรับในการได้เข้ามาในร่มเงาแห่งอิสลามภายใต้รัฐอิสลาม

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อห้ามในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต

4.1 การจำแนกประเภทข้อห้าม ได้แก่ ห้ามกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดลำหน้าอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูลของพระองค์ ห้ามพูดเสียดแทงในขณะพูดคุยกับท่านนบี ﷺ ห้ามการเย้ยหยัน ห้ามตั้งฉายาและใส่ร้าย ห้ามสอดแนม ห้ามการนินทา และห้ามทวงบุญคุณ

4.2 ห้ามกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดลำหน้าอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูลของพระองค์

4.2.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 1 สุเราะฮ์อัลฮุญร็อตโดยสรุป

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾

(الحجرات : 1)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย ! พวกเจ้าอย่าได้ล้ำหน้า (ในการกระทำใด ๆ) เมื่ออยู่ต่อหน้าอัลลอฮ์ และเราะสูลของพระองค์ พวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยิน ผู้ทรงรอบรู้”

(อัลฮุญร็อต : 1)

จากอายะฮ์ข้างต้นได้กล่าวถึงข้อห้าม อันได้แก่ มารยาทของผู้ศรัทธาที่แท้จริง ห้ามเสนอแนะกิจการใด ๆ ขึ้นมาเทียบเคียงหรือเหนือกว่าคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ และคำกล่าวของเราะสูลของพระองค์ ไม่ว่าจะข้อเสนอนั้น ๆ จะเป็นเรื่องส่วนตัว การดำเนินชีวิต หรือเรื่องเกี่ยวกับศาสนา และอย่าได้แสดงความคิดเห็นหรือตัดสินชี้ขาดเรื่องใด ๆ ก่อนที่จะกลับไปทบทวนดูคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ และคำกล่าวของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะมุฟัสสิรีน ดังนี้

al-Tabārī¹ (2000: 22/272) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า (لَا تَقْدُمُوا) “อย่าได้รีบชี้ขาดตัดสินกรณีใด ๆ ก็ตามในเรื่องสู้รบหรือเรื่องศาสนา ก่อนการชี้ขาดตัดสินจะมาจากอัลลอฮ์

¹ คือ มุฮัมมัด บิน ญะรียร์ บิน ยะซีซ อัญญาอพัร อัจญูอบารีย เสียชีวิตในปี 310 ฮ.ศ. Sir A'alam al-Nubalāa 14/267

ﷺ และเราะสุลของพระองค์” ดังนั้นจะทำให้พวกท่านชี้ขาดตัดสินในสิ่งที่ตรงข้ามจากคำสั่งของอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุลของพระองค์”

al-Banqhāwī² (1997: 7/330) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “อย่าได้รับชี้ขาดตัดสินกรณีใด ๆ ก็ตามก่อนการชี้ขาดตัดสินจะมาจากอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุลของพระองค์” ท่าน Ya’kub³ ได้อ่านคำว่า (لَا تُقَدِّمُوا) โดยใส่สระฟัตซะฮ์ บนอักษรตา และดาล ส่วนนักอ่านท่านอื่นได้อ่านคำนี้ โดยใส่สระ ต็อมมะฮ์ บนอักษรตา และใส่สระกัสเราะฮ์ใต้อักษรดาล ซึ่งมีความหมายว่า นำหน้า ข้างหน้า และมีการขัดแย้งของนักวิชาการเกี่ยวกับความหมายในอายะฮ์นี้

al-Qurtubī⁴ (2003: 16/300) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “บรรดาชาวอาหรับเป็นกลุ่มชนที่แข็งกระด้าง ไร้ซึ่งมารยาท โดยเฉพาะการพูดคุยกู้ต่อกับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และการตั้งฉายาให้บุคคลอื่น สุเราะฮ์นี้จึงเป็นสุเราะฮ์ที่กล่าวถึงมารยาทที่ประเสริฐ กล่าวคือ (لَا تُقَدِّمُوا) อย่าได้เสนอแนะกิจการใด ๆ ขึ้นมาเทียบเคียงหรือเหนือกว่าคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ และคำกล่าวของเราะสุลของพระองค์ ไม่ว่าจะข้อเสนออื่น ๆ จะเป็นเรื่องส่วนตัว การดำเนินชีวิต หรือเรื่องเกี่ยวกับศาสนา แต่ควรเชื่อฟัง ปฏิบัติตามในเรื่องศาสนาและดูนยาตามที่อัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุลของพระองค์ได้บอก”

รายงานจากท่านชะอบี⁵ จากท่านญาบิร⁶ เป็นคำพูดของท่านอัลหะซัน⁷ ได้กล่าวว่า :

((لَا تَذْجُوا قَبْلَ أَنْ يَذْبَحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَذَلِكَ أَنْ نَأْسًا ذَجُّوا قَبْلَ صَلَاةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَمْرُهُمْ أَنْ يَعِيدُوا الذَّبْحَ))

(أخرجه الطبري: 26/117)

² อัลบะฆะเวีย คือ อัลหุสัยน บิน มัสอู๊ด มุฮัมมัด อัลฟรอรอ ถูกตั้งฉายาว่า มุหัยสสุนนะฮ์ ซึ่งเป็นนักปราชญ์สาขาฟิกฮ์ สาขาอะดีษ และสาขาตฟซีร์ ชื่อของท่านถูกอ้างอิงถึงคำว่า “บะฆอ” ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านหนึ่งในครออซาน เสียชีวิตในปีฮิจญเราะฮ์ศักราชที่ 510 al- A’alām 5/139

³ คือ ยะอ์กูบ บิน อิสฮาก บิน เซด บิน อับดุลละฮ์ เสียชีวิตในปีฮิจญเราะฮ์ศักราชที่ 205 al- A’alām 8/195

⁴ คือ อูบอับดุลละฮ์ มุฮัมมัด บิน อะฮฺหมัด บิน อบีบักร บิน ฟะราฮ์ อัลอันศอรี อัลค็อซริญี ซัมซุดดีน อัลกุฎุบียี เสียชีวิตปี 671 ฮ.ศ. al- A’alām 1/257

⁵ คือ อามิร บิน ชะรอฮัล เป็นตาบิอินรุ่นกลาง ฉายาของเขา อูบอุมร์ ท่านักและเสียชีวิตที่กุฟะฮ์ ประเทศอิรัก ในปี 104 ฮ.ศ. al- A’alām 3/251

⁶ คือ ญาบิร บิน อับดุลลอฮ์ บิน อัมรฺ บิน ฮะรอหม เป็นเศาะฮาบะฮ์ ฉายาของเขา อูบ อับดุลลอฮ์ ท่านักและเสียชีวิตที่มะดีนะฮ์ ในปี 78 ฮ.ศ. al- A’alām 2/104

⁷ คือ อัลฮะซัน บิน อบีลฮะซัน ยะซาร์ เป็นตาบิอินรุ่นกลาง ฉายาของเขา อูบสะอีด ท่านักอยู่ที่เมืองบัสเราะฮ์ ประเทศอิรัก ในปี 110 ฮ.ศ. al- A’alām 2/188

ความว่า “ท่านทั้งหลายอย่าได้ทำการเชือด (กุรบาน) ก่อนท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ ปรากฏว่าบรรดามุสลิม (ในสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ) ได้ทำการเชือดก่อนท่านนบี ดังนั้นท่านนบีมุฮัมมัดจึงสั่งให้พวกเขาทำการเชือดใหม่”

(บันทึกโดย Attobrīy, 2000, 26: 117)

รายงานจากท่านบรอรอ⁸ ได้กล่าวว่า :

((إن أول ما نبدا به في يومنا هذا أن نصلي، ثم نرجع فننحر، فمن فعل ذلك فقد أصاب سنتنا، ومن ذبح قبل أن نصلي فإنما هو لحم عجله لأهله ليس من النسك في شيء))

(أخرجه البخاري، 2008: 2 / 453)

ความว่า “ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้คุดบะฮฺในวันเขามูลนะฮฺริว่า สิ่งแรกที่เราเริ่มต้นทำกันในวันนี้คือการละหมาดอีด หลังจากนั้นจะกลับบ้านเพื่อเชือดกุรบาน ดังนั้นบุคคลใดได้กระทำการดังกล่าว ถือว่าเขาได้ปฏิบัติตามสุนนะฮฺ และหากบุคคลใดที่ได้เชือดก่อนการละหมาดถือว่าไม่เป็นเนื้อกุรบาน”

(บันทึกโดย al-Bukhārīy, 2008, 2: 453)

รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ⁹ ได้กล่าวว่า :

((لا تصوموا قبل أن يصوم نبيكم))

الكافي الشاف ص (155)

⁸ คือ อัลบะรอรอ บิน อาชิบ บิน อัลฮาริษ เป็นเศาะฮาบะฮฺ ฉายาของเขา อับู อูมาเราะฮฺ ผู้นำและเสียชีวิตที่เมืองกูปะฮฺ ประเทศอิรัก ในปี 72 ฮ.ศ. al- A‘alām 2/46

⁹ คือ อาอิชะฮฺ บินต อิบ์บักร์ อัศคีดีค เป็นเศาะฮาบะฮฺ ฉายาของนาง อุมมัล อับดุลลอฮฺ ผู้นำและเสียชีวิตที่เมืองมะดีนะฮฺ ในปี 58 ฮ.ศ. al- A‘alām 3/240

ความว่า “ท่านทั้งหลายอย่าได้ทำการถือศีลอดก่อนนบปีของพวกเขา
ท่าน”

(al-Qafiy Ashāf, : 155)

จากคำอธิบายทัศนะต่าง ๆ ของนักวิชาการด้านตัฟซีร์ และอะดิษที่
เกี่ยวข้องกับอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า มารยาทที่ดีที่ผู้ศรัทธาพึงมีต่ออัลลอฮ์ ﷻ และ
เราะสุลของพระองค์ คือ อย่าฝ่าฝืนข้อห้ามของอัลลอฮ์ อย่าได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ ตัดสินชี้ขาด
เรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการไม่ให้เกียรติต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุลของพระองค์
เพราะการกระทำดังกล่าวถือว่าการไร้ซึ่งมารยาทและเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ศรัทธา

4.2.2 ความหมายของคำว่าล้าหน้า **مقدم** (ตะก้อดคุม) เชิงภาษาศาสตร์และ ทัศนะบรรดามุฟัสสีรีน

บรรดานักวิชาการภาษาอาหรับให้ความหมายคำว่าล้าหน้า **مقدم** (ตะก้อด
คุม) เชิงภาษาศาสตร์ดังนี้

Ahmad Ibn-Fāris¹⁰ (1979: 5/65) ได้กล่าวว่า “รากฐานศัพท์คำนี้มา
จาก **قدم** อ่านว่า เกาะ ตะ มะ หรือ เกาะ ตุ มะ ซึ่งมีความหมายว่า เก่า ก่อน และนำหน้า”

Mu‘ammar al-Taymīy¹¹ (1960: 2/219) ได้กล่าวว่า “การริบเร่ง
ปฏิบัติในคำสั่งใช้และห้าม โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่ใช้และห้าม (แสดงความคิดเห็น ตัดสินชี้ขาด กระทำ
อย่างหนึ่งอย่างใด)”

al-Tabārīy (2000: 2/116-117) ทัศนะบรรดามุฟัสสีรีน ได้ให้
ความหมายของคำว่า **مقدم** (ตะก้อดคุม) มีดังนี้

ท่านอิบนุ อับบาส¹² จากสายรายงานของ อลี บิน อบี ฎ็อลฮะฮ์¹³ ได้กล่าว
ว่า “อย่าได้กล่าวสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เป็นการขัดแย้งกับอัลกุรอานและอัสนุนนะฮ์”

ท่านมญาฮิด ได้กล่าวว่า “อย่าได้ขอคำชี้ขาด หรือข้อตัดสินใด ๆ จน
กว่าอัลลอฮ์จะบัญญัติเรื่องดังกล่าวให้ท่านเราะสุลของพระองค์”

¹⁰ คือ อะฮฺมัด บิน ฟาริส บิน ซาการียา อัลก็อซวัยนีย์ อัซรอซัย เป็นอุละมาอ์ด้านภาษาอาหรับ และวรรณคดี ที่มีชื่อเสียงมาก ท่านได้
เขียนหนังสือของท่านชื่อ มอญิม มะกอฮิส อัลลุมะฮะฮ์ และอัลมัจญมัล เสียชีวิตในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 395 al- A‘alām 1/193

¹¹ คือ มอัมมร์ บิน อัลมุขนิ อัดตัยมี เป็นอุละมาอ์ด้านภาษาอาหรับ และวรรณคดี ที่มีชื่อเสียงมาก ท่านเกิดที่บศเราะฮ์ในปีที่ 110 และ
เสียชีวิตที่บศเราะฮ์ในปีที่ 209 ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช มีผลงานในการแต่งตำราเช่น มะญาฮุล อัลกุรอาน al- A‘alām 7/272

¹² คือ อับดุลลอฮ์ บิน อับบาส บิน อับดุลมุกฏอลิบ บิน ฮาซิม al- A‘alām 4/95

¹³ คือ สาเล็ม เมลาสา บิน อับบาส อาศัยอยู่ในเมืองฮอมศ เสียชีวิตในปีที่ 403 ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช al- A‘alām 20/490

ท่านอฏฺฎาะฮาก ได้กล่าวว่า “อย่าได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ ตัดสินชี้ขาด เรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือการกระทำใด ๆ ในศาสนาของพวกเขา นอกจากสิ่งนั้นจะต้องมาจากอัลลอฮฺ ﷻ และเราะสุลของพระองค์”

ท่านซุฟยาน¹⁴ ได้กล่าวว่า “อย่าได้กระทำการหนึ่งสิ่งใด โดยที่สิ่งนั้น ๆ ไม่ได้มาจากเราะสุลของพระองค์”

จากการศึกษาทัศนะของนักวิชาการด้านภาษาอาหรับและอุละมาอุมุสลิม ผู้วิจัยเห็นว่าทัศนะต่าง ๆ ที่บรรดาอุละมาอได้ให้ความหมายไว้นั้น มีความคล้ายคลึงกัน จึงเห็นพ้องด้วยกับบรรดานักวิชาการด้านภาษาและบรรดานักมุสลิม คืออย่าได้แสดงความคิดเห็นใด ๆ ตัดสินชี้ขาดเรื่องหนึ่งเรื่องใดก่อนอัลลอฮฺ ﷻ และเราะสุลของพระองค์ แต่ให้ปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮฺ ﷻ และเราะสุลของพระองค์สั่งใช้และสั่งห้าม (al-Alūsīy, 2005, 26:133)

4.2.3 สุขุมการกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดล้ำหน้าอัลลอฮฺ ﷻ และเราะสุลของพระองค์ตามหลักการอุศูลฟิกฮ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าข้อห้ามในอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าว สุขุม คือ ละเอียดอ่อนอย่างเด็ดขาด ในการนำเสนอเรื่องหนึ่งเรื่องใด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฮะลาล ฮะรออม หรือบัญญัติต่าง ๆ และไม่สามารถตีความเป็นสุขุมอื่นได้ เพราะไม่พบว่ามีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าสุขุมฮะรออมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นสุขุมอื่น ๆ เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิญมาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงประชาญ์) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะนักวิชาการ ดังนี้

1. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนักอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าวเป็นสำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

2. al-Shāfi‘īy (1979: 343) การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การห้ามที่เด็ดขาด (النهي عند الإطلاق يقتضي التحريم) นอกจากจะมีสิ่งที่แสดงเป็นอย่างอื่น อิมามซาฟิฮียได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสุลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้นเป็นสิ่งที่ฮะรออม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่า การห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีใช้ฮะรออม” และสำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ อาจหมายถึงสิ่งที่ต้องห้ามกระทำอย่างไม่เด็ดขาด เรียกว่า “มักรูฮ” مكروه โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าสุขุมฮะรออม

¹⁴ คือ ซุฟยาน บิน สะฮีด บิน มัสรูก อัชเชารีย์ ออบุ อับดุลลอฮ์ อัลกุฟี เสียชีวิตในปีที่ 161 ฮิจเราะฮ์ศักราช al- A‘alām 3/104

ดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นสุกมมักฺรุษ เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยกับการอิญมาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมีน)

3. al- Shanqitīy (1995: 7/614) “อายะฮ์ที่ 1 สุเราะฮ์อัลฮุญุรฺหรือตีความชัดเจนมากถึงข้อห้ามการนำเสนอเรื่องหนึ่งเรื่องใด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฮะลาละ ฮะรออม หรือบัญญัติต่าง ๆ เพราะถ้าเช่นนั้นจะเป็นการบัญญัติในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ไม่ทรงอนุมัติ และจะสุกมเรื่องฮะลาละและฮะรออมในสิ่งที่พระองค์มิได้บัญญัติ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ เป็นฮะลาละหรือฮะรออมจะต้องได้รับการยืนยันจากพระองค์ และไม่ถือว่าเป็นศาสนาหากพระองค์มิได้บัญญัติขึ้น”

4. al-‘Usaimīn (2013: 121) “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์ และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์ วาญิบจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรออม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักฺรุษเท่านั้น¹⁵ และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรออมทันที”

อายะฮ์อัลกุรอานจำนวนมากที่มาสันนิษฐานบ่งบอกว่า การนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ถูห้ามอัลลอฮ์ ﷻ และเราะฮ์สูลของพระองค์นั้น เป็นสิ่งที่ต้องห้าม ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอนำเสนอ บางอายะฮ์ ดังต่อไปนี้

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴾

(النساء: 65)

ความว่า “มิใช่เช่นนั้นดอก ข้าขอสาบานด้วยพระเจ้าของเจ้าว่า เขาเหล่านั้นจะยังไม่ศรัทธาจนกว่าพวกเขาจะให้เจ้าตัดสินในสิ่งที่ขัดแย้งกันระหว่างพวกเขาแล้วพวกเขาไม่พบความ คับใจใด ๆ ในจิตใจของพวกเขาจากสิ่งที่เจ้าได้ตัดสินใจ และพวกเขายอมจำนนด้วยดี”

(อันนิสาอ : 65)

¹⁵ จะต้องพบว่า มีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าสุกมฮะรออมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นสุกมอื่น เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷻ และด้วยกับการอิญมาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมีน) เป็นต้น

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُمْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا ﴾

(الأحزاب: 36)

ความว่า “ไม่บังควรแก่ผู้ศรัทธาชายและผู้ศรัทธาหญิง เมื่ออัลลอฮฺ และเราะสูลของพระองค์ได้กำหนดกิจการใดแล้ว สำหรับพวกเขา ไม่มีทางเลือกในเรื่องของพวกเขา และผู้ใดไม่เชื่อฟังอัลลอฮฺและ เราะสูลของพระองค์แล้ว แน่نونเขาได้หลงผิดอย่างชัดแจ้ง”

(อัลอะฮซาบ : 36)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴾

(الشورى: 10)

ความว่า “และอันใดที่พวกเจ้าขัดแย้งกันในเรื่องนั้นๆ ตั้งนั้นการชี้ขาดตัดสินย่อมกลับไปหาอัลลอฮฺ นั่นคืออัลลอฮฺพระเจ้าของฉัน แต่พระองค์เท่านั้น ฉันขอมอบหมายและยังพระองค์เท่านั้นฉันจะกลับไปหา”

(อัลชุกรอ : 10)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ... ﴾

(النساء، جزء من الآية: 80)

ความว่า “ผู้ใดเชื่อฟังเราะสูล แน่نونเขาก็เชื่อฟังอัลลอฮฺแล้ว...”

(อันนิสาอ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ: 10)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا...﴾

(الحشر، جزء من الآية : 7)

ความว่า “...และอันใดที่เราะสุลได้นำมายังพวกเจ้าก็จงยึดเอาไว้ และอันใดที่ท่านได้ห้าม พวกเจ้าก็จงละเว้นเสีย...”

(อัลฮัซร ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 7)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿...وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا...﴾

(الكهف، جزء من الآية : 26)

ความว่า “...พระองค์ไม่ทรงรับรู้ผู้ใด เข้าร่วมภาคีในการปกครอง ของพระองค์”

(อัลกะฮฟ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 26)

จากอายะฮฺอัลกุรอานบางส่วนที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ทุกอายะฮฺล้วนแล้วมีความหมายและเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ ห้ามล้าหน้าอัลลอฮฺ ﷻ และ เราะสุลของพระองค์ในทุก ๆ กิจการไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอ การตัดสินใจ การกระทำ เป็นต้น เพราะผู้ใดที่เชื่อฟัง เราะสุลของพระองค์แล้ว เท่ากับเขาผู้นั้นได้เชื่อฟังอัลลอฮฺเช่นเดียวกัน และผู้ใดที่ฝ่าฝืนชอบทำตัวล้าหน้าเราะสุลของพระองค์ เท่ากับเขาผู้นั้นได้ฝ่าฝืนและทำตัวล้าหน้าอัลลอฮฺ ﷻ เช่นเดียวกัน

4.3 ห้ามส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ

4.3.1 สาเหตุการประทานอายะฮฺอัลกุรอาน

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾

(الحجرات : 2)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! พวกเจ้าอย่าได้ยกเสียงของพวกเจ้าเหนือเสียงของอัลนบี และอย่าพูดเสียงดังกับเขา (มุฮัมมัด) เยี่ยงการพูดเสียงดังของบางคนของพวกเจ้ากับอีกบางคน เพราะ (เกรงว่า) การงานต่าง ๆ ของพวกเจ้าจะสูญเสียไป โดยที่พวกเจ้าไม่รู้สีกตัว”

(อัลสุญร็อต : 2)

al-Tabārīy (2000: 26/117) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “โอ้บรรดาผู้ที่เชื่อมั่นในอัลลอฮ์และเราะสุลของพระองค์ อย่าได้ขึ้นเสียงของพวกเจ้าเหนือกว่าเสียงของท่านเราะสุลุลลอฮ์ และอย่าได้พูดคุยกับท่านด้วยคำพูดที่แข็งกร้าว กระด้าง¹⁸ (تجهمون) และหยาบคายในการสนทนา อย่าเรียกท่านด้วยชื่อหรือสมญาของท่านเหมือนกับพวกท่านเรียกระหว่างกัน เช่นเรียกว่า โอ้มุฮัมมัด แต่จงเรียกท่านว่า โอ้ท่านนบีของอัลลอฮ์ โอ้ท่านเราะสุลุลลอฮ์ เป็นการยกย่องให้เกียรติท่าน ”

Abd rahman al-Sa'dīy¹⁹ (2000: 5/68) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “นี่เป็นมารยาทในการสนทนากับท่านเราะสุลุลลอฮ์ คือ ไม่คุยเสียงดังเมื่ออยู่ต่อหน้าท่าน แต่จงคุยกับท่านด้วยกับมารยาทที่ดี นุ่มนวล ให้เกียรติ ยกย่อง เทิดทูล จงศรัทธาและรักท่าน เพราะมันจะทำให้อิหม่ามนั้นสมบูรณ์ หากไม่ปฏิบัติเช่นนี้แล้วเกรงว่าการงานของบ่าวนั้นจะสูญเสียไปโดยไม่รู้ตัว อันเนื่องมาจากว่าการมีจรรยา มารยาทที่ดีงามกับท่านนั้นเป็นสาเหตุที่จะทำให้ได้รับผลบุญกุศล และเป็นเหตุทำให้การงานทั้งหลายถูกตอบรับเช่นกัน”

จากคำอธิบายและทัศนะต่าง ๆ ของนักวิชาการด้านตัฟสีร์ที่เกี่ยวข้องกับอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าการจะเป็นผู้ศรัทธาที่ดีและสมบูรณ์ได้นั้นจะต้องละทิ้งมารยาทที่ไม่ดี เช่น การไม่ให้เกียรติ ไม่ยกย่อง ไม่เทิดทูล ไม่ศรัทธา ไม่รัก พูดจาจาบจ้วง หยาบคาย ก้าวร้าว แม้กระทั่งการพูดคุยเสียงดังต่อหน้าท่านเราะสุลุลลอฮ์ ﷺ เพราะอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ आम้าลอิบาดะฮ์ของมุสลิมไร้ผลและไม่ถูกตอบรับ ผู้วิจัยจึงเห็นพ้องกับทัศนะของบรรดามุฟตีฮีนว่า การกระทำใด ๆ ที่เป็นการไม่ให้เกียรติต่ออัลลอฮ์ ﷻ และเราะสุลของพระองค์ การกระทำความดังกล่าวถือว่าเป็นการไร้ซึ่งมารยาทและเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ศรัทธา

4.3.3 ความหมายของคำว่าส่งเสียง رفع الصوت والجهر (รือฟอัลเศาดวัลญุฮูร) เชิงภาษาศาสตร์และทัศนะบรรดามุฟตีฮีน

¹⁸ หนังสือ (لسان العرب 110/12)

¹⁹ คือ अबดุลเราะฮมาน บิน นาสिर بن अबดุลลอฮ์ อัลสะอูดีย เสียชีวิตในปีที่ 1376 ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช ตำราตัฟสีร์ที่ท่านได้เขียนไว้และมีชื่อเสียงมากคือ تيسير الكريم الرحمن في تفسير كلام المنان al- A'alam 6/255

บรรดานักวิชาการภาษาอาหรับให้ความหมายคำว่าเสียง الصوت (อัศเศต) เิงภาษาศาสตร์ ดังนี้

Ahmad Ibn-Fārīs (1979: 3/318) ได้กล่าวว่า “เสียง الصوت คือ ทุก ๆ สิ่งที่มากระทบหูที่ได้ยิน พหูพจน์ของมันคือ أصوات : يقال صات يصوت صوتا وأصوات وصوت

Muhammad Abīy-Mansūr²⁰ (2000: 2/72) ได้กล่าวว่า “เสียง الصوت คือ ทุก ๆ สิ่งที่มากระทบหูที่ได้ยิน พหูพจน์ของมันคือ أصوات : يقال صات يصوت صوتا وأصوات وصوت

ส่วนคำว่า الجهر بالصوت (อัลญะฮฺร บิเศต) Muhammad Abīy-Mansūr (2000: 4/150) ได้กล่าวว่า “หมายถึงการส่งเสียงดัง”

ทัศนะบรรดามุฟัสสีรีน ได้ให้ความหมายของคำว่า رفع الصوت والجهر (รือฟอัลเศต วัลญะฮฺร) มีดังนี้

al-Tabārīy (2000: 26/118) ท่านฎะฮะบารีย์ได้อ้างถึงคำพูดของท่าน เกาะตาดะฮฺ ท่านเกาะตาดะฮฺ ได้กล่าวว่า “ปรากฏว่าพวกเขาได้พูดคุยและส่งเสียงดังในขณะที่อยู่กับท่านนบี ﷺ ดังนั้นอัลลอฮฺ ﷻ จึงตักเตือนและห้ามพวกเขาจากพฤติกรรมดังกล่าว”

Ibu-Jawzīy (1983: 7/457) ท่านอิบนุญะฮ์ชียได้อ้างคำพูดของท่านอฎุฎฎะฮาก ท่านอฎุฎฎะฮาก ได้กล่าวว่า “อัลลอฮฺ ﷻ ได้ห้ามพวกเขาจากการเรียกนบี ﷺ ด้วยชื่อหรือสมญานามของท่านเหมือนกับพวกท่านเรียกกระหว่างกัน และทรงสั่งใช้ให้พวกเขาให้เกียรติยกย่อง ต่อท่านโดยการเรียกชื่อท่านว่า โอ้อ่านนบีของอัลลอฮฺ โอ้อ่านเราะฮฺลุลลอฮฺ

อัลลอฮฺ ﷻ ตรีสว่า

﴿لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا...﴾

(النور، جزء من الآية: 63)

ความว่า “พวกเจ้าอย่าทำให้การเรียกร้องอัลเราะฮฺลุลลอฮฺในหมู่พวกเจ้า เป็นเช่นเดียวกับการเรียกร้องในระหว่างพวกเจ้าด้วยกันเอง ...”

(อันนุร ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 63)

²⁰ คือ อบู มัสนูร มุฮัมมัด บิน อะฮฺมัด อัล อัจชะรีย้ ตำราที่มีชื่อเสียงที่ได้เขียนไว้คือ تهذيب اللغة

al-Shaw kānīy²¹ (1998: 5/61) ได้กล่าวว่า “อัลลอฮ์ทรงสั่งใช้ให้พวกเขาได้เทิดทูล ยกย่อง นบิของพระองค์ โดยการใช้คำพูดที่นุ่มนวล และลดเสียงต่ำลงในขณะที่สนทนากับท่าน”

ทัศนะของนักวิชาการด้านภาษาอาหรับและอุละมาอุมุสลิมีน ผู้วิจัยพบว่าทัศนะต่าง ๆ ที่บรรดาอุละมาอได้ให้ความหมายไว้นั้นมีเป้าหมายเพียงหนึ่งเดียว ถึงแม้จะมีหลายท่านกล่าวไว้ก็ตาม คือ ห้ามส่งเสียงดังในขณะที่อยู่ต่อหน้าท่านนบิ ไม่ว่าจะเป็นการสนทนากับท่าน หรือกับบุคคลอื่น ๆ ก็ตาม จะต้องให้เกียรติ ยกย่อง มีสัมมาคารวะ มีจรรยาบรรณที่ดีต่อท่าน และจงเรียกชื่อท่านด้วยกับคำที่สุภาพ อ่อนโยน เช่น โอ้เราะสุลของอัลลอฮ์ เพราะสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งคุณงามความดีและการศรัทธาอย่างสมบูรณ์ยิ่ง

4.3.4 สุขุมการส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบิ ﷺ ตามหลักการอุศูลฟิฮย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าข้อห้ามในอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าว สุขุม คือ อนุญาตให้พูดเสียงดังกับท่านนบิ ด้วยกับเหตุผล ดังนี้

1. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าวเป็นส่วนของการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

2. al-Shāfi‘īy (1979: 343) การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การห้ามที่เด็ดขาด (النهي عند الإطلاق يقتضي التحريم) “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสุลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้น เป็นสิ่งสมควรจนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่าการห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีไช้สมควร” และสำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ อาจหมายถึงสิ่งที่ต้องห้ามกระทำอย่างไม่เด็ดขาด เรียกว่า “มักรูฮ” مكروه โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยันและบ่งชี้ว่าสุขุมสมควรดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นสุขุมมักรูฮ เช่น ยืนยันด้วยกับตัวบทด้วยการกระทำ การยอมรับของท่านนบิ ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมีน)

และผู้วิจัยยังพบอีกว่าอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 2 สุเราะฮ์อัลฮุญร็อตชี้ให้เห็นว่า ผู้ใดก็ตามที่ส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบิ ﷺ นั้น ถือได้ว่าเป็นบาป อันเนื่องจากว่าอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานของเขานั้นสูญสิ้นด้วยการกระทำดังกล่าวโดยไม่รู้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับ Ibn-

²¹ คือ มุฮำมัด บิน อลี บิน มุฮำมัด อัชเชกานียี เสียชีวิตในปีที่ 1250 ฮิจเราะฮ์ศักราช ตำราที่มีชื่อเสียงที่ได้เขียนไว้คือ فتح القدير al- A‘alām 1/246

Taymīyah²² (1996: 57) “การที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงห้ามพวกเขาจากการส่งเสียงดังกว่าเสียงของท่าน นบี ﷺ นั้น อันเนื่องจากว่าอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การทำงานของเขานี้สูญสิ้นโดยไม่รู้ตัว ด้วยกับการกระทำดังกล่าว สาเหตุของการห้ามครั้งนี้เพื่อจะให้การทำงานของเขากลับมารับ หลีกเลียงจากการ สูญเสียโดยไม่รู้ตัว ดังนั้น ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องเคารพ เชื่อฟัง ให้เกียรติ ยกย่องกับ เราะฮ์สุลของพระองค์”

มีอายะฮ์อัลกุรอานอีกจำนวนมากที่มาสนับสนุนบ่งบอกว่า การให้เกียรติ ยกย่อง และนอบน้อมต่อเราะฮ์สุลของพระองค์ เป็นสิ่งที่วาญิบ จำเป็นสำหรับผู้ศรัทธาทุก ๆ คน เช่น

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَفِّرُوهُ ...﴾

(الفتح، جزء من الآية 9)

ความว่า “เพื่อให้พวกเจ้าศรัทธาต่ออัลลอฮฺ และเราะฮ์สุลของ พระองค์ และให้ความช่วยเหลือเขา (เราะฮ์สุล) และยกย่องให้ เกียรติเขา (เราะฮ์สุล)...”

(อัลฟัตฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 9)

al-Tabārīy (2000: 26/74) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “เงาะมีร์ คำว่า وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَفِّرُوهُ ย้อนกลับไปหาท่านเราะฮ์สุล ﷺ เป็นทัศนะส่วนมากของบรรดานักมุฟัสสิรีน”

al-Banqhāwīy²³ (1997: 4/190) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “เงาะมีร์ คำว่า وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَفِّرُوهُ ย้อนกลับไปหาท่านเราะฮ์สุล ﷺ เป็นทัศนะส่วนมากของบรรดานักมุฟัสสิรีน”

al-Sa’dīy (2000: 5/46) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “เงาะมีร์ คำว่า وَتُعَزِّرُوهُ ย้อนกลับไปหาท่านเราะฮ์สุล ﷺ เป็นทัศนะส่วนมากของบรรดานักมุฟัสสิรีน”

²² คือ ตะกียุดดีน อะฮฺมัด บิน ตัยมียะฮฺ อัลหิรอนียฺ เกิดในปีที่ 661 และเสียชีวิตในปีที่ 728 อิจเราะฮ์ศักราช ดำรงตำแหน่งที่มัสญิดที่ได้อธิบายไว้มีมากมายเช่น الصارم المسلمول على شاتم الرسول

²³ อัลบะฆะวียฺ คือ อัลหุสัยนฺ บิน มัสอู๊ด มุฮัมมัด อัลฟัรรออ ถูกตั้งฉายาว่า มุหิยุดดีน ซึ่งเขานักปราชญ์สาขาฟิสิกส์ สาขาหะดีษ และสาขาตัฟซีร ชื่อของท่านถูกอ้างอิงถึงคำว่า “บะฆอ” ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านหนึ่งในครุอซาน เสียชีวิตในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 510

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

(الأعراف : 157)

ความว่า “ดั่งนั้นบรรดาผู้ที่ศรัทธาต่อเขา และให้ความสำคัญแก่เขาและช่วยเหลือเขา และปฏิบัติตามแสงสว่างที่ถูกประทานลงมาแก่เขาแล้วไซ้ร้ คนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่สำเร็จ”

(อัลอะออรอฟ : 157)

al-Tabārī (2000: 9/85-86) ได้อธิบายอายะฮ์นี้ว่า “บรรดาผู้ที่เชื่อฟังนบีที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และยอมรับในการเป็นนบುವะฮ์ของท่าน ให้เกียรติ ยกย่อง และปฏิบัติตามอัลกุรอาน สุนนะฮ์ เขาเหล่านั้นคือผู้ที่เจริญรอยตามเราะสุลอย่างแท้จริง คนเหล่านี้แหละคือบรรดาผู้ที่ได้รับความสำเร็จ”

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعَيْنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا ...﴾

(البقرة، جزء من الآية : 104)

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงอย่ากล่าววว่า รออينا (โปรดสดับฟังเรา) แต่จงกล่าววว่า อูนซุรนา (โปรดมองมาทางเรา) และจงฟังสิ่งที่ได้ถูกกล่าวไป...”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ :104)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿إِنَّ الَّذِينَ يُعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ
اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِتَتَّقُوا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ﴾

(الحجرات : 4)

ความว่า “แท้จริงบรรดาผู้ที่ลบล้างของพวกเขา ณ ที่เราะสุลุลลอฮ์นั้น คนเหล่านั้น คือบรรดาผู้ที่อัลลอฮ์ทรงทดสอบจิตใจของพวกเขาเพื่อความยำเกรง สำหรับพวกเขาจะได้รับการอภัยโทษและรางวัลอันใหญ่หลวง”

(อัลสุญรอต: 4)

al-Shanqitiy²⁴ (1995: 6/616) ได้กล่าวว่า “แท้จริงบรรดาโองการต่าง ๆ ที่อยู่ในอัลกุรอานชี้ให้เห็นว่า อัลลอฮ์ไม่ทรงเอ่ยชื่อท่านนบีตรง ๆ สักครั้งเดียว ในขณะที่พระองค์ตรัสถึงท่านแต่พระองค์จะเอ่ยถึงท่านด้วยการยกย่องและให้เกียรติ เช่น โอ้ท่านนบีเอ๋ย²⁵ โอ้ท่านเราะสุลเอ๋ย²⁶ โอ้ผู้ห่มกายอยู่เอ๋ย²⁷ โอ้ผู้คลุมกายอยู่เอ๋ย²⁸ และสำหรับนบีท่านอื่น ๆ นั้น พระองค์จะกล่าวถึงชื่อโดยตรงเช่น โอ้ อาดัม²⁹ โอ้ อิบรอฮีม³⁰ โอ้ นูฮ³¹ โอ้ มูซา³² โอ้ อีซา³³ โอ้ ดาวูด³⁴ ส่วนชื่อนบีมุฮัมมัดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานนั้น³⁵ กล่าวถึงในบริบทอื่นที่ไม่ใช่การสนทนาโดยตรงกับอัลลอฮ์ ﷺ”

4.3.5 ชุกมการส่งเสียงที่สุสานนบี ﷺ (มัสยิดนะบะวีย์ นครมะดีนะฮ์)

ตามหลักการอุศูลฟิกฮ์

บรรดาอุละมาอ์ได้มีมติเห็นพ้องต้องกันว่า ไม่เป็นที่อนุญาตในการส่งเสียงดังต่อหน้าท่านนบี ﷺ ทั้งในขณะที่ท่านมีชีวิตหรือเสียชีวิต (หน้าสุสานท่านนบี) ไปแล้วก็ตาม เช่น ท่านอุมร์ อิบน์ มัสอูด มาลิก อิบน์ ตัยมียะฮ์ อิบน์ อัลอะเราะบีย์ อิบน์ กะซีร์ และคนอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก³⁶

²⁴ คือ มุฮัมมัด อัลอะมีน บิน มุฮัมมัด อัลมุคตาร อัลญะกะนีญ์ อัจซันกีฎีย์ เสียชีวิตในปีที่ 1393 ฮิจเราะฮ์ศักราช แต่งตำราไว้มากมาย เช่น أضواء البيان في إيضاح القرآن بالقرآن

²⁵ หมายถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดูสุเราะฮ์ อัลอัมฟาฬ आयะฮ์ที่ 64

²⁶ หมายถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดูสุเราะฮ์ อัลมาอิดะฮ์ आयะฮ์ที่ 41

²⁷ หมายถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดูสุเราะฮ์ อัลมุดคซซิริ आयะฮ์ที่ 1

²⁸ หมายถึงท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ดูสุเราะฮ์ อัลมุซซัหมิล आयะฮ์ที่ 1

²⁹ ดูในสุเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์ आयะฮ์ที่ 35

³⁰ ดูสุเราะฮ์ อัลศ็อฟฟาต आयะฮ์ที่ 104

³¹ ดูสุเราะฮ์ ฮูด आयะฮ์ที่ 46 และสุเราะฮ์ นูฮ आयะฮ์ที่ 48

³² ดูสุเราะฮ์ อัลอะอรอฟ आयะฮ์ที่ 144

³³ ดูสุเราะฮ์ อาละอิมรอน आयะฮ์ที่ 55

³⁴ ดูสุเราะฮ์ ศอด आयะฮ์ที่ 26

³⁵ ขอเสนอบางโองการเท่านั้น ดูสุเราะฮ์ อาละอิมรอน आयะฮ์ที่ 144 สุเราะฮ์ มุฮัมมัด आयะฮ์ที่ 2 และสุเราะฮ์ อัลฟัดย आयะฮ์ที่ 29

³⁶ จากหนังสือ مجلة الجامعة الإسلامية - العدد 139 ص 73

Ibn Kathīr³⁷ (1983: 7/368) ได้กล่าวว่า “บรรดาอุละมาอ์ได้กล่าวว่า การส่งเสียงดังที่สุสานของท่านนบีหรือในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจ มักรูฮ **مكروه** เพราะท่านสมควรยิ่งที่จะได้รับการยกย่อง ให้เกียรติ ในขณะที่มีชีวิตและเสียชีวิตตลอดไป”

al-Asqalānī (1996: 1/667) ได้กล่าวว่า ฮะดีษหลาย ๆ ตัวบทด้วยกันที่สามารถยืนยันเรื่องดังกล่าวนี้ได้เป็นอย่างดี เช่น ฮะดีษที่รายงานโดยท่าน อัลสาอิบ บิน ยะซีด³⁸ ได้กล่าวว่า “ในขณะที่ฉันอยู่ในมัสยิดนะบะวี มีชายคนหนึ่งขว้างก้อนกวดใส่ฉัน ฉันจึงมองไปก็พบว่าคือท่านอุมัร และท่านอุมัรได้กล่าวกับฉันว่า จงไปนำเด็กทั้งสองคนที่กำลังส่งเสียงดังในมัสยิดมาให้ฉัน ทันใดนั้นฉันก็ได้พาทั้งสองคนมาหาท่านอุมัร ท่านอุมัรกล่าวกับเด็กทั้งสองว่า เจ้าทั้งสองเป็นใคร มาจากไหน ทั้งสองตอบว่า มาจากเมืองตอฮิฟ ท่านอุมัรจึงกล่าวว่า หากเจ้าทั้งสองเป็นคนที่อยู่เมืองนี้ฉันจะเขียนตีเจ้าทั้งสองให้ได้รับความเจ็บปวด อันเนื่องจากเจ้าทั้งสองส่งเสียงดังในมัสยิดเราะสุล”

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เรื่องการพูดคุย สนทนานั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมารยาท ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิบาดะฮ์แต่อย่างใด การที่ท่าน Ibn Taymīyah ได้อธิบายว่า ไม่เป็นที่อนุญาตให้พูดเสียงดังต่อหน้าท่านนบี เพราะเกรงว่าการงานของมุสลิมจะสูญสิ้นไปโดยไม่รู้ตัวนั้น ปรากฏว่าท่าน Ibn Taymīyah ได้ออกคำพิพากษาห้ามเรื่องดังกล่าวว่าเป็นการห้ามอยู่ในระดับที่มักรูฮ³⁹ เท่านั้น และยังมี Ibn Arabī⁴⁰, Ibn Hajar Asqalānī⁴¹ ได้กล่าวว่า การห้ามเรื่องดังกล่าวเป็นการห้ามในระดับ มักรูฮ เช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่าข้อห้ามใด ๆ ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วจะเป็นเรื่อง มักรูฮ **مكروه** เท่านั้น มิใช่เป็นเรื่องที่ ฮะรอม ซึ่งสอดคล้องกับ al-‘Usaimīn (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์จะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

ส่วนผู้ที่ทำอุตริกรรม ณ สุสานของท่านนบีนั้น ไม่ว่าจะเป็นการขออุอาอ์ขอความช่วยเหลือจากท่าน ดังกล่าวนี้ถือเป็นบาปมหันต์ ไม่อนุญาตให้กระทำอย่างเด็ดขาดอัน

³⁷ คือ อิบ อุลฟิตาอ์ อิสมาอิล บิน อุมัร บิน กะษีร เสนยชีวิตในปีที่ 774 ฮิจเราะฮ์ศักราช ตำราที่ท่านแต่งมีมากมายเช่น **تفسير القرآن العظيم المعروف بتفسير ابن كثير**

³⁸ บันทึกโดย บุคอรีฮ์ หะดีษที่ 470

³⁹ อิบน์ ตัยมียะฮ์ “มัจลุมอุอะตาวา” เล่มที่ 27 หน้า 322

⁴⁰ อิบน์ อะเราะบีย์ “อะฮกาม อัลกุรอาน” เล่มที่ 4 หน้า 1714

⁴¹ อิบน์ ฮะญูร อัล-อัศเกาะลานีย์ “ฟิตฮุลบารีย์” เล่มที่ 1 หน้า 667

เนื่องจากว่าเกี่ยวข้องกับอิบาตะฮุ เพราะเป็นการตั้งภาคีกับอัลลอฮฺ ﷻ อายะฮฺอัลกุรอานที่บ่งชี้ถึงข้อห้ามการกระทำดังกล่าวเช่น

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

(الجن : 18)

ความว่า “และว่าแท้จริงบรรดามัสยิดนั้นเป็นของอัลลอฮฺ ดังนั้นพวกเจ้าอย่าวิงวอนขอผู้ใดเคียงคู่กับอัลลอฮฺ”

(อัลญิน: 18)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ﴾ ﴿وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ﴾

(الأحقاف : 5-6)

ความว่า “และใครเล่าจะหลงทางมากไปกว่าผู้ที่วิงวอนขออื่นจากอัลลอฮฺที่มันจะไม่ตอบรับ (การวิงวอนขอ) เขาจนถึงวันกิยามะฮฺ และพวกมันเฉยเมยต่อการวิงวอนขอของพวกเขา และเมื่อมนุษย์ถูกรวมให้มาชุมนุมกัน พวกมัน (เจวีต) จะเป็นศัตรูกับพวกเขาและจะเป็นผู้ปฏิเสธการเคารพบูชาของพวกเขา”

(อัลอะฮ์กัฟ: 5-6)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَّا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾

(يونس : 106-107)

ความว่า “และเจ้าอย่าวิงวอนสิ่งอื่นจากอัลลอฮ์ที่ไม่อำนวยประโยชน์แก่เจ้า และไม่ให้โทษแก่เจ้า หากเจ้ากระทำเช่นนั้น แท้จริงเจ้าจะอยู่ในหมู่ผู้อธรรม และหากอัลลอฮ์จะทรงให้ทุกข์ภัยประสบแก่เจ้าแล้ว ก็ไม่มีผู้ปลดเปลื้องมันได้นอกจากพระองค์ และหากพระองค์ทรงปรารภความดีแก่เจ้าแล้ว ก็จะไม่มีผู้ใดกีดกันความโปรดปรานของพระองค์ได้ พระองค์ทรงให้ประสบแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์จากปวงบ่าวของพระองค์ และพระองค์เป็นผู้ทรงภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ”

(ยูनुส: 106-107)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿﴾ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ ... ﴾

(سباء، جزء من الآية : 22-23)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) พวกท่านจงวิงวอนต่อบรรดาที่พวกท่านจินตนาการ (ว่าเป็นพระเจ้า) อื่นจากอัลลอฮ์พวกมันมิได้ครอบครองแม้แต่เพียงน้ำหนักเพียงเท่าธุลีในชั้นฟ้าทั้งหลาย และแผ่นดินและพวกมันมิได้มีหุนส่วนในทั้งสองนั้น และสำหรับพระองค์นั้นมิได้มีผู้ช่วยเหลือมาจากพวกมัน การชะฟาอะฮ์จะไม่เกิดประโยชน์อันใด ณ ที่พระองค์ นอกจากผู้ที่พระองค์ทรงอนุญาตแก่เขา...”

(สะบะอ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 22-23)

4.3.6 ตัวอย่างของเศาะฮาบะฮ์ในการห้ามส่งเสียงดังขณะพูดคุยกับท่านนบี



Ibn Kathīr (1983: 7/365) ได้กล่าวว่า ท่าทีของท่านอุมัยรฺภายหลังจากการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน **لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ** ก็เริ่มเปลี่ยนทันทีโดยท่านไม่เคยพูดเสียงดังต่อ

หน้าท่านนบีอีกเลย ดังมีรายงานจากท่านอบูซุร็อยเราะฮ์⁴² ได้กล่าวว่า “หลังจากการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน **إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَسْوَأَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ** ท่านอบูบักร์กล่าวว่า ฉันขอสาบานต่ออัลลอฮ์ผู้ทรงประทานวะฮีย์มายังท่าน ฉันจะไม่พูดกับท่านด้วยเสียงที่ดังอีกต่อไป นอกจากจะกระซิบ⁴³ และพูดกับท่านด้วยเสียงที่เบาเท่านั้น”

Muslim (2001: 1/110) ทำที่ของท่านซาบิต บิน กิซ บิน ชูมาส⁴⁴ ภายหลังจากการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน **لَا تَرْفَعُوا أَسْوَأَكُمْ** ได้เสียใจและตำหนิตัวเองว่า เขาเป็นขาวนรก เพราะเสียงเขาแหลม เมื่อเขาพูดเสียงก็จะดังกว่าเสียงท่านนบี **ﷺ** ดังมีรายงานจากท่านอะนัส⁴⁵ ได้กล่าวว่า “ภายหลังจากการประทานอายะฮ์อัลกุรอานนี้ ท่านซาบิตได้กล่าวว่า ฉันนี้แหละที่พูดเสียงดังกว่าเสียงของท่านนบี **ﷺ** การงานของฉันต้องสูญสิ้นและฉันต้องเป็นขาวนรก ท่านซาบิตนั่งเสียใจอยู่แต่ในบ้าน ครั้นเมื่อเราะสุลถามหาเขา บรรดาเศาะฮาบะฮ์ก็ไปตามท่านซาบิตที่บ้าน และกล่าวขึ้นว่า ท่านซาบิต เราะสุลถามหาท่าน ท่านเป็นอะไรเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน ท่านซาบิตจึงบอกกับบรรดาเศาะฮาบะฮ์ไปว่า ฉันนี้แหละที่พูดเสียงดังกว่าเสียงของท่านนบี **ﷺ** การงานของฉันต้องสูญสิ้นและฉันต้องเป็นขาวนรก บรรดาเศาะฮาบะฮ์จึงรับนำเรื่องนี้ไปบอกกับท่านเราะสุล และท่านได้กล่าวว่า พวกท่านจงไปบอกเขาว่า เขาเป็นขาวสวรรค์ต่างหากละ” ท่านซาบิตคิดว่าอัลกุรอานที่ถูกประทานลงมานั้นตำหนิเขา แต่เมื่อได้รู้ความจริงจากท่านเราะสุลลอส ท่านจึงรู้สึกสบายใจ จากตัวอย่างทั้งสองที่ผู้วิจัยได้นำเสนอทำที่ของบรรดาเศาะฮาบะฮ์ ที่มีต่อคำสั่งห้ามของอัลลอฮ์และเราะสุลของพระองค์นั้น จะเห็นได้ว่าท่านเหล่านั้นจะรีบออกห่าง เพราะเกรงว่าการฝ่าฝืนข้อห้ามนั้น ๆ จะทำให้การงานของเขาสูญสิ้นโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว

4.4 ห้ามการเย้ยหยัน السخرية (อัสสี่ครียะฮ์)

4.4.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญรอตโดยสรุป

⁴² अबดุลเราะฮมาน บิน ซ็อคร อัสเดาสีย์ รับอิสลามในปีที่ 7 ของการฮิจเราะฮ์ในขณะที่ท่านอายุได้ 28 ปี เสียชีวิตในปีที่ 57 ฮิจเราะฮ์ศักราช ในขณะที่ท่านอายุ 78 ปี al- A'alām 3/308

⁴³ จากหนังสือ **لسان العرب 362/4 مادة : سرر**

⁴⁴ เศาะฮาบะฮ์รุ่นใหญ่ จากชาวอันดอลูเซีย ได้รับการแจ้งข่าวดีว่าจะได้รับสวรรค์ ตายชะฮีดในสงครามยะมะมาฮ์ฮ์

⁴⁵ อะนัส บิน มาลิก อันนัจญารีย์ อัลค็อสเราะฮ์ญีย์ เป็นเศาะฮาบะฮ์ และคนรับใช้ท่านนบี **ﷺ**

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا
مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ... ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! ชนกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยชน
อีกกลุ่มหนึ่ง บางทีกลุ่มชนที่ถูกเยาะเย้ยนั้นจะดีกว่ากลุ่มชนที่เยาะ
เย้ย และสตรีกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยจะดีกว่ากลุ่มที่เยาะเย้ย...”

(อัลฮุญรอต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ :11)

จากอายะฮฺอัลกุรอานข้างต้นบ่งชี้ให้ทราบว่า มารยาทที่เลวทราม ที่มักจะ
เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน คือ การดูถูกเหยียดหยาม เยาะเย้ยซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมเกิดความ
วุ่นวาย แยกแยะบาดหมาง และในที่สุดยังก่อให้เกิดการเป็นศัตรูซึ่งกันและกัน มารยาทแบบนี้ถือว่าเป็น
สิ่งที่ต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นผลทำให้บุคคลอื่นได้รับผลกระทบ ได้รับความ
เดือดร้อน ซึ่งตรงกับทัศนะของนักวิชาการ ดังนี้

al-Tabārīy (2000: 26/130-131) ได้อธิบายอายะฮฺนี้ว่า “โอ้ศรัทธาชน
ทั้งหลายที่เชื่อมั่นในอัลลอฮฺและเราะซูลของพระองค์ กลุ่มหนึ่งของมุอิมินอย่าได้เยาะเย้ย หากถาง
มุอิมินอีกกลุ่มหนึ่ง และบรรดาสตรีมุอิมินะฮฺอย่าได้เยาะเย้ย หากถาง บรรดาสตรีมุอิมินะฮฺอีกกลุ่มหนึ่ง
บางทีกลุ่มที่ถูกเยาะเย้ย ถูกถางถาง จะดีกว่ากลุ่มที่เยาะเย้ย”

Ibn Kathīr (1983: 7/376) ได้อธิบายอายะฮฺนี้ว่า “อัลลอฮฺ ﷻ ห้ามการ
เยาะเย้ย ถางถาง ดูถูก เหยียดหยามมนุษย์ด้วยกัน ดังที่ท่านรอซูล ﷺ ได้กล่าวว่า “การเยาะเย้ย
จงหอง ทะนงตน⁴⁶ การดูถูก เหยียดหยาม การทำให้ผู้อื่นต่ำต้อย เป็นสิ่งที่ต้องห้าม บางทีกลุ่มชนที่
ถูกเยาะเย้ยนั้นจะดีกว่ากลุ่มชนที่เยาะเย้ย”

al-Shaw kānīy (1998: 5/65) ได้กล่าวว่า “การดูถูก เหยียดหยาม ย่อม
เกิดขึ้นได้กับบรรดามุสลิม และบรรดามุสลิมะฮฺ และในอายะฮฺอัลกุรอานนี้พระองค์ได้กล่าวถึงบรรดา
สตรีเป็นการเฉพาะ อันเนื่องมาจากว่าการดูถูก เหยียดหยามนั้นจะเกิดขึ้นกับพวกนางด้วยกันมากกว่า
บรรดาบุรุษชาย อีกทั้งยังเป็นการย้ำเตือนว่า สิ่งที่พวกนางได้กระทำคือบาปมหันต์ เป็นสิ่งที่ต้องห้าม
อย่างแท้จริง”

⁴⁶ ดิรมีซี “สุนันดิรมีซี” เล่ม 4 หน้า 361, อิบูดาวูด “สุนันอับีดาวูด” เล่ม 2 หน้า 771, มุสลิม “เศาะฮิฮฺมุสลิม” เล่ม 1 หน้า 93

4.4.2 ความหมายของคำว่าเย้ยหยัน السخرية (อัสสุคีรียะฮฺ) เชิงภาษาศาสตร์ และทัศนะบรรดาฟุสลิรีน

السخرية لغة : هي الاستهزاء يقال : سخر منه وبه سخرا ومسخرا وسخرا بالضمة وسخرة
وسخريا وسخريا وسخرية : هزئ به

Muhammad Abīy-Mansūr (2000: 7/167) ได้กล่าวว่า “อัสสุคีรียะฮฺ คือ อัสอิสตีฮฺซาอ (การดูถูก ดูแคลน) เช่น สะเคาะเราะะ มินฮฺ วะบิฮฺ สักคร็อน วะมัสะเคาะร็อน วะสุคร็อน บิดดีอม วะสุคะเราะตุณ วะสิครียา วะสุครียา ฮุซุฮฺ บิฮฺ”⁴⁷

Muhammad Ibn-Mansūr (n.d.: 4/353) ได้กล่าวว่า “ที่ถูกต้องควรจะใช้คำว่า سخرت منه ولا يقال: سخرت به

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 11)

ความว่า “ชนกลุ่มหนึ่งอย่าได้เยาะเย้ยชนอีกกลุ่มหนึ่ง...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ: 11)

﴿فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ...﴾

(التوبة، جزء من الآية : 79)

ความว่า “แล้วเย้ยหยันพวกเขา นั่น อัลลอฮฺได้ทรงเย้ยหยันพวกเขาแล้ว...”

(อัตเตาบะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 79)

﴿...إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ...﴾

(هود، جزء من الآية : 38)

⁴⁷ อิบน์ มัสนูร “ลิฆานุลอะหฺร็อบ” เล่มที่ 4 หน้าที่ 352 และกรุฎุบีย “อัลญามิอ อะฮฺกาม อัลกุรอาน” เล่มที่ 16 หน้าที่ 324

ความว่า “...หากพวกท่านเยาะเย้ยพวกเรา แท้จริงเราก็จะเยาะเย้ยพวกท่านเช่นเดียวกับที่พวกท่านเยาะเย้ย...”

(ฮุด ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 38)

al-Jawharī⁴⁸ รายงานจากท่านอบี เซด⁴⁹ ได้กล่าวว่า “สำนวนที่ใช้คำว่า به سخرت คือสำนวนโวหารที่เลวที่สุด”

al-Akfach⁵⁰ ได้กล่าวว่า “سخرت منه وسخرت به وضحكت منه وسخرت به وهزئت منه وهزئت به كل يقال : وهو الصواب ถูกต้องที่สุด⁵¹”

ทัศนะบรรดามุฬัสลีรีน ได้ให้ความหมายของคำว่า السخرية (อัลสุคฺรียะฮฺ) ที่ปรากฏในอายะฮฺ لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ มีดังนี้

al-Tabārī (2000: 26/131) ได้กล่าวว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ได้ห้ามบรรดามุอฺมินในการดูหมิ่นดูแคลนกับบรรดามุอฺมินด้วยกัน ห้ามการดูถูกคนยากจน คนที่กระทำความผิด⁵²”

Muhammad al-Qhazālī⁵³ (2013: 3/131) ได้กล่าวว่า “การดูถูกเหยียดหยาม ด้วยกับการหัวเราะเยาะจากการกระทำ คำพูด หรือใช้การแสดงสัญลักษณ์”

Kay ruddīn al-Zarkālī (2002: 6/293) มุฮัมมัด บิน อุลาน อัลมุกกี⁵⁴ ได้กล่าวว่า “เป็นการกระทำที่เลวมาก และเป็นการดูถูก เหยียดหยาม อย่างแท้จริง”

จากการศึกษา นิยาม ความหมาย และทัศนะของบรรดามุฬัสลีรีน ผู้วิจัย เห็นว่าการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือนร้อน ผลกระทบกับบุคคลอื่น เช่น การดูถูก หัวเราะเยาะ หรือการมองบุคคลอื่นด้วยหางตา โดยมีเจตนาในการดูแคลน หรือการใช้สัญลักษณ์หนึ่งสัญลักษณ์ใด อย่างที่ได้นำเสนอไปข้างต้นนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม เป็นสิ่งที่ชั่วช้า เลวทรามยิ่ง เพราะจะก่อให้เกิดการเป็นศัตรูซึ่งกันและกัน

⁴⁸ อิสมาอิล บิน ฮะมาด อัลญะฮะรียฺ หนังสือที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ الصحاح เสียชีวิตในปีที่ 393 ฮิจเราะฮ์ศักราช al- A‘alām 1/40

⁴⁹ สะอิด บิน เอาส บิน ซาบิต อัลอันศอรียฺ เกิดในปีที่ 115 และเสียชีวิตที่บศเราะฮ์ในปีที่ 215 ฮิจเราะฮ์ศักราช al- A‘alām 3/92

⁵⁰ สะอิด บิน มุสะอะดะฮฺ เสียชีวิตในปีที่ 215 ฮิจเราะฮ์ศักราช Sir A‘alām al-Nubalāa 4/83

⁵¹ อัลญะฮะรียฺ “อัลเศาะฮฺออ” เล่มที่ 2 หน้าที่ 679

⁵² กุรฎูบียฺ “อัลญะมิฮฺ อะฮฺกาม อัลกุรอาน” เล่มที่ 16 หน้าที่ 325

⁵³ อับู ฮามิด มุฮัมมัด บิน มุฮัมมัด อัลฆะฆะลียฺ ตำราที่ท่านแต่งไว้มีมากมายเช่น إحياء العلوم الدين ท่านเสียชีวิตในปีที่ 505 ฮิจเราะฮ์ศักราช al- A‘alām 1/214

⁵⁴ มุฮัมมัด บิน อลี บิน มุฮัมมัด อุลาน อัซซาฟิอียฺ เกิดในปีที่ 996 และเสียชีวิตในปีที่ 1057 ฮิจเราะฮ์ศักราช al- A‘alām 6/293

4.4.3 สุกมการเย้ยหยันตามหลักการอุศูลฟิกฮ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การเย้ยหยัน ถูกเหยียดหยาม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมารยาท มิได้เกี่ยวกับเรื่องอิบาดัต ซึ่งส่วนใหญ่แล้วข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกักรื่องมารยาท มักจะพบว่าเป็นการห้ามที่อยู่ในระดับมักรูฮเท่านั้น แต่จะต้องไม่มีผลกระทบ หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด มิฉะนั้นการห้ามดังกล่าวอาจจะถึงขั้นอยู่ในระดับฮะรอม ซึ่งสอดคล้องกับ al-'Usaimin (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮและข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮวาญิบจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกักรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายะฮอัลกุรอานข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า เป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ 'AaI al-Namlah (n.d.: 10) ได้กล่าวว่า สำนวนอายะฮอัลกุรอานดังกล่าวเป็นสำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่า ห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

การเย้ยหยัน ถูกเหยียดหยาม เป็นพฤติกรรมที่ต้องห้ามเกี่ยวกับเรื่องมารยาท แต่มิได้หมายความว่าทุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับมารยาทนั้น จะถือว่าเป็นมักรูฮเสมอไป เพราะจะต้องศึกษา วิเคราะห์รายละเอียดแต่ละมารยาทนั้น ๆ ตามเงื่อนไขที่บรรดานักวิชาการได้วางกรอบไว้ จากการศึกาและวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นนี้ ผู้วิจัยพบว่า การถูก เย้ยหยัน เหยียดหยามนั้น เป็นมารยาทที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และการเป็นศัตรูซึ่งกันและกัน จึงถือได้ว่ามารยาทดังกล่าวอยู่ในระดับที่ฮะรอม มิใช่มักรูฮ ด้วยกับกิตาบุลลอฮและสุนนะฮ และอิญมาอของประชาญมุสลิม จึงจะถือว่าเป็นบาปใหญ่ เพราะเป็นพฤติกรรมของเหล่าบรรดามุนาฟิกันและพวกปฏิเสธ⁵⁵

จากอายะฮอัลกุรอานจำนวนมากบ่งบอกและมาสนับสนุนว่าการถูก เหยียดหยาม เป็นการกระทำที่ฮะรอม ต้องห้ามในอิสลาม เช่น

⁵⁵ จากหนังสือ 5458/15 محاسن التأويل

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ﴾

(التوبة: 79)

ความว่า “พวกที่ตำหนิบรรดาผู้ที่สมัครใจจากหมู่ผู้ศรัทธาในการ
บริจาคทาน และตำหนิผู้ที่ไม่พบสิ่งใด (จะบริจาค) นอกจาก
ค่าแรงงานอันเล็กน้อยของพวกเขา แล้วเย้ยหยันพวกเขา นั้น
อัลลอฮฺได้ทรงเย้ยหยันพวกเขา แล้วและสำหรับพวกเขานั้น คือ
การลงโทษอันเจ็บแสบ”

(อัตเตอาบะฮฺ: 79)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿زَيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا
وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ...﴾

(البقرة، جزء من الآية: 212)

ความว่า “ชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้นั้นได้ถูก ประดับให้สวยงาม
แก่ผู้ปฏิเสธศรัทธาทั้งหลาย และพวกเขายังเย้ยหยันบรรดาผู้ที่
ศรัทธาด้วย แต่ บรรดาผู้ยำเกรงนั้น เหนือกว่าพวกเขาในวัน
กียามะฮ์...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ: 212)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿١﴾ وَإِذَا
مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣﴾
وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٤﴾ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ
حَافِظِينَ ﴿٥﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٦﴾ عَلَىٰ

﴿لَأَرَأَيْتِكَ يَنْظُرُونَ﴾ ﴿هَلْ تُؤَبِّبُ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾

(المطففين : 29-36)

ความว่า “แท้จริงบรรดาผู้กระทำความผิดนั้น เคยหัวเราะเยาะบรรดาผู้ศรัทธา และเมื่อบรรดาผู้ศรัทธาเดินผ่านพวกเขาไป พวกเขาจะหลีบล่าเย้ยหยัน และเมื่อพวกเขากลับไปยังที่พักของพวกเขา พวกเขาก็กลับไปอย่างตลกคคะนอง และเมื่อพวกเขาเห็นบรรดาผู้ศรัทธาพวกเขาก็กล่าวว่า แท้จริงชนเหล่านี้เป็นผู้หลงทางแน่นอน และพวกเขา (ผู้ปฏิเสธศรัทธา) มิได้ถูกส่งมาเพื่อเป็นผู้ปกป้องรักษาผู้ศรัทธาเหล่านั้น ดังนั้น วันนี้บรรดาผู้ศรัทธาก็จะหัวเราะเยาะพวกปฏิเสธศรัทธาบ้าง พวกเขา (บรรดาผู้ศรัทธา) จะมองดูอยู่บนเตียง บรรดาผู้ปฏิเสธจะได้รับการตอบแทนตามที่ได้ปฏิบัติมามีใช้หรือ

(อัลมูอ็อบบิฟีน: 29-36)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ﴾ ﴿إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ ﴿فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُم ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ﴾ ﴿إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَلَّيْتُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾

(المؤمنون: 108-111)

ความว่า “พระองค์ตรัสว่า พวกเจ้าจงตะเพิดไปจมอยู่ในนั้นเถิด และพวกเจ้าอย่าได้มาพูดกับข้าเลย แท้จริงมีหมู่ชนกลุ่มหนึ่ง จากปวงบ่าวของเรา พวกเขากล่าวว่า ข้าแต่พระเจ้าของเรา พวกเราได้ศรัทธาต่อพระองค์ ขอพระองค์ทรงโปรดอภัยโทษให้แก่เรา และทรงเมตตาต่อเราด้วย และพระองค์ท่านเท่านั้น ทรงเป็นผู้เมตตาที่ดียิ่ง พวกเจ้าได้ดูถูกเหยียดหยามพวกเขา จนกระทั่ง (การกระทำเช่นนั้นแก่พวกเขา) ทำให้พวกเจ้าลืมนึกถึงข้า และพวกเจ้าก็หัวเราะเยาะเย้ยพวกเขา แท้จริงข้าได้ตอบ

แทนรางวัลให้แก่พวกเขาแล้วในวันนี้ เพราะพวกเขาอดทน
แท้จริงพวกเขาเท่านั้นเป็นผู้ได้รับชัยชนะ”

(อัลมูมินุน: 108-111)

อะดิสหลาย ๆ ตัวบท ที่มาสนับสนุนและบ่งชี้ว่าการดูถูก เหยียดหยามของ
บรรดาผู้ศรัทธาด้วยกันนั้น เป็นพฤติกรรมที่ต่ำช้า เลวทรามที่สุด เช่น

al-Bukhārī (2008: 1/190) ท่านเราะฮ์ลุ ได้กล่าวว่า “เพียงพอ
แล้วที่คนคนหนึ่งจะถูกตีตราว่าเป็นคนชั่ว อันเนื่องจากว่าเขาได้ทำการดูถูก เหยียดหยามพี่น้องมุสลิม
ของเขา”

จากอายะฮ์อัลกุรอานและอะดิสที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่
การดูถูก เหยียดหยาม ดูหมิ่น ดูแคลน ด้วยกับการกระทำ คำพูด หรือด้วยวิธีใด ๆ หรือการแสดง
สัญลักษณ์ใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ได้รับความเสื่อมเสีย เตือดร้อน พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็น
สิ่งที่ยะรอม ต้องห้าม ด้วยกับอัลกุรอาน อะดิส และอิจญ์มาอ์ของปวงปราชญ์มุสลิม

4.5 ห้ามการตั้งฉายาและการใส่ร้าย النهي عن اللمز والتنازب بالألقاب

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

(الحجرات: 11)

ความว่า “และพวกเจ้าอย่าได้ตำหนิตัวของพวกเจ้าเอง และอย่าได้
เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่ชอบ ช่างเลวทรามจริง ๆ ที่บรรดาผู้ศรัทธา
จะเรียกกันว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ภายหลังจากที่ได้มีการศรัทธากันแล้ว
และผู้ใดไม่สำนึกผิด คนเหล่านั้นคือบรรดาผู้อธรรม”

(อัลฮุญรอต: 11)

4.5.1 สาเหตุการประจานอายะฮ์อัลกุรอาน

Ahmad Ibn Hambal (2008: 30/221) รายงานจากท่านอบี ญะบิเราะฮ์
บิน อักญาอะฮาก⁵⁶ ได้กล่าวว่า “อัลกุรอานอายะฮ์ดังกล่าวประจานลงมาในหมู่ชนของเรา (ปะนีสะละ
มะฮ) อันเนื่องจากว่าแต่ละคนในกลุ่มชนของเรา คนหนึ่งจะมีชื่อสองหรือสามชื่อที่ได้เรียกกัน เมื่อ

⁵⁶ อบู ญะบิเราะฮ์ บิน อักญาอะฮาก บิน เคาะลีฟะฮ์ อัลอันศอรี อัลอะชะลี เป็นเคาะฮาบะฮ์

เรียกแล้วจะทำให้พวกเขาโกรธ ไม่พอใจ ดังนั้น อัลลอฮ์จึงประทานอัลกุรอานอายะฮ์นี้ลงมา وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ

4.5.2 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญรอตโดยสรุป

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

(الحجرات: 11)

ความว่า “และพวกเจ้าอย่าได้ตำหนิตัวของพวกเจ้าเอง และอย่าได้เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่ชอบ ช่างเลวทรามจริง ๆ ที่บรรดาผู้ศรัทธาจะเรียกกันว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ภายหลังจากที่ได้มีการศรัทธากันแล้ว และผู้ใดไม่สำนึกผิด คนเหล่านั้นคือบรรดาผู้อ้อธรรม”

(อัลฮุญรอต: 11)

จากการศึกษาอายะฮ์ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การทิ่มแทง เชือดเฉือน ตำหนิซึ่งกันและกันนั้น อิสลามถือว่าเขาผู้นั้นได้ทิ่มแทง เชือดเฉือน ตำหนิตัวเองด้วยเช่นกัน อิสลามจึงสอนว่า “มุสลิมเป็นพี่น้องกัน เปรียบประดุจเรือรูปร่างเดียวกัน ส่วนใดเจ็บปวด ส่วนอื่นก็เจ็บปวดด้วย” (al-Tabārī, 2000, 26: 131/134)

จากการศึกษาหลักการอ่านอัลกุรอาน (หลักกิรออ้าต) ผู้วิจัยพบว่าอายะฮ์ข้างต้น คือ وَلَا تَلْمِزُوا สามารถอ่านได้สองลักษณะ นักอ่านทั่ว ๆ ไปจะอ่านว่า วะลา ตัลมิซุ แต่มีนักอ่าน 1 ท่านที่ชื่อว่า Ya'kub อ่านว่า วะลา ตัลมุซุ โดยการใส่สระด็ออมมะฮ์ยฺที่บนอักษรมีม⁵⁷ แต่ทั้งสองลักษณะของการอ่านถือว่าถูกต้องที่สำคัญความหมายยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง⁵⁸

4.5.3 ความหมายของคำว่าตั้งฉายา และคำว่าใส่ร้าย اللَّمَزُ وَالْتَنَابُزُ بِالْأَلْقَابِ

(อัล ลัมซุ วัล ตะนาบุซ บิล อัลก๊อบ) เชิงภาษาศาสตร์และทัศนยะบรรดามุฟัสสิรีน

⁵⁷ จากหนังสือ 413 : البشرية في تيسير القراءات العشر الكبرى ص :

⁵⁸ إتخاف فضلاء البشر ص: 397

al-Tabārīy (2000: 26/131-132) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอิบนุ เซด ท่านอิบนุ เซด ได้กล่าวว่า “การเรียกชื่อคนที่เป็นมุสลิมด้วยกับพฤติกรรมที่เลวทราม เช่น ยา ซานี ยา สารีก ยา ฟาลิก”

al-Qutubīy (2003: 16/328-329) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอิบนุ อับบาส อัลฮะซัน สะอิด บิน ญะบ์ร อะฮฺมัด อัครอสานีย์ และอัลกุฎฎีย์ ได้กล่าวว่า “การเรียกชื่อศาสนาเดิมของคนที่เป็นมุสลิม ก่อนการเข้ารับอิสลามเช่น ยา ยะฮูดียฺน ยา นัศรอเนียน”

al-Shaw kānīy (1998: 5/65) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอิกริมะฮฺ ท่านอิกริมะฮฺได้กล่าวว่า “คำพูดของคน ๆ หนึ่ง ที่ใช้พูดกับอีกคนหนึ่ง เช่น ยา กาฟิร ยา มุนาฟิิก”

จากทัศนะของบรรดามุสลิมที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าทั้งสามทัศนะมีความหมายเหมือนกัน ตรงกัน คือ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ห้ามบรรดามุอฺมินผู้ศรัทธาจากการตั้งฉายาให้กันและกัน ไม่ว่าจะป็นชื่อหรือคุณลักษณะที่น่ารังเกียจ โดยไม่มีข้อยกเว้นแต่ประการใด แต่ก็มีมุสลิมบางท่านให้ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่อนุญาต ดังหลักฐานที่แสดงไปข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ฮะรอม เพราะเป็นพฤติกรรมที่ทำให้พี่น้องมุสลิมต้องได้รับความเดือดร้อน ผลกระทบ เสื่อมเสียชื่อเสียง ตามนัยยะแห่งอายะฮฺอัลกุรอานนี้

4.5.4 ฮุกุมการตั้งฉายาและการใส่ร้ายตามหลักการอุศูลฟิฮฺ

จากการศึกษาพบว่า การใส่ร้ายป้ายสีนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท มิได้เกี่ยวกับเรื่องอิดาตาดแต่อย่างใด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบว่าข้อห้ามอันใดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทนั้น ส่วนมากแล้วจะมีลักษณะฮุกุมอยู่ในระดับมักรูฮฺ ไม่ใช่ฮะรอม แต่มีเงื่อนไขว่า เรื่องมารยาทดังกล่าวจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ สร้างความเสื่อมเสีย และสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ al-‘Usaimīn (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิดาตะฮฺ และข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิดาตะฮฺจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮฺเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายะฮฺที่ 11 สุเราะฮฺอัลฮุญุรฺ ผู้วิจัยพบว่าป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายะฮฺที่ 11 สุเราะฮฺอัลฮุญุรฺ เป็นสำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการใส่ร้ายป้ายสี เป็นมารยาท ที่ต้องห้ามอยู่ในระดับที่ฮะรอม อันเนื่องจากว่าเป็นมารยาทที่ส่งผลกระทบ สร้างความเดือดร้อน และความเสื่อมเสีย ให้กับบุคคลอื่น ๆ

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การตั้งฉายา เป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท มิได้เกี่ยวกับเรื่องอิบาดัตแต่อย่างใด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบว่าข้อห้ามอันใดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทนั้น ส่วนมากแล้วจะมีลักษณะฮุกมอยู่ในระดับมักรูฮ ไม่ใช่ฮะรอม แต่มีเงื่อนไขว่า เรื่องมารยาทดังกล่าวจะต้องไม่ส่งผลกระทบ สร้างความเสื่อมเสีย และสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ al-'Usaimīn (2013: 121) “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์ และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่อง อิบาดะฮ์ฮุกมจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกันเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญุรียัต ผู้วิจัยพบว่าเป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ 'Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญุรียัต สำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่า ห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

จากการศึกษาอายะฮ์ที่ 11 สุเราะฮ์อัลฮุญุรียัต ผู้วิจัยพบว่า ฮุกมการตั้งฉายานั้น เป็นที่อนุญาต⁶³ และไม่อนุญาต⁶⁴ ซึ่งสอดคล้องกับ Ibu-Hajar al-Asqalānīy (1996: 10/483) ได้กล่าวว่า “ไม่เป็นที่อนุญาตให้มุสลิมคนหนึ่งคนใดตั้งฉายาให้พี่น้องของเขาจากสิ่งที่น่ารังเกียจ ไม่ว่าจะ เป็นชื่อหรือคุณลักษณะที่พี่น้องของเขาไม่ชอบ⁶⁵ หากฉายาที่ตั้งนั้นเป็นที่ชื่นชอบ เช่น เราะฮ์สุลตั้งฉายาให้กับอบูบักร ว่า อัศซิดดิก ให้กับอุมร์ ว่า อัลฟารุก ให้กับอูษมาน ว่า ซุลนุรียะฮ์ เป็นต้น ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุญาต หรือมุสตะฮับ”⁶⁶

อายะฮ์อัลกุรอานจำนวนมากที่บ่งชี้ว่า การใส่ร้ายป้ายสี และการตั้งฉายา ที่ จะก่อให้เกิดความบาดหมาง และเป็นศัตรูซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่ต้องห้าม ฮะรอมในอิสลาม เช่น

⁶³ ญาอิซ หรือ มุสตะฮับซะฮ์ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลที่ถูกตั้งฉายานั้นชอบหรือพอใจหรือไม่

⁶⁴ ฮะรอม หรือ มักรูฮ ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลที่ถูกตั้งฉายานั้นชอบหรือพอใจหรือไม่

⁶⁵ จากหนังสือ 154/6 روح المعاني

⁶⁶ จากหนังสือ 329/16 الجامع لأحكام القرآن للقرطبي

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّقَابِ بِنَسِ الْفُسُوقِ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

(الحجرات : 11)

ความว่า “และพวกเจ้าอย่าได้ตำหนิตัวของพวกเจ้าเอง และอย่าได้เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่ชอบ ช่างเลวทรามจริง ๆ ที่บรรดาผู้ศรัทธาจะเรียกกันว่าเป็นผู้ฝ่าฝืน ภายหลังจากที่ได้มีการศรัทธากันแล้ว และผู้ใดไม่สำนึกผิด คนเหล่านั้นคือบรรดาผู้อธรรม”

(อัลสุญรอต: 11)

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่ได้รับจากอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้นมี ดังนี้

1. อัลลอฮฺได้ห้ามการใส่ร้ายป้ายสีและการตั้งฉายา เพราะการห้ามกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม (النهي يقتضي التحريم) จนกว่าจะมีหลักฐานอื่นมาสนับสนุนบ่งชี้ไปเป็นฮุกมอื่น
2. เป็นการเตือนให้ออกห่างจากพฤติกรรมเลวทรามดังกล่าว เพราะประโยคใดก็ตามในภาษาอาหรับที่มีคำว่า⁶⁷ بنس นำหน้าประโยคจะหมายถึงการตำหนิ ตำหนิ ติดเียน ถึงพฤติกรรมอันชั่วร้าย
3. คุณลักษณะของคำว่า “อัลฟุสุก” الفسوق ในโองการนี้หมายถึง การฝ่าฝืนคำสั่งของ อัลลอฮฺ ด้วยกับการหันไปทำสิ่งที่ชั่วช้า เลวทราม (الفسوق هو الخروج عن طاعة الله إلى معصيته)
4. เป็นการเตือน เป็นการสัญญา เป็นการขู่ หากยังไม่กลับเนื้อกลับตัวเตาบัตตัวต่ออัลลอฮฺ พึงทราบเถิด พวกเขาเหล่านั้นเป็นผู้ฝ่าฝืนและอธรรมยิ่ง
5. การลงโทษอันเจ็บแสบจากอัลลอฮฺนั้น มีไว้ให้สำหรับผู้ทีละเมิด ฝ่าฝืนและอธรรมเสมอ

อีกหนึ่งโองการที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอาน บ่งชี้ถึงผู้ที่ชอบนิทา ใส่ร้ายป้ายสีบุคคลอื่นเป็นอาจิดิน ว่าจะได้รับความวิบัติ หายนะ

⁶⁷ อ่านว่า บิอสะ แปลว่าช่างเลวสันดี

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ﴾

(الهمزة : 1)

ความว่า “ความหายนะจงประสบแก่ทุกผู้นินทาและใส่ร้ายผู้อื่น”

(อัลฮุมมะชะฮฺ: 1)

Ibu-Hajar al-Asqalānī (1996: 10/480) ท่านเราะฮ์ลุล ﷻ ได้กล่าวว่า “แท้จริงเลือดเนื้อ ทรัพย์สินสมบัติ เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของพวกท่าน เป็นสิ่งที่ต้องห้ามสำหรับพวกท่านแล้ว (ห้ามละเมิด)”⁶⁸

4.6 ห้ามสอดแนม التجسس (อัดตะญัสสุต)

4.6.1 อรรถาธิบายอายะฮฺที่ 12 สูเราะฮฺอัลฮุญร็อตโดยสรุป

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا...﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 12)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! พวกเจ้าจงปลีกตัวให้พ้นจากส่วนใหญ่ของการสงสัย แท้จริงการสงสัยบางอย่างนั้นเป็นบาป และพวกเจ้าอย่าสอดแนม...”

(อัลฮุญร็อต ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ :12)

จากการศึกษาอายะฮฺอัลกุรอานข้างต้นพบว่า การสอดแนมเพื่อมุ่งหาความลับ ความบกพร่อง ความไม่ดีงามของผู้อื่น เป็นมารยาทที่น่ารังเกียจ และเป็นพฤติกรรมต้องห้ามในอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะนั้นักวิชาการ ดังนี้

al-Tabārīy (2000: 26/135) ได้อธิบาย وَلَا تَجَسَّسُوا ว่า “อย่าได้ค้นหาความลับของคนหนึ่งคนใดเพื่อเปิดเผยความบกพร่องของเขา แต่จงพิจารณาการกระทำของเขาจากภายนอก ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม”

⁶⁸ การนินทา ใส่ร้ายป้ายสี ถือเป็นละเมิดเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของผู้อื่น

al-Sa'dīy (2000: 5/73) ได้อธิบาย وَكَلَّ تَحَسُّسًا ว่า “อย่าได้เสาะแสวงหาความลับ หรือสิ่งที่พึงสงวนของบรรดามุสลิมิน”

4.6.2 ความหมายของคำว่าสอดแนม التَّجَسُّس (อัดตะญัสสุส) เชิงภาษาศาสตร์ และทัศนะบรรดามุฟตีลีน

อัดตะญัสสุส มาจากคำว่า อัลญัสสุس الجسس หมายถึงการสัมผัสด้วยมือ ส่วนคำว่า ตะญัสสุส หมายถึง การตรวจ ค้นหา ส่วนคำว่า ญาสุส หมายถึง การค้นหา สืบเสาะหาข่าว แล้วนำมารายงาน

Mu‘ammar al-Taymīy (n.d.: 2/220) ได้กล่าวว่า “คำว่า ตะญัสสุส และ ตะฮัสสุส มีความหมายเดียวกัน ซึ่งแปลว่า การค้นหา”

Muhammad Azharīy Abīy-Mansūr (2000: 10/448) ได้กล่าวว่า “ตะญัสสุส หมายถึงการเสาะแสวงหาข่าวให้ผู้อื่น ส่วนตะฮัสสุสนั้น หมายถึงการเสาะแสวงหาข่าวให้ตนเอง”

Muhammad Ibn-Mansūr (n.d.: 6/38) ได้กล่าวว่า “ตะญัสสุส หมายถึง การค้นหาความลับ ส่วนตะฮัสสุสนั้น หมายถึงการสอดรับฟัง”

Ibn Kathīr (1983: 7/379) ได้กล่าวว่า “ตะญัสสุส ส่วนมากแล้วจะเข้าไปในทางที่ชั่วช้า เลวทราม ส่วนตะฮัสสุสนั้น จะเข้าไปในทางที่ดี” เช่น

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا بَنِي إِدْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَيْسَّرُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ... ﴾

(يوسف، جزء من الآية : 87)

ความว่า “โอ้ลูกรัก พวกเจ้าจงไปสืบข่าวของยูซุฟ และน้องของเขา และพวกเจ้าอย่าเบื่อง่ายต่อความเมตตาของอัลลอฮฺ...”

(ยูซุฟ ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 87)

ทัศนะของบรรดามุฟตีฮีนที่มีต่อคำว่า **الحسس** (อิตตะฮุสสุส)

Ibu-Jawzīy (1983 :7/471) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านเกาะตาตะฮฺ ท่านเกาะตาตะฮฺ ได้กล่าวว่า “พวกท่านรู้ไหม อะไรคือ ตะฮุสสุส และตะฮัซสุส ? มันคือการเฝ้าติดตาม สอดส่องความบกพร่อง ความไม่ดีงามของผู้อื่น เพื่อรอการเปิดเผย”

al-Suyūtiy (1993: 7/567) ได้กล่าวว่า “การที่อัลลอฮฺ ﷻ เรียกว่า ตะฮุสสุส เปรียบได้ดังสุนัขที่คอยค้นหาและสอดแนมอยู่ตลอดเวลา”

al-Tabāriy (2000: 26/135) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอิบนุอับบาส ท่านอิบนุอับบาสได้ กล่าวว่า “อัลลอฮฺทรงห้ามบรรดามุอมีนจากการติดตามหาความลับของบรรดามุอมีน”

จากการศึกษาทัศนะต่าง ๆ ของบรรดามุฟตีฮีนข้างต้นนั้น ผู้วิจัยพบว่า “การเสาะ แสวงหา ติดตาม ความไม่ดีงามของผู้อื่น หรือความลับของผู้อื่น เพื่อรอการ เปิดโปงเปิดเผย” เป็นพฤติกรรมที่ชั่วช้า เลวทรามยิ่ง เป็นการกระทำที่น่าตำหนิอย่างยิ่ง

4.6.3 สุขุมการสอดแนม ตามหลักการอุศูลฟิกฮฺ

จากการศึกษาอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญร็อตพบว่า การสอดแนม หรือการจารกรรมข้อมูล เป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท เป็นพฤติกรรมที่น่าตำหนิ และไม่สมควรอย่างยิ่งในการปฏิบัติ ถ้าหากการสอดแนม หรือจารกรรมข้อมูลเพื่อเปิดโปงข้อบกพร่องของผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายแล้วด้วยนั้น การสอดแนมในลักษณะเช่นนี้ ถือว่า เป็นสิ่งที่ต้องห้าม ฮะรอม เป็นหนึ่งในบาปใหญ่ ด้วยกับโองการของอัลลอฮฺและคำพูดเราะฮฺสุลของพระองค์ ซึ่งตรงกับ al-Zahabīy (n.d.: 259) ได้กล่าวว่า “เป็นมารยาทและพฤติกรรมอันชั่วช้า ตำทราวม จำเป็นที่บรรดามุสลิมพึงควรระวังเป็นอย่างมาก และออกห่าง เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในบริบทดังกล่าวนี้”

al-‘Usaimīn (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาตะฮฺ และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาตะฮฺ วาญิบจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่า เป็นสิ่งที่มักถูฮฺแทนั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายะฮฺอายะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญร็อต ผู้วิจัยพบว่า เป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญร็อตเป็นสำนวนการห้ามใน

รูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

แต่ในบางครั้ง การสอดแนม หรือการจารกรรมข้อมูล เป็นเรื่องที่มีข้อยกเว้น หากการสอดแนม หรือการจารกรรมข้อมูลนั้น ส่งผลให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด เช่น การสอดแนมหาข่าวของฝ่ายศัตรู ในภาวะสงคราม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Kay Ruddīn al-Zarkālīy (2002: 4/327) ได้อ้างคำพูดของท่านอัลมาวีรดี⁶⁹ ท่านอัลมาวีรดีได้กล่าวว่า “การสอดแนม การจารกรรมข้อมูล สามารถกระทำได้ หากว่าเป็นประโยชน์อันสูงสุด”

Ibn Hajar al-Asqalānīy (1996: 10/497) อัลนะวะวีและอิบนุสะญ์ร ได้กล่าวว่า “การสอดแนม การจารกรรมข้อมูล สามารถกระทำได้ หากเป็นการช่วยเหลือคนไม่ให้พบกับความหายนะ”

อายะฮ์อัลกุรอาน ที่มาสนับสนุนเรื่องการห้ามสอดแนม หรือห้ามจารกรรมข้อมูล มีดังนี้

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَحَسَّسُوا... ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 12)

ความว่า “โอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย! พวกเจ้าจงปลีกตัวให้พ้นจากส่วนใหญ่ของการสงสัย แท้จริงการสงสัยบางอย่างนั้นเป็นบาป และพวกเจ้าอย่าสอดแนม...”

(อัลสุญร้อต ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ :12)

และยังมีฮะดีษอีกหลาย ๆ ตัวบทได้กล่าวถึงการห้ามสอดแนม ห้ามจารกรรมข้อมูล เช่น

รายงานจากท่านอบีฮุร็อยเราะฮ์⁷⁰ เราะฮิฎัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวว่า ท่านเราะฮูสูล ﷺ ได้กล่าวว่า “พวกท่านทั้งหลาย พึงระวังเรื่องการสงสัย เพราะการสงสัยนั้นคือสิ่งที่ตลบตะแลงที่สุด อย่าได้สอดแนม อย่าได้จารกรรมข้อมูล อย่าได้ซิงดีซิงเด่น อย่าได้อิจฉาริษยา อย่าได้

⁶⁹ อบู อัลฮะซัน อลี บิน มุฮัมหมัด บิน สะบิ๊บ อัลมาวีรดี เสียชีวิตในปีที่ 450 ฮิจญ์เราะฮ์ศักราช al- A'alām 4/327

⁷⁰ จากหนังสือฟัตฮุลบารีย์ ฮะดีษเลขที่ 6066 และในเศาะฮิฮฺมุสลิม ฮะดีษเลขที่ 2563 - 2564

เป็นศัตรูกัน อย่าได้ลอบกัดและหันหลังให้กัน พวกท่านทั้งหลายจงเป็นบ่าวของอัลลอฮ์และเป็นพี่น้องกัน” (al-Bukharīy, 2008: 10: 499)

จากการศึกษาอายะฮ์อัลกุรอาน และอัลฮะดีษข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า พฤติกรรมการสอดแนมและการจารกรรมข้อมูลของผู้อื่นเพื่อนำไปเปิดโปง แฉ ให้บุคคลอื่นได้รับรู้ และสร้างความอับอายนั้น เป็นสิ่งต้องห้าม ฮะรอม ยกเว้นหากการสอดแนม หรือการจารกรรมข้อมูลนั้นจะเป็นประโยชน์อันสูงสุดเพื่อที่จะช่วยเหลือบุคคล สังคม ประเทศชาติ ฯลฯ ที่กำลังจะได้รับอันตรายถึงขั้นต้องเสียเลือดเสียเนื้อ พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ยกเว้น สามารถพึงกระทำได้เมื่อมีความจำเป็นจริง ๆ⁷¹

4.7 ห้ามการนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ์)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيُّبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴾

(الحجرات : 12)

ความว่า “และบางคนในหมู่พวกเจ้าอย่านินทาซึ่งกันและกัน คนหนึ่งในหมู่พวกเจ้านั้นชอบที่จะกินเนื้อพี่น้องของเขาที่ตายไปแล้ว กระนั้นหรือ? พวกเจ้าอย่ามเกลียดมัน และจงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริง อัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ”

(อัลฮุญรอต: 12)

4.7.1 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 12 สุเราะฮ์อัลฮุญรอตโดยสรุป

อัลลอฮ์ ﷻ สั่งห้ามผู้ศรัทธาจากการพูดจาให้ร้ายหรือจากการนินทาผู้อื่น พระองค์ทรงบรรยายคุณลักษณะของผู้ที่ให้ร้ายผู้อื่นในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด ไว้ในอัลกุรอานว่าพวกเขาเหล่านั้นเปรียบเสมือนกับ “สุนัข” ดังที่อายะฮ์ข้างต้นได้กล่าวไว้แล้ว อัลลอฮ์ ﷻ เปรียบผู้ที่ชอบนินทาว่าเป็นดั่งเช่น “สุนัข” เพราะ “สุนัข” เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่กินเนื้อศพของสุนัขด้วยกัน สัตว์ใหญ่เช่น “สิงโต” หรือแม้แต่ “หมาป่า” และ “สุนัขจิ้งจอก” ก็ไม่ได้ทำเยี่ยงมัน หากลองสำรวจในสถานที่ที่ผู้คนมักมีการนัดพบปะ รวมตัวกัน จะสังเกตได้ว่าพวกเขาต่างกำลังกินเนื้อศพกันอยู่โดยผ่านการกล่าวร้ายนินทา ปัจจุบันน้อยคนนักที่พร้อมจะปกป้องเกียรติของพี่น้องมุสลิม หรือพยายามที่จะ

⁷¹ ในด้านกฎหมายของวิชาอุศูลฟิควัยได้กล่าวว่า الضرورة تبيح المحذورات

ช่วยให้พวกเขาพ้นจากเจตนาร้ายและคำครหาของผู้อื่น อัลกุรอานใช้ให้ผู้ศรัทธาควรตระหนักว่าการพูดจาให้ร้ายผู้อื่นลับหลังนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม ความศรัทธาและความเชื่อของมุสลิมจะไม่สามารถสมบูรณ์ได้ จนกว่าบรรดาพี่น้องมุสลิมจะปลอดภัยจากพฤติกรรมชั่วร้ายที่เกิดจากการนินทา

Ahmad Ibn Hambal (2008: 2/224) ท่านเราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า “มุสลิม คือผู้ที่หลีกเลี่ยงจากการทำร้ายมุสลิมอีกคนหนึ่งด้วยลิ้นและมือทั้งสองข้างของเขาและมุฮาญีรีน (ผู้อพยพ ย้ายถิ่นฐานเพื่ออัลลอฮ์) นั้น คือผู้ที่ละทิ้งทุกสิ่งที่ยัลลอฮ์ทรงห้าม”

Abū Dawūd (n.d.: 4/27) เราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า “โอ้ ประชาชาติของฉัน ผู้ที่มีความเชื่อด้วยลิ้นของเขา หากแต่ความเชื่อนั้นไม่ได้เข้าไปในจิตใจของพวกเขา จงอย่านินทาพี่น้องมุสลิม จงอย่ามองหาความผิดของพวกเขา เพราะหากว่าใครก็ตามที่มองหาความผิดในพื้นที่ของเขายัลลอฮ์จะทรงมองหาความผิดในตัวเขาเช่นกัน และพระองค์จะมอบความอภัยให้แก่เขา ณ บ้านของพระองค์”

4.7.2 ความหมายของคำว่า การนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ) เชิงภาษาศาสตร์และ

เชิงวิชาการ

Muhammad Ibn Mansūr (n.d.: 1/656) “การนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ) เชิงภาษาศาสตร์ มาจากคำว่า اغتاب اغتاب หมายถึง การกล่าวถึงบุคคลที่สาม ในสิ่งที่เขาไม่ชอบ”

al-Tabāriy (2000: 6/136) “การนินทา الغيبة (อัลชีบะฮ) เชิงวิชาการ หมายถึง การกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ตัวเขาเองก็ไม่ต้องการจะรับรู้ แม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นความจริงก็ตาม”

เราะสูล ﷺ ได้กล่าวว่า “ท่านทราบหรือไม่ว่า อะไรคือ การนินทา?” พวกเขา (เศาะฮาบะฮ) กล่าวว่า “อัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์ผู้ดีที่สุดในสิ่งที่ดี” ศาสนทูตมุฮัมมัดจึงกล่าวต่อไปว่า “การนินทา นั้นหมายถึง การพูดเกี่ยวกับพี่น้องของท่านด้วยวิธีการที่พี่น้องของท่านไม่ชอบมัน” จากนั้นศาสนทูต มุฮัมมัดถูกถามต่อไปว่า “แล้วท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากความผิดที่เราได้กล่าวถึงพี่น้องของเราเป็นเรื่องจริง?” ศาสนทูตมุฮัมมัดจึงกล่าวว่า “หากแม้สิ่งที่ท่านได้กล่าวเกี่ยวกับพี่น้องของท่านเป็นเรื่องจริง แท้จริงแล้ว ท่านได้กระทำการนินทาเขา และหากว่าความผิดที่กล่าวนั้นมีได้เป็นเรื่องจริง แท้จริงแล้วมันคือการใส่ร้าย” (Muslim, 2001:2589)

จากการศึกษานิยามข้างต้นพบว่า “อัลชีบะฮ” มิได้เป็นเรื่องที่ถูกจำกัดเพียงแค่ “ลิ้น” เท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงการแสดงออกด้วยกิริยาท่าทางอีกด้วย เช่น การเดินตามหลังคนพิการและเลียนแบบท่าทางของเขา หรือการแสดงท่าทางดูถูกผู้ใดผู้หนึ่งด้วยลิ้น

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ﴾

(الهمزة : 1)

ความว่า “ความหายนะจงประสบแก่ทุกผู้นินทาและใส่ร้ายผู้อื่น”

(อัลฮุมมะซะฮะฮฺ: 1)

﴿وَلَا تُطْعُ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ ﴿۱۰﴾ هَمَّازٍ مَشَاءٍ بَنِيمٍ ﴿۱۱﴾﴾

(القلم : 10-11)

ความว่า “และเจ้าอย่าปฏิบัติตามผู้ที่เป็นนักสาบานที่ต่ำช้า ผู้นินทาตระเวนใส่ร้ายผู้อื่น”

(อัลเกาะลัม:10-11)

4.7.3 ประเภทของการนินทา

al-Nawawīy (2011: 298-299) ได้กล่าวว่า “อัลฮีบะฮฺ มี 5 ประเภท”

1. การนินทาเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การกล่าวว่า บุคคลนั้น บุคคลนี้ตาบอด หัวล้าน สูง เตี้ย ดำ ขาว หรือการบรรยายลักษณะต่าง ๆ ที่ถือเป็นการตำหนิ การวิจารณ์ในทางไม่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่พวกท่านเองก็มีใครจะได้ยินเกี่ยวกับมัน เป็นต้น
2. การนินทาเกี่ยวกับวงศ์ตระกูล/บรรพบุรุษของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การพูดจาถูกสบประมาทว่า พวกเขานั้นสืบเชื้อสายมาจากครอบครัวชั้นต่ำ หรือสืบเชื้อสายมาจากคนกวาดถนน หรือการกล่าวถึงลักษณะ ชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาเพื่อเป็นดูถูก หรือสร้างความอับอายแก่เขา เป็นต้น
3. การนินทาเกี่ยวกับคุณสมบัติ/ลักษณะนิสัยของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง คือ การบรรยายลักษณะนิสัยของพวกเขาว่า เป็นคนหยิ่งยโส ตะกละ โอ้อวด ใจร้อน ทรนทราน มรรยาททราม หรือซี้ซลัด เป็นต้น
4. การนินทาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่เป็นเรื่องทางโลก คือ การกล่าวถึงพวกเขาว่าเป็นคนพูดมาก กินเก่ง นอนเยอะ เห็นแก่ตัว ไม่ใส่ใจความเป็นไปของคนอื่น สกปรกและไม่ดูแลตัวเอง เป็นต้น

5. การนินทาใส่ร้ายเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านศีลธรรมจรรยาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง คือ การกล่าวร้ายว่าพวกเขาเป็นคนชั่วโมย โทกข ชี้เมา ไม่ใส่ใจในความสะอาด ไม่เอาจริง เอาจริงในการละหมาด ชอบนินทา ใส่ร้าย หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นต้น

4.7.4 สุขุมการนินทาตามหลักอุศูลฟิกฮฺ

จากการศึกษาอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญญุฎ ผู้วิจัยพบว่าการนินทาเป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท มิได้เกี่ยวกับเรื่องอิบาดัตแต่อย่างใด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบว่าข้อห้ามอันใดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและหะดีษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทนั้น ส่วนมากแล้วจะมีลักษณะสุขุมอยู่ในระดับ มักรูฮฺ ไม่ใช่ฮะรอม โดยมีเงื่อนไขว่า เรื่องมารยาทดังกล่าวนั้น จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อความเสื่อมเสีย และสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ al-'Usaimīn (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮฺ และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮฺ วาญิบจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮฺเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญญุฎ ผู้วิจัยพบว่าเป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ 'Aalī al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญญุฎ เป็นสำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

และจากการศึกษาอายุอะฮฺที่ 12 สุเราะฮฺอัลฮุญญุฎ ผู้วิจัยพบว่าส่วนมากจากการนินทาจะส่งผลกระทบต่อ ผลเสีย สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเสมอ เนื่องจากประเด็นนี้เองการนินทาจึงถือว่าเป็นบาปใหญ่ ฮะรอม ต้องห้ามอย่างเด็ดขาดด้วยกับอัลกุรอาน หะดีษ และอิญญ์มาอ⁷² ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะนักวิชาการ ดังนี้

Ibu Kathīr (1983: 7/380) ได้กล่าวว่า “การนินทาจึงถือว่าเป็นบาปใหญ่ ด้วยกับอัลกุรอาน หะดีษ และอิญญ์มาอฺ ที่จะต้องหลีกเลี่ยง และการนินทานั้นจะไม่นำสิ่งใดมา นอกจากความแตกแยกในสังคม”

⁷² الجامع لأحكام القرآن القرطبي 337/16 والفتح 484/10 وابن كثير 380/7

al-Qurtubīy (2003: 16/337) ได้กล่าวว่า “การนินทาจึงถือว่าเป็นบาปใหญ่ด้วยกับอัลกุรอาน ฮะดีษ และอิญมาอ์ ที่จะต้องหลีกเลี่ยง และการนินทานั้นจะไม่นำสิ่งใดมา นอกจากความแตกแยกในสังคม”

อายะฮ์อัลกุรอานและฮะดีษ ได้กล่าวถึงการนินทาใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่นนั้นเป็นบาปใหญ่ และสร้างความแตกแยกในสังคม เช่น อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿ وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُمُ بَعْضًا أَيُّبُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ... ﴾

(الحجرات، جزء من الآية : 12)

ความว่า “และบางคนในหมู่พวกเจ้าอย่านินทาซึ่งกันและกัน คนหนึ่งในหมู่พวกเจ้านั้นชอบที่จะกินเนื้อพี่น้องของเขาที่ตายไปแล้ว กระนั้นหรือ? พวกเจ้าอย่าอมเกลียดมัน...”

(อัลฮุญรอต ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 12)

ตัวบทจากอัลฮะดีษ⁷³ เช่น

حديث أبي هريرة، أن رسول الله صل الله عليه وسلم قال: ((أتدرون ما الغيبة؟)) قالوا: الله ورسوله أعلم. قال: ذكرك أخاك بما يكره قيل: أفرأيت إن كان في أخي ما أقول؟ قال: إن كان فيه ما تقول فقد اغتبتته، وإن لم يكن فيه، فقد بهتته))

รายงานจากท่านอับูฮุร็อยเราะฮ์ เราะฮะลุลลอฮ์ ﷺ ได้กล่าวว่า “ท่านทราบหรือไม่ว่า อะไรคือ การนินทา?” พวกเขา (เศาะฮาบะฮ์) กล่าวว่า “อัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์ที่ดีที่สุด” ศาสนทูตมุฮัมมัดจึงกล่าวต่อไปว่า “การนินทานั้นหมายถึง การพูดเกี่ยวกับพี่น้องของท่านด้วยวิธีการที่พี่น้องของท่านไม่ชอบมัน” จากนั้นศาสนทูตมุฮัมมัด ถูกถามต่อไปว่า “แล้วท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากความผิดที่เราได้กล่าวถึงพี่น้องของเราเป็นเรื่องจริง?” ศาสนทูตมุฮัมมัด จึงกล่าวว่า “หาก แม้สิ่งที่ท่านได้กล่าวเกี่ยวกับพี่น้อง

⁷³ ยังมีฮะดีษอื่น ๆ ที่มาสันนิษฐานในเรื่องดังกล่าวและบ่งบอกว่าการนินทาเป็นเรื่องที่ฮะรอมบาปใหญ่ เช่นจากหนังสือ مسند أحمد

ของท่านเป็นเรื่องจริง แท้จริงแล้ว ท่านได้กระทำการนินทา เขา และหากว่าความผิดที่กล่าวนั้นมีได้เป็นเรื่องจริง แท้จริงแล้วมันคือการใส่ร้าย” (Muslim, 2001:2589)

4.7.5 สิ่งที่ได้ยกเว้นจากการนินทา

Ibn Hajar al-Asqalānī (1996: 10/486) กล่าวว่า “กรณีที่มีการนินทา ได้รับการอนุมัติ แม้ว่าการนินทานั้นเป็นสิ่งต้องห้าม แต่ก็มีบางกรณีที่มีการนินทา ได้รับการอนุมัติให้กระทำได้ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าเมื่อกระทำแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชาติมุสลิม และการอนุญาตให้กระทำการนั้นจะต้องมีพื้นฐานมาจากเหตุผลอันชอบธรรมและถูกต้องตามหลักการ (ศาสนา) อีกทั้งเจตนา (ของผู้พูด) นั้นต้องบริสุทธิ์ด้วย”

al-Nawawīy (1998: 432) กรณีที่ “การนินทา” ได้รับการอนุมัติมี 6 ประการ ดังนี้

1. “การนินทา” เป็นที่อนุมัติสำหรับ “ผู้มีความทุกข์ใจ หรือผู้ที่ถูกกดขี่” ทั้งนี้ เพราะมันเป็นความจำเป็นแก่เขา ที่จะต้องเล่าเรื่องราวที่เขาได้ประสบต่อผู้บังคับบัญชา ผู้พิพากษา หรือ ผู้ที่มีอำนาจ หรือผู้ที่มีความสามารถที่จะให้ความยุติธรรมแก่เขา เพื่อให้เขาหลุดพ้นจากความทุกข์ เช่นนั้นแล้ว สิ่งที่เขาควรกล่าว (เมื่อต้องการเล่าเรื่องราวให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินได้รับรู้) คือ “บุคคลนั้นได้กระทำผิดต่อฉัน” หรือ “บุคคลนั้นได้กระทำการเช่นนั้น...ต่อฉัน” หรือ “เขาผู้นั้นได้ยึดที่ดินของฉันไปอย่าง มิชอบธรรม” “เขาปฏิบัติต่อฉันด้วยความอยุติธรรม” เป็นต้น

2. แสวงหาความช่วยเหลือเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงเรื่องเลวร้าย (ให้กลายเป็นดี) หรือปฏิรูปพฤติกรรมที่ชั่วร้าย เช่น การกล่าวถึงความผิดของผู้กระทำผิด เพื่อต้องการให้เขานั้นแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัวเอง (ให้กลับมาสู่หนทางที่ถูกต้อง) เช่น หากท่านสังเกตว่าเพื่อนของท่านไม่ยอมทำการละหมาด หรือมีนิสัยที่ชอบทำก่อกวน สร้างความลำบากใจแก่บรรดาสตรี เช่นนั้นแล้ว ท่านก็สามารถที่จะแจ้งต่อผู้ปกครองของเพื่อนให้รับทราบถึงพฤติกรรมเหล่านี้ โดยมีเจตนาที่จะช่วยเหลือให้เพื่อนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในขณะเดียวกัน ท่านจะต้องไม่กล่าวร้ายหรือเปิดเผยความผิดของเพื่อนในที่สาธารณะ อย่างไรก็ตาม มันย่อมเป็นการดีกว่า หากท่านจะให้การช่วยเหลืออย่างลับ ๆ เช่นเดียวกับกรณีที่ว่า หากมีพนักงานคนหนึ่งพบเห็นเพื่อนร่วมงานของเขา กำลังทำการรับสินบนอยู่ เมื่อเป็นเช่นนั้นเขาควรที่จะแจ้งให้นายจ้างรับทราบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมชั่วร้ายเช่นนี้อีก แต่หากว่า “เจตนา” ของเขามีได้กระทำไปเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว เช่นนั้นแล้วถือว่าเป็น “การนินทา กล่าวร้าย” (เล่าความผิดของบุคคลหนึ่งให้อีกบุคคลหนึ่งทราบ) นั้นเป็นที่ต้องห้ามสำหรับเขา

3. การขอคำชี้ขาดจากผู้รู้ (พีตวา) โดยขอคำปรึกษาจาก “มุฟตี” เกี่ยวกับปัญหาที่ได้ประสบ เช่น การกล่าวว่า “พ่อของฉัน/พี่ชายของฉัน/ภรรยาของฉันกระทำการ (เช่นนั้น)

เช่นนี้) กับฉัน โปรดให้คำแนะนำแก่ฉันด้วยว่า ฉันควรจะทำอย่างไร” หรือ “ญาติ ของฉันได้ข่มเหง และไม่เป็นธรรมต่อฉัน (เช่นนั้น เช่นนี้) ฉันอยากทราบว่าเขามีสิทธิกระทำเช่นนั้นได้หรือไม่” “ฉันควรจะทำอย่างไรเพื่อที่จะยุติสิ่งนี้ และให้ได้มาซึ่งสิทธิอันชอบธรรม โดยไม่ต้องรู้สึกลำบากใจ” เป็นต้น

แม้ว่าการหาคำชี้ขาดนั้นจะ เป็นสิ่งที่อนุญาติ แต่กระนั้นก็ตามควรที่จะ ระมัดระวังการกล่าวถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการส่วนตัว โดยให้กล่าวในลักษณะเช่นนี้แทน เช่น “ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อคนที่มีการกระทำเช่นนี้”

การใช้วิธีการดังกล่าวนี้ย่อมเป็นการดีกว่า เพราะไม่ได้มีการอ้างหรือพาดพิง บุคคลใดเป็นการส่วนตัว อย่างไรก็ตามการกล่าว “ชื่อ” ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นก็สามารถกระทำ ได้ (ในบางสถานการณ์)

Ibn Hajar al-Asqalānī (1996: 9/510) จากการเล่าของท่านหญิง อาอิชะฮฺ ขอลอัลลอฮฺประทานความเมตตาต่อนางฮินด์ ภรรยาของท่านอบูสุฟยาน ได้กล่าวต่อศาสนทูต มุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลิมว่า “อบู สุฟยานเป็นบุรุษที่มีความตระหนี่ เขาไม่ให้ค่าเลี้ยงดูที่ พอเพียงแก่ฉัน และลูก ๆ นอกเสียจากว่า ฉันจะหยิบเงินของเขาออกมาใช้โดยที่เขาไม่รับรู้” ศาสนทูต มุฮัมมัดจึงกล่าวว่า “จงเอาตามจำนวนที่เพียงพอแก่ท่านและลูกของท่านเถิด” ในกรณีนี้ ศาสนทูต มุฮัมมัดมิได้ห้ามฮินด์จากการกล่าวถึงชื่อของสามีนาง

4. การให้คำแนะนำตักเตือนแก่พี่น้องมุสลิมให้หลีกเลี่ยงจากการทำชั่ว มีหลาย ทักษะเกี่ยวกับเรื่องนี้

4.1 การกล่าวถึงผู้ที่ไม่มีความน่าเชื่อถือในฐานะ “ผู้รายงานอะดิษ” โดยมี หลักฐานสนับสนุนในการกล่าวอ้างอย่างชัดเจน เช่นนี้ถือเป็นสิ่งที่กระทำได้ตามข้อกำหนด ของ “ลิมะฮฺ” (ตามทัศนะของนักวิชาการหลายท่าน) และตามหลักการศาสนานั้น สิ่งนี้ก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ จะต้องแจ้งให้ประชาชาติรับรู้

4.2 การประณามถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรงไปตรงมาแก่ผู้ที่มา สอบถามข้อมูล เกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่นกรณีที่จะให้ยกลูกสาวเพื่อการแต่งงาน การเป็นหุ้นส่วนทาง ธุรกิจ หรือผู้ที่จะมาเป็นเพื่อนบ้านในอนาคต ฟาติมะฮฺ บินติ กิอัยศฺ ได้รายงานว่ “ในขณะที่ฉันมี อิสสระที่จะแต่งงานใหม่อีกครั้ง ฉันได้ถามท่านศาสนทูตว่า “มูอาวิยะฮฺ อิบน์ ออบู สุฟยานและอบู ญุอาฮฺม อิบน์ ฮิชฮาม ได้ขอฉันแต่งงาน” ศาสนทูตมุฮัมมัดจึงกล่าวว่า “อบู ญุอาฮฺม นั้น ไม่เคยดิ่งไม่ลงจากบ่า เขาเลย (เนื่องจากเขามักจะเดินทางอยู่เสมอ) ส่วนมูอาวิยะฮฺนั้นเป็นบุรุษที่ยากจนและปราศจากซึ่ง ทรัพย์สิน ท่านจงแต่งกับอุซามะฮฺ อิบน์ ซัยด์ เถิด” ดังนั้นฉันจึงแต่งกับเขา และอัลลอฮฺได้ประทาน ความดีงามแก่การแต่งงานครั้งนี้ และฉันก็มีความสุขกับเขา”

ถือเป็นเรื่องควรกระทำตามหลักการศาสนาที่จะกล่าวถึงสิ่งที่ท่านทราบเกี่ยวกับ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เขาปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์ด้วย ไปตามความจริงโดยไร้ซึ่งอคติ โดยมีเจตนาที่จะให้คำแนะนำแก่พวกเขาเพื่ออนาคตของเขา

4.3 อีกกรณีหนึ่ง คือ เมื่อท่านพบว่า มีนักศึกษา (ศาสนา) บางคนกำลังเดินทางไปเพื่อแสวงหาความรู้จากกลุ่มบิดอะฮฺ หรือกลุ่มคนที่มีลักษณะไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ และท่านเกรงว่า มันจะมีผลกระทบต่อพวกเขา (ทางด้านความคิดและหลักการศาสนา) ในสถานการณ์เช่นนี้ ท่านจำเป็นต้องให้คำแนะนำพวกเขาเกี่ยวกับกลุ่มคนเหล่านั้น และแสดงให้พวกเขาเห็นว่าเจตนาของท่านนั้นเกิดจากความหวังดีและต้องการให้คำแนะนำ เพราะนี่ก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ทำให้คนส่วนใหญ่เกิดความสับสน เนื่องจากบางครั้ง ผู้ให้คำแนะนำได้กระทำไปโดยปราศจากความอิฉาเราะฮฺ (กลุ่มคนอีกกลุ่ม) แต่บางครั้งซัยยิดอนก็อาจล่อลวงพวกเขา (ผู้ให้คำแนะนำ) ในเรื่องนี้ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกเขาเชื่อว่าสิ่งที่พวกเขากระทำ เป็นการให้คำแนะนำที่เกิดจากความเห็นอกเห็นใจ หากแต่ความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้น ดังนั้นจึงควรตรวจสอบความรู้สึกและจุดประสงค์ก่อนการจะให้คำแนะนำต่อใคร

4.4 การแจ้งต่อ “ผู้นำ” “ผู้ปกครอง” ให้รับทราบเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ อันเป็นสาเหตุทำให้ประชาชาติมุสลิมได้รับความเดือดร้อนเนื่องมาจากความไร้ ประสิทธิภาพนี้ ยิ่งไปกว่านั้น หากบุคคลดังกล่าวมีบทบาททางด้านการเป็นผู้นำ และไม่ปฏิบัติภารกิจได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากเขาไร้ซึ่งความสามารถ หรือละเลยเพิกเฉยต่อหน้าที่ ในกรณีดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีการแจ้งให้ผู้ที่มิอำนาจ หรือมีตำแหน่งสูงกว่าให้รับทราบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นและให้ผู้ที่มีความสามารถมาทำหน้าที่แทน

4.5 การเรียกบุคคลใดบุคคลหนึ่งด้วย “ฉายา” (ที่ ถูกตั้งมาจากจุดด้อยหรือจุดบกพร่องทางร่างกายของเขา) เนื่องจากเขาเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปด้วย “ฉายา” นั้น ๆ เช่น “เป้” “บอด” “ตาฟาง” “หนวก” “เหล่” เป็นต้น เช่นนั้นก็เป็นที่อนุมัติให้เรียกเขาด้วย “นามเช่นนั้น” ได้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อการระบุงูจะจงบุคคลคนหนึ่งเท่านั้น แต่ถือเป็นเรื่องต้องห้าม หากจะเรียกเขาจาก “ฉายา” เพื่อสร้างความอับอายแก่เขา

4.6 บุคคลที่ออกนอกหลักการของศาสนาและไม่มีความรู้สึกละอายใจต่อการกระทำชั่วที่เป็นที่กล่าวถึงของเขา เช่น ผู้ที่อ้อวดเกี่ยวกับการดื่มสุรา การทำร้ายและลักทรัพย์ผู้อื่น หรือการทำผิดประเวณีของเขาอย่างเปิดเผย เช่นนั้นแล้ว ถือเป็นเรื่องที่อนุมัติให้มีการกล่าวถึงการกระทำชั่วของบุคคลเหล่านั้นต่อประชาชาติมุสลิม อย่างไรก็ตาม ก็ไม่อนุญาตให้มีการกล่าวถึงความผิดที่เขากระทำอย่างลับ ๆ

ท่านอุมร์ อิบน์ อัลค็อฏฏอบ ได้กล่าวว่า “จงอย่าให้มีการ “เคาะพณ์บถือ” ต่อบุคคลที่กระทำผิดหรือผู้ไร้ศีลธรรมที่กล่าวถึงความผิดของตัวเองอย่างเปิดเผย”

ท่าน อีซ ซอลตุ อิบน ดาริฟ ได้ถาม ท่านอัล หะซัน ว่า “การที่บุคคลหนึ่งเล่าเรื่องราวความผิดของตนเองอย่างเปิดเผย เช่นนี้ถือว่าเป็น “การนินทา” หรือไม่ ท่านอัลหะซันกล่าวว่า “ไม่”

จากการศึกษาพบว่า 6 ประการข้างต้นนั้น บรรดาอุลามาอส่วนมากได้ทำการอธิบายเอาไว้⁷⁴

4.7.6 ะรอมในการรับฟังการนินทา

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ผู้ใดที่รับฟังการสนทนาที่ไร้สาระ รวมไปถึงบทสนทนาที่มีการนินทา ใส่ร้ายอยู่ด้วยนั้น ถือว่าบุคคลผู้นั้นมีส่วนร่วมด้วยกับมันพวกเขาไม่ยอมขจัด “บาปเล็ก” ที่ว่านี้ออกไป เนื่องจากพวกเขายังคงรับฟังคำนินทาโดยปราศจากการต่อต้าน ท้วงติงผู้นินทา หรืออาจเป็นเพราะว่า พวกเขามีความกลัวถึงผลที่จะตามมาในภายหลัง หากแต่ถ้า ถ้ามีใครสักคนในกลุ่มสนทนานั้นสามารถที่จะพูดถึงเรื่องอื่น หรือเปลี่ยนหัวข้อของบทสนทนานั้น ถือว่าเขาได้ทำสิ่งที่ถูกต้องแล้ว

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ﴾

(القصاص : 55)

ความว่า “และเมื่อพวกเขาได้ยินเรื่อง ไร้สาระ พวกเขาก็ผินหลังออกห่างไปจากมัน และกล่าวว่า การงานของเราก็จะได้แก่เรา และการงานของพวกท่านก็ได้แก่พวกท่าน ศานติแต่พวกท่าน เราจะไม่ขอร่วมกับพวกงมงาย”

(อัลเกาะศ็อบ : 55)

⁷⁴ อิบน ฮะญูร์ อัล-อัลเกาะลานีย์ “ฟิตฮุลบารีย์” เล่มที่ 10 หน้า 486 ฮะดีษที่ 6045 และอิบน อุษัยมีน “ชะเราะฮฺ รียาฎศอลิฮีน” เล่มที่ 4 หน้า 99

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾

(المؤمنون : 3)

ความว่า “และบรรดาผู้ที่พวกเขาเป็นผู้ผินหลัง ให้จากเรื่องไร้สาระต่าง ๆ”

(อัลมูอมีนูน : 3)

Ahmad Ibn Hambal (2008: 3/87) ได้กล่าวว่า เราะฮะฮุส ﷻ ได้กล่าวว่า “บุคคลใดก็ตามที่พบเห็น มุสลิมคนหนึ่งกำลังถูกทำให้อับอาย (ได้รับการสบประมาท) และเขามีความสามารถที่จะช่วยเหลือพี่น้องของเขา (หากแต่เขาไม่ช่วย) อัลลอฮฺจะทรงทำให้เขาผู้นั้นได้รับความอับอายขยหน้าก่อนสิ่งถูกสร้างทั้งหมด”

Abū Dawūd (n.d.: 4/272) ได้กล่าวว่า เราะฮะฮุส ﷻ ได้กล่าวว่า “บุคคลใดก็ตามที่ปกป้องผู้ศรัทธา (มูอมีน) จากบรรดาผู้กลับกลอก (มุนาฟิก) อัลลอฮฺจะทรงส่งมลาอิกะฮฺมาปกป้องคุ้มครองเขาให้ออกจากไฟนรกในวันแห่งการตัดสิน”

al-Suyūṭī (2008: 1/174) ได้กล่าวว่า การนินทานั้นร้ายแรงยิ่งกว่า “การทำผิดประเวณี” กรณี ที่บุรุษนั้นทำผิดประเวณี หรือดื่มของฮะรอม หากเขาได้ทำการขอภัยโทษต่ออัลลอฮฺ (เตาบะฮฺ) อัลลอฮฺจะทรงให้อภัยเขา แต่สำหรับ “ผู้ที่ทำการนินทา” นั้นจะไม่ได้รับการอภัยจากอัลลอฮฺ จนกว่าเขาจะได้รับการให้อภัยจากผู้ที่เขานินทา”

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการนินทาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปภาพรวมดังนี้

1. การนินทาหรือการใส่ร้าย หมายถึงการที่กล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความชั่วร้ายเกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยที่เขาไม่รับรู้
2. หากสิ่งที่กล่าวไปนั้นมีได้เป็นความจริง ถือว่าเป็นการ “ใส่ร้าย”
3. ผู้ใดก็ตามที่ฟังการนินทา เขาคือหนึ่งในผู้นินทาเช่นกัน
4. ผู้นินทาต้องชดใช้บาปของผู้ที่เขานินทา
5. ผู้นินทาจะไม่ได้รับการอภัยโทษจากอัลลอฮฺ จนกว่าเขาจะได้รับการให้อภัยจากผู้ที่ถูกเขานินทา
6. สิ่งที่คุณมักจะทำการนินทามีดังนี้ ลักษณะนิสัย การกระทำ ศาสนา หรือปัญหาเรื่องทางโลก
7. การกล่าวร้ายต่ออูลมะฮฺเกี่ยวกับความผิดพลาดมิถือเป็นการนินทา

8. ไม่ถือเป็นการนินทาหากบุคคลหนึ่งตักเตือนพี่น้องมุสลิมโดยการกล่าวถึงความชั่ว หรือนิสัยที่เลวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อเป็นอุทาหรณ์แก่พี่น้องของเขา

9. มนุษย์เองยังรังเกียจที่จะกินเนื้อของศพมนุษย์ด้วยกัน เช่นนั้นแล้วมุสลิมก็ย่อมรังเกียจที่จะทำร้ายความรู้สึกของพี่น้องมุสลิมด้วยการนินทา

10. หากมุสลิมปกปิดความผิดของพี่น้องมุสลิมด้วยกัน อัลลอฮ์จะทรงปกปิดความผิดของมุสลิมเช่นกัน ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

4.8 ห้ามทวงบุญคุณ المن (อัล มัณน)

อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

(الحجرات : 17)

ความว่า “พวกเขาถือเป็นผู้ศรัทธาแก่เจ้าว่าพวกเขาได้รับอิสลามแล้วจึงกล่าวเถิดมุฮัมมัดว่าพวกท่านอย่าถือเอาการเป็นอิสลามของพวกท่านมาเป็นบุญคุณแก่ฉันเลย แต่ทว่าอัลลอฮ์ทรงประทานบุญคุณแก่พวกท่านต่างหากโดยชี้แนะพวกท่านสู่การศรัทธา หากพวกท่านเป็นผู้สัตย์จริง”

(อัลสุญรอต : 17)

4.8.1 สาเหตุการประทานอายะฮ์อัลกุรอาน

al-Tabārīy (2000: 26/145) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านมุฮัมมัด บิน กะอับ อัลกุรซี ได้กล่าวว่า “มีชาย 10 คน จากเผ่าบนีอะสัด มาหาท่านเราะฮ์ลุส แล้วพวกเขาจึงกล่าวว่า พวกเราได้ปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่คู่ควรจะสักการะนอกจากอัลลอฮ์ และพวกเราได้ปฏิญาณว่าท่านเป็นบ่าว และเป็นเราะฮ์ลุสของอัลลอฮ์ โอ้เราะฮ์ลุสของอัลลอฮ์ ท่านไม่เคยส่งความช่วยเหลือใด ๆ มายังเราเลย แล้วที่ผ่านมามีพวกเราทำเพื่อใคร ทันใดนั้นอัลลอฮ์ก็ทรงประทานอายะฮ์อัลกุรอานลงมา”

al-Suyūtiy (1993: 7/585) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอับดุลละฮ์ บิน อบี เอาฟา ได้กล่าวว่า “อาหรับชนบทกลุ่มหนึ่งมาหาท่านเราะฮ์ลุส และกล่าวว่า โอ้เราะฮ์ลุสของอัลลอฮ์

พวกเราได้รับอิสลามกับท่าน โดยไม่มีการฆ่าฟันพวกท่าน เหมือนกับกลุ่มอื่น ๆ ทันใดนั้นอัลลอฮ์ทรงประทานอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าวลงมา”

จากการศึกษาอะดิษทั้งสองบทที่รายงานโดยท่านมุฮัมมัด บิน กะอูบ อัลกูรซี และท่าน อับดุลละฮฺ บิน อบี เอาฟา ผู้วิจัยพบว่าพวกชาวอาหรับชนบทมาทวงบุญคุณกับท่านเราะสูล ถึงการเข้ารับอิสลามของพวกเขา การที่พวกเขาเข้ารับอิสลามโดยไม่ทำสงครามหรือสู้รบกับท่านเราะสูลนั้น ถือว่าเป็นบุญคุณที่พวกเขาให้กับท่านเราะสูล อัลลอฮ์ได้ตอบโต้พวกเขาว่า แท้จริงอัลลอฮ์ต่างหากที่เป็นเจ้าของบุญคุณ เพราะการอิหม่ามนั้นนับได้ว่าเป็นนิอมะฮฺความโปรดปราน และบุญคุณอันใหญ่หลวงที่พระองค์ทรงประทานแก่บ่าวของพระองค์

4.8.2 อรรถาธิบายอายะฮ์ที่ 17 สุเราะฮ์อัลฮุร็อตโดยสรุป

ความโปรดปราน (นิอมะฮฺ) ที่ยิ่งใหญ่มากประการหนึ่งที่ปวงบ่าวได้รับจากอัลลอฮ์ คือการที่บ่าวได้รับทางนำสู่อิสลาม อัลลอฮ์ได้กล่าวถึงชาวอาหรับชนบทกลุ่มหนึ่งว่า

﴿يُمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾

(الحجرات : 17)

ความว่า “พวกเขาล่ำเลาะบุญคุณแก่เจ้าว่าพวกเขาได้รับอิสลามแล้ว จงกล่าวเถิดมุฮัมมัดว่าพวกท่านอย่าถือเอาการเป็นอิสลามของพวกท่านมาล่ำเลาะเป็นบุญคุณแก่ฉันเลย แต่ทว่าอัลลอฮ์ทรงมีบุญคุณแก่พวกท่านต่างหาก โดยชี้แนะพวกท่านสู่การศรัทธาหากพวกท่านเป็นผู้สัตย์จริง”

(อัล-ฮุร็อต : 17)

และพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ยังได้กล่าวถึงความโปรดปรานของพระองค์ที่ได้มอบทางนำแก่ท่านนบี ﷺ พระองค์ตรัสว่า

﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

(الشورى : 52)

ความว่า “และเช่นนั้นแหละเราได้ประทานวิวรณ์แห่งอัลกุรอาน แก่เจ้าตามบัญชาของเรา เจ้าไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่าอะไรคือ คัมภีร์ และอะไรคือการศรัทธา แต่ว่าเราได้ทำให้อัลกุรอานเป็น แสงสว่าง เพื่อชี้แนะทางโดยนัยนั้นแก่ผู้ที่เราประสงค์จากปวง บ่าวของเรา และแท้จริง เจ้านั้นจะเป็นผู้ชี้แนะสู่ทางอันเที่ยง ธรรมอย่างแน่นอน”

(อัลซุรอ : 52)

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ทรงโปรดประทานทางนำให้กับบรรดามนุษย์ในวันที่ มนุษย์นั้นได้หลงทาง พระองค์ตรัสว่า

﴿وَوَحَّدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ﴾

(الضحى: 7)

ความว่า “และเข้าได้พบว่าเจ้านั้นหลงทาง ข้าจึงชี้แนะทางนำ แก่เจ้า”

(อัลกุ-ฎฮา : 7)

al-Bukhārīy (2008: 7/644) ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวแก่ชาวอันศอรว่า

«أَلَمْ أَجِدِكُمْ ضَالًّا فَهَدَاكُمْ اللَّهُ بِِي»

ความว่า “ฉันพบพวกท่านอยู่ในความหลงผิด แล้วอัลลอฮ์ก็ได้ ทรงชี้ทางนำแก่พวกท่านเพราะฉัน มีโชคดอกหรือ”

จากการศึกษาอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้นพบว่า การที่มนุษย์ได้รับฮิदाเยฮ์ ทาง นำที่ถูกต้องจากอัลลอฮ์นั้น คือความโปรดปรานที่ยิ่งใหญ่ หากมีผู้ใดมีบุญคุณไม่ นอกจากพระองค์ อัลลอฮ์

4.8.3 ความหมายของคำว่าบุญคุณ المن (อัล มั่นน) เชิงภาษาศาสตร์และทัศนะ บรรดามุฟตีลีน

Ali al-Tuwajirīy (n.d.: 119) อัล มั่นน (المن) ทางภาษามีความหมายว่า อัลก็อฎอ (القطع) แปลว่า การแบ่งแยก การตัด อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿... لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾

(فصلت، جزء من الآية: 8)

ความว่า “...สำหรับพวกเขานั้นจะได้รับรางวัลอย่างมีขาดสาย”

(ฟุศศิลัต ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ :8)

บางครั้งก็มีความหมายว่า อัล อินอาม (الإِنْعَام) แปลว่า ความโปรดปราน
อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ
أَنْفُسِهِمْ...﴾

(آل عمران، جزء من الآية: 164)

ความว่า “แน่นอนยิ่ง อัลลอฮ์นั้นทรงมีพระคุณแก่ผู้ศรัทธา
ทั้งหลาย โดยที่พระองค์ได้ทรงส่งเราะสูลคนหนึ่ง จากพวกเขา
เองมาในหมู่พวกเขา...”

(อาละอิมรอน ส่วนหนึ่งของอายะฮ์: 164)

Muhammad Ibn Mansūr (n.d.: 13/415) บางครั้งก็มีความหมายว่า
อัล นักศ และอัล บัคศ⁷⁵ (النقص والبخش) แปลว่า เล็กน้อย อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ﴾

(القلم:3)

ความว่า “และแท้จริงสำหรับเจ้านั้นมีรางวัลอย่างมีขาดสาย”

(อัลเกาะลัม: 3)

อัล มันน (الْمَنَّان) กับทัศนะบรรดามุฟตีสลีรีน

al-Qutubīy (2003: 3/308) ได้กล่าวว่า “การพูดถึงสิ่งที่เคยให้กับผู้อื่นไป”

⁷⁵ อัน นะวะวีย “ชะเราะฮ์ มุสลิม” เล่มที่ 1 หน้า 304

Muhammad Ibn Haiyān (2008: 2/650) ได้กล่าวว่า “การศุขไว้อี้อวด และทวงบุญคุณถึงสิ่งที่เคยให้กับผู้อื่น”

Muhammad Tāhir Ibn ‘Achūr (2000: 26/269) ได้กล่าวว่า “การพูดถึงบุญคุณ และความดี ที่เคยได้ทำกับผู้อื่น”

จากการศึกษาพบว่า ความหมายดังกล่าวจากบรรดาที่ศนะนัคมุฬสิรีนซึ่งผู้วิจัยนำเสนอไปข้างต้นนั้นคือความหมายทั่ว ๆ ไป ส่วนความหมายสำหรับอายะฮ์นี้ที่ศนะนัคมุฬสิรีนมี ดังนี้

al-Tabārīy (2000: 26/145) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านเกาะตาดะฮฺ ท่านเกาะตาดะฮฺได้กล่าวว่า “พวกเราเข้ารับอิสลามโดยไม่มีการสู้รบกับท่าน (เราะฮฺลุส) แต่ประการใด ไม่เหมือนกับเผ่าอื่น ๆ ที่ทำสงครามกับท่าน”

Muhammad Abīy Zamānīn (2002: 4/267) ได้อ้างถึงคำพูดของท่านอัลหะซัน ท่านได้กล่าวว่า “พวกเขาเป็นมุอิมินผู้ศรัทธา ไม่ใช่พวกมุนาฟิก ทว่าพวกเขาได้กล่าวกับท่านเราะฮฺลุสว่า พวกเราเข้ารับอิสลามก่อนพวกอื่นจะเข้าเสียอีก พวกเราได้ร่วมสู้รบกับท่านก่อนพวกอื่นเสียอีก ดังนั้น อัลลอฮฺจึงประทานอายะฮ์อัลกุรอานนี้ลงมา”

จากการศึกษาที่ศนะนัคมุฬสิรีนข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การที่บรรดาผู้ศรัทธาได้ทวงบุญคุณกับท่านเราะฮฺลุสถึงการเข้ารับอิสลาม และการมีอิหม่านของพวกเขาที่มีต่อท่านเราะฮฺลุส โดยไม่มีการสู้รบนั้น ถือว่าเป็นบุญคุณอันใหญ่หลวง ที่จริงแล้วเป็นการเข้าใจผิดและหาเป็นบุญคุณไม่ ผู้ที่มีบุญคุณต่อพวกเขาคืออัลลอฮฺ ไม่ใช่พวกเขา เพราะพระองค์คือผู้ที่ให้ทางนำ เพื่อพวกเขาจะได้ปฏิบัติตามเราะฮฺลุสของพระองค์นั่นเอง

4.8.4 สุขุมการทวงบุญคุณตามหลักอสุลุลฟิกฮฺ

จากการศึกษาอายะฮ์ที่ 17 สูเราะฮ์อัลฮุญร็อต ผู้วิจัยพบว่า การทวงบุญคุณเป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาท มิได้เกี่ยวกับเรื่องอิบาติตแต่อย่างใด ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบว่าข้อห้ามอันใดที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทนั้น ส่วนมากแล้วจะมีลักษณะสุขุมอยู่ในระดับมักรูฮฺ ไม่ใช่ฮะรอม โดยมีเงื่อนไขว่า เรื่องมารยาทดังกล่าวนั้น จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อความเสียหาย และสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ al-‘Usaimīn (2013: 121) ได้กล่าวว่า “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาติต และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาติต วาญิบจะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่า เป็นสิ่งที่มักรูฮฺเท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอมทันที”

จากการศึกษาประโยคสำนวนโวหารในอายะฮ์ที่ 17 สุเราะฮ์อัลฮุญุรอต ผู้วิจัยพบว่าเป็นสำนวนการห้ามตามหลักภาษาอาหรับหมายถึง การห้ามอย่างเด็ดขาด ซึ่งสอดคล้องกับ ‘Aali al-Namlah (n.d.: 10) สำนวนอายะฮ์อัลกุรอานดังกล่าวเป็นสำนวนการห้ามในรูปแบบที่ชัดเจน ตามหลักภาษาอาหรับหากคำกริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่า ห้ามเด็ดขาด (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)

จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยเห็นด้วยกับทัศนะของ al-Qurtubiy (2003: 3/308) “การทวงบุญคุณ เป็นพฤติกรรมที่ฮะรอม ต้องห้าม เป็นหนึ่งในบาปใหญ่ที่บรรดามุสลิมผู้ศรัทธาควรออกห่าง”

มีอายะฮ์อัลกุรอานจำนวนมากที่มาสันนิษฐานชี้ และให้เห็นว่า การทวงบุญคุณนั้นเป็นสิ่งที่ฮะรอมต้องห้ามมีดังนี้

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا
وَلَا أذَى...﴾

(البقرة، جزء من الآية : 262)

ความว่า “บรรดาผู้บริจาคทรัพย์สินของพวกเขาในหนทางของอัลลอฮฺ และไม่ได้ติดตามการบริจาคของพวกเขาด้วยการลำเลิกและเราระรานความรู้สึกของผู้ที่ได้รับนั้น...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์: 262)

อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى...﴾

(البقرة، جزء من الآية : 264)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่าให้ทานของพวกเขาเจ้าไร้ผล ด้วยการลำเลิก และการก่อความเดือดร้อน...”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ ส่วนหนึ่งของอายะฮ์: 264)

ตั้งนี้

ส่วนอัลอะดีษที่ชี้ให้เห็นว่าการทวงบุญคุณนั้นเป็นสิ่งที่ฮะรอมต้องห้ามมี

((ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة، ولا ينظر إليهم، ولا يزكيهم ولهم عذاب أليم))، قال: فقراها رسول الله ثلاث مرات، قال أبو ذر: خابوا وخسروا، من هم يا رسول الله؟ قال: ((المسبل، والمنان، والمنفق سلعته بالحلف الكاذب))

(أخرجه مسلم، 2001 : 102/1)

Muslim (2001: 1/102) รายงานจากท่านอบีซัร ท่านเราะฮะฮ์ ได้กล่าวว่า “สามประเภทต่อไปนี้ ที่อัลลอฮ์จะไม่ทรงตรัส ไม่ทรงมอง ไม่ทรงลบผิดบาปให้กับพวกเขา และสำหรับพวกเขาจะได้รับการลงโทษอย่างเจ็บปวดสุดแสนจะทรมาน ท่านเราะฮ์ฮ์กล่าวถึงสามครั้ง อบูซัรได้กล่าวว่า ใครกันเล่าที่พบกับความอัปยศอดสู่วันนั้นโอ้อท่านเราะฮ์ฮ์ลลอฮ์ ท่านเราะฮ์ฮ์ฮ์กล่าวว่า ผู้ที่สวมใส่อาภรณ์ลากพื้นด้วยความโอ้อวด (المسبل) ผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่นแล้วทวงบุญคุณ (المنان) ผู้ที่บริจาคสิ่งของของเขา ด้วยการสาบานเท็จ”

จากตัวบทอายะฮ์อัลกุรอานและอะดีษข้างต้นนั้น ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการทวงบุญคุณ (สิ่งที่บริจาคหรือให้ผู้อื่นไปนั้น) เป็นพฤติกรรมที่ต้องห้ามในอิสลาม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮในสุเราะฮอัลฮุญรูต เป็นงานวิจัยเอกสารจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน คือ 1.อัลกุรอานและอัลฮะดีษ 2.หนังสืออรรถาธิบายอัลกุรอาน หนังสืออรรถาธิบายอัลฮะดีษ หนังสืออุศูลุฟิกฮ หนังสืออุลุมอัลกุรอาน หนังสือหลักภาษาอาหรับ หนังสืออุลุมกิรออาต และหนังสือพจนานุกรมอธิบายศัพท์ภาษาอาหรับที่เป็นภาษาอาหรับและ ภาษาไทย ซึ่งผลการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวพอสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของสุเราะฮอัลฮุญรูต

สุเราะฮอัลฮุญรูตเป็นสุเราะฮลำดับที่ 49 มีอายะฮ์ทั้งหมด 18 อายะฮ์ ถูกประทานลงมาหลังการอพยพ ในสุเราะฮอัลฮุญรูตนี้อัลลอฮ์ ได้ทรงบอกกล่าวหรือให้ความกระจ่างถึงพื้นฐาน ต่าง ๆ และกฎ (กาวาอิต) ข้อควรปฏิบัติที่มั่นคงและชัดเจนแก่ประชาชาติอิสลาม หากพิจารณาใคร่ครวญอย่างละเอียด ก็สามารถพบกับหลักคำสอนของอิสลามที่สมบูรณ์แบบได้อย่างชัดเจน ในสุเราะฮนี้พระองค์ได้ทรงห้ามถึงการแสดงออกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการออกห่างจากสิ่งที่พระองค์ทรงห้าม เพราะนั่นเปรียบเสมือนกับอิมานที่แท้จริงที่ผู้ศรัทธายอมปฏิบัติเพื่ออัลลอฮ์ นอกจากนี้สุเราะฮอัลฮุญรูตยังมีเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงข้อเท็จจริงอีกมากมาย จากบรรดาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องของอะกีดะฮ์ (หลักการยึดมั่นในการศรัทธา) และชะรีอะฮ์ (หลักการ เกี่ยวกับบทบัญญัติอิสลาม) ในสุเราะฮอัลฮุญรูต ชี้นำไปสู่การละทิ้งพฤติกรรม การกระทำต้องห้ามทุกชนิดที่อาจจะทำให้สังคมมุสลิมเกิดการขัดแย้งขึ้นได้ การสร้างสังคมผู้ศรัทธา ในทุก ๆ อายะฮ์มีความเด่น เฉพาะอายะฮ์หรือเฉพาะตัวของมันเองในการบ่งบอกถึงศีลธรรมที่งดงาม เป็นเสมือนห่วงโซ่อันหนึ่งจากหลาย ๆ ห่วงโซ่ในการสรรสร้างแนวทางแห่งการตะวะฮ์ (เชิญชวน) สู่อิสลาม แนวทางแห่งการ สร้างสังคมของผู้ศรัทธาที่สูงส่ง มีบุคลิกที่โดดเด่นเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีวิถีชีวิตที่งดงาม และส่วนหนึ่งก็เป็นการพูดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับชาวอาหรับในยุคสมัยของท่านเราะฮูล และทัศนคติของพวกเขาที่มีต่ออัลอิสลามและเรื่องราวเกี่ยวกับตาฮ์ซึ่งแห่งสิ่งจะจากความศรัทธาของบรรดามุอมีน การเปิดโอกาสให้กับชาวอาหรับในการได้เข้ามาในร่มเงาแห่งอิสลามภายใต้รัฐอิสลาม

5.1.2 ศึกษาความหมายและความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮ

النهي (อันนะฮย) ความหมายเชิงภาษาศาสตร์ หมายถึง المنع (อัลมันอ) แปลว่า ห้าม ยับยั้ง บางครั้งคำว่า نهي جمعها هي ใช้เรียกแทนสติปัญญา “สาเหตุที่ใช้คำว่า นุฮยะฮ แทนคำว่า อัลอักล เพราะเป็นการห้ามและยับยั้งไม่ให้เจ้าของของมันปฏิบัติในสิ่งที่น่ารังเกียจ”

สำนวนที่ใช้แสดงถึงการห้าม ในหลักภาษาอาหรับมี ทั้งฮะกีกีย์ และมาญาซี ด้วยกับรูปแบบที่ชัดเจน และไม่ชัดเจน และการกระทำสิ่งใดก็ตามซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องห้าม จะมีผลในทางกฎหมายอิสลาม 2 ประการ ดังต่อไปนี้ 1.การห้ามนั้น หมายถึงฮะรอหมกระทำ 2.การกระทำสิ่งที่ห้ามนั้นเป็นโมฆะ

ความหมายที่แท้จริงของการห้าม คือ การสั่งให้งดกระทำอย่างเด็ดขาด (حرام) นักวิชาการอุศูลุฟิกฮมีทัศนะที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เห็นว่า การห้ามโดยทั่วไปนั้น หมายถึง การห้ามที่เด็ดขาด (النهي عند الإطلاق يقتضي التحريم) นอกจากนี้จะมีสิ่งที่แสดงเป็นอย่างอื่น อิมามชาฟีอีย์ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสูลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้น เป็นสิ่งฮะรอหม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่า การห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีใช้ฮะรอหม”

5.1.3 ศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮในสุเราะฮอัลฮุร้อต

ข้อห้ามที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงในงานวิจัยนี้มีทั้งหมด 7 ประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การกระทำและนำเสนอสิ่งหนึ่งสิ่งใดล้ำหน้าอัลลอฮ ﷻ และเราะสูลของพระองค์เป็นสิ่งที่ต้องห้ามฮะรอหมเนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

1.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 60-61)

1.2 สำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย์ ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 64)

1.3 ไม่พบว่ามีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าฮุกุมฮะรอหมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุมอื่น ๆ เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) เป็นต้น (หน้า 64-65)

2. การส่งเสียงดังในขณะที่พูดคุยกับท่านนบี ﷺ ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ หรือเสียชีวิตไปแล้วก็ตามเป็นการกระทำที่มักรูลุฟ น่ารังเกียจ เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

2.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 77-78)

2.2 สำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย์ ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 71)

2.3 แต่พบว่ามีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าสุกมฮะรอมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นสุกมมักรุฮ ด้วยกับการอิญมาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) (หน้า 74-75)

2.4 ส่วนผู้ที่ทำอุตริกรรม ณ สุสานของท่านนบีนั้น ไม่ว่าจะเป็นการขอคูอาอ ขอความช่วยเหลือจากท่าน ดังกล่าวนี้อธิบายเป็นบาปมหันต์ไม่อนุญาตให้กระทำอย่างเด็ดขาด (หน้า 75-77)

3. การเย้ยหยัน การดูถูกเหยียดหยาม ดูหมิ่น ดูแคลน ด้วยการกระทำคำพูด หรือด้วยวิธีใด ๆ หรือด้วยการแสดงสัญลักษณ์ใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ได้รับความเสียหาย เดือดร้อน พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรอม เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

3.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 83-85)

3.2 จำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 82)

3.3 มีการอิญมาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิมิน) (หน้า 82)

4. การตั้งฉายา สุกมการตั้งฉายานั้น ไม่เป็นที่อนุญาตให้มุสลิมคนหนึ่งคนใดตั้งฉายาให้พี่น้องของเขาจากสิ่งที่น่ารังเกียจ ไม่ว่าจะ เป็นชื่อหรือคุณลักษณะที่พี่น้องของเขาไม่ชอบ เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

4.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 91)

4.2 จำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 88)

4.3 เป็นการละเมิด เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของมนุษย์ด้วยกัน (หน้า 91)

4.4 ส่วนการตั้งฉายาที่บุคคลนั้นชื่นชอบ ก็ถือว่าเป็นที่อนุญาต เช่น เราะฮูลตั้งฉายาให้กับอบูบักรว่า “อัศซิดดิก” ให้กับอุมร์ว่า “อัลฟารุก” ให้กับอุษมานว่า “ซุลนุร็อย” เป็นต้น ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุญาตหรือมุสตะฮับ (หน้า 89)

5. การสอดแนมหรือการจารกรรมข้อมูลเพื่อเปิดโปงข้อบกพร่องของผู้อื่น ได้รับความเสียหาย การสอดแนมในลักษณะเช่นนี้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ฮะรอม เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

5.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 94-95)

5.2 จำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 94)

5.3 เป็นการละเมิด เกียรติยศ ศักดิ์ศรี ของมนุษย์ด้วยกัน (หน้า 95)

5.4 ส่วนการสอดแนมหรือการจารกรรมข้อมูล เป็นเรื่องที่น่าจะมีข้อยกเว้น หากการสอดแนมหรือการจารกรรมข้อมูลนั้น ส่งผลให้เกิดประโยชน์อันสูงสุด เช่น การสอดแนมหาข่าวของฝ่ายศัตรูในภาวะสงคราม (หน้า 94)

6. การนินทา ส่วนมากจากการนินทา จะส่งผลกระทบ ผลเสีย และสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเสมอ เนื่องจากประเด็นนี้เองการนินทาจึงถือว่าเป็นบาปใหญ่ ฮะรอม ต้องห้ามอย่างเด็ดขาด เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

6.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 99-100)

6.2 จำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 98)

6.3 มีการอิจญ์มาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิม) (หน้า 99)

6.4 เป็นการละเมิดเกียรติยศและศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกัน (หน้า 99-100)

6.5 การนินทาอาจมีข้อยกเว้น “กรณีที่มีการนินทาได้รับการอนุมัติ แม้ว่าการนินทานั้นเป็นสิ่งต้องห้าม แต่ก็มีบางกรณีที่มีการนินทาได้รับการอนุมัติให้กระทำได้ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าเมื่อกระทำแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชาติมุสลิม และการอนุญาตให้กระทำการนี้จะต้องมีพื้นฐานมาจากเหตุผลอันชอบธรรมและถูก ต้องตามหลักการ (ศาสนา) อีกทั้งเจตนา (ของผู้พูด) นั้นต้องบริสุทธิ์ด้วย” (หน้า 100-103)

7. การทวงบุญคุณ เป็นพฤติกรรมที่ฮะรอม ต้องห้าม เป็นหนึ่งในบาปใหญ่ (หน้า 110) ที่บรรดามุสลิมผู้ศรัทธาควรออกห่าง เนื่องจากเหตุผล ต่อไปนี้

7.1 มีตัวบทที่ห้ามจากอัลกุรอานและฮะดีษอย่างชัดเจน (หน้า 110-111)

7.2 จำนวนการห้ามที่ใช้อยู่ในรูปแบบฮะกีกีย ในลักษณะที่ชัดเจน (หน้า 110)

7.3 ไม่พบว่ามีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าฮุกุมฮะรอมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุมอื่น ๆ เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยกับการอิจญ์มาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์มุสลิม) เป็นต้น (หน้า 110)

5.2 อภิปรายผล

อิสลามถือว่า การดูแลรักษาตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิดและการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลามเป็นสิ่งจำเป็น การออกห่างจากสิ่งที่ศาสนบัญญัติได้ห้ามไว้แล้ว เป็นปัจจัยที่

สำคัญอย่างยิ่งต่อการศรัทธาของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ยังมีศรัทธาที่ไม่สมบูรณ์ หากมนุษย์ยังใช้ชีวิตอยู่กับการละเมิดและฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลาม ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับข้อห้ามต่าง ๆ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้อใช้อื่น ๆ ดังนั้น การมีศรัทธามั่นต่ออิสลามคือ การกระทำในสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งใช้ และออกห่างจากสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งห้าม เพื่อมนุษย์จะได้มาซึ่งการศรัทธาที่สมบูรณ์และสูงส่ง โดยยึดคำดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴾

(33: محمد)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และจงเชื่อฟังปฏิบัติตามเราะสูลคนนี้เถิด และอย่าทำให้การทำงานของพวกเจ้าไร้ประโยชน์”

(มุฮัมมัด : 33)

จากอายะฮ์ข้างต้นบ่งชี้ว่า การศรัทธาที่สมบูรณ์ของมุสลิมนั้นจำเป็นต้องปกป้องตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลาม เพราะการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลามนั้นจะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธาไร้ผล ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะบรรดามุฟัสสิรีนดังต่อไปนี้

al-Tabārīy (2000: 22/178) ได้อธิบายว่า “จงเชื่อฟังและปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ทรงใช้ และออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ทรงห้าม อย่าได้ทำการละเมิดและฝ่าฝืน เพราะจะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธานั้นไร้ผล”

Ibn Kathīr (1983: 7/323) ได้อธิบายว่า “การที่ผู้ศรัทธาได้ทำการละเมิด ฝ่าฝืนข้อบัญญัติแห่งอิสลาม จะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธานั้นไร้ประโยชน์” และพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ตรัสไว้อีกว่า

﴿...وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ...﴾

(النحل، جزء من الآية : 90)

ความว่า “...และพระองค์ทรงห้ามมนุษย์จากความชั่วช้า ความเลวทราม และจากการอธรรม...”

(อัลนะฮล ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 90)

จากอายะฮ์ข้างต้นบ่งชี้ว่า สิ่งใด ๆ ก็ตามที่อัลลอฮ์ทรงห้ามนั้น คือสิ่งที่มีผลเสียมากกว่าผลดี มีความชั่วช้า ความเลวทรามปะปนอยู่ เพราะคือสิ่งที่ฮะรอม ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะบรรดามุฟตีรีน ดังต่อไปนี้

Ibn-Kathīr (1983: 4/595) ได้อธิบายว่า “ทุก ๆ สิ่งที่เป็นฮะรอม และชั่วช้าน่ารังเกียจ”

al-Qurtubīy (2003: 10/167) ได้อธิบายว่า “ทุก ๆ สิ่งที่ศาสนบัญญัติได้ห้ามเอาไว้”

al-Shatibīy (n.d. : 5/2) เจตนารมณ์ในบัญญัติอิสลาม เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าอิสลามได้กำหนดมาตรการและคำสอนต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันการสร้างความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ ทั้งในลักษณะของการก่อให้เกิด และการดำรงรักษามิให้สูญหายหรือนำไปใช้ในทิศทางที่ผิด ๆ ซึ่งล้วนสอนให้เราเห็นว่าอิสลามคือศาสนาที่ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพที่แท้จริง บรรดานักการศาสนาและนักวิชาการเห็นพ้องต้องกันว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดบทบัญญัติในอิสลาม คือการปกป้องคุ้มครองมนุษย์ใน 5 ประการสำคัญ คือ

1. Abu Hāmid al-Qhazālīy (1972: 1/287) ศาสนา อิสลามได้ให้คุณค่าต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ด้วยการสนองความต้องการให้มนุษย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการภักดีต่ออัลลอฮ์ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตใจด้วยกระทำความดี ตลอดจนสร้างหลักประกันให้มนุษย์ประสบความสำเร็จที่แท้จริง

2. Abd Wahāb Khalāf (2009: 201) ชีวิต อิสลามได้ห้ามการฆาตกรรม ทั้งการฆ่าตัวเองหรือผู้อื่น เพราะเป็นอาชญากรรมที่สร้างความเสียหายต่อมวลมนุษยชาติทั้งมวล

3. al-Zuhailīy (2005: 5) สติปัญญา อิสลามได้ให้ความสำคัญต่อการการรักษาสติปัญญาของมนุษย์ เพราะสติปัญญาเป็นสิ่งประเสริฐที่สร้างความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสิ่งที่ถูกสร้างอื่น ๆ

4. Abu Hāmid al-Qhazālīy (1972: 1/287) วงศ์ตระกูล อิสลามได้ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุรุษและสตรีให้อยู่ในขอบเขต กำหนดให้มีการลดสายตาลงต่ำต่อเพศตรงข้ามที่สมรสได้ ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดอารมณ์ใคร่ตามมา เป็นต้น

5. al-Shatibīy (n.d. : 5/2) ทรัพย์สิน อิสลามถือว่าทรัพย์สินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ดังนั้นการปกป้องทรัพย์สินจึงเป็นสิ่งสำคัญ

จะพบว่าอิสลามได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครอง 5 ประการดังกล่าวไว้อย่างสมบูรณ์และครอบคลุม ทั้งในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการผดุงรักษาเจตนารมณ์อิสลามทั้ง 5 ประการดังกล่าวให้สามารถคงอยู่กับชีวิตมนุษย์สืบไป

al-Tuwajirīy (n.d.: 53) ข้อห้ามสำคัญ ๆ ที่อยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังแผ่ขยายเข้าไปยังสังคมมนุษย์ผู้ศรัทธาอย่างกว้างขวาง แม้กระทั่งสังคมของผู้แสวงหาความรู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังสามารถนับได้ว่าข้อห้ามต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎ เป็นข้อห้ามที่ใกล้ตัวที่สุด และสามารถจับต้องได้ทุกเมื่อในสังคมมุสลิม

การห้ามในอิสลามโดยทั่วไปนั้น บรรดานักวิชาการด้านอุศูลฟิควะฮ์ส่วนมากให้นิยามหมายถึง การห้ามโดยเด็ดขาด (ฮะรออม) al-Shafi‘īy (1979: 343) ได้กล่าวว่า “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะฮ์สูนั้นคือ ทุกสิ่งที่ท่านห้ามนั้น เป็นสิ่งที่ฮะรออม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่าการห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีไชฮะรออม”

ข้อห้ามที่ปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญุฎนั้น ส่วนมากแล้วจะเกี่ยวกับเรื่องอัคลาอะค (มารยาท) ในอิสลาม และข้อห้ามใด ๆ ที่ถูกบัญญัติเอาไว้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาท ส่วนมากแล้วจะพบว่าข้อห้ามนั้นอยู่ในระดับที่เป็นฮุกุมมักรูฮ์ เท่านั้น โดยมีเงื่อนไขว่ามารยาทนั้น ๆ จะไม่ส่งผลกระทบต่อให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้รับความเดือดร้อน al-‘Usaimīn (2013: 121) “ข้อห้ามในอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์ และข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องมารยาท ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องอิบาดะฮ์จะต้องละทิ้งโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรออม ข้อห้ามใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมารยาทส่วนมากแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮ์เท่านั้น และจะต้องไม่เกี่ยวพันหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ๆ มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นสิ่งที่ฮะรออมทันที”

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรรณรงค์ให้บรรดาผู้ศรัทธาหลีกเลี่ยงจากพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม (ต้องห้าม) ที่มีต่ออัลลอฮ์และเราะฮ์สู และสังคมมุสลิม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยข้อห้ามเกี่ยวกับการนินทาและการทวงบุญคุณแบบเจาะลึกว่าเป็นหนึ่งในบาปใหญ่หรือไม่
2. ควรมีการศึกษาวิจัยบริบทของการห้ามแบบเจาะลึก บริบทใดฮะรออม บริบทใดมักรูฮ์

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สมาคมนักศึกษาเก่าอาหรับ ประเทศไทย. (1419). พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมาย ภาษาไทย . มาดีนะฮฺ: ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานอัลมาดีนะห์ อัลมูเนาวเราะห์ .
- อับดุลเลาะ การีนา. (2013) อุลุมอัลกุรอาน 2 ปีตตานี : มิตรภาพ.
- อิสมาแอ อาลี. (2009). อุศูลุลฟิกฮ (أصول الفقه). ปีตตานี : มิตรภาพ .
- Abd Karīm Zaidān. (1996). Al wajīz fi usūlilfiqh (الوجيز في أصول الفقه). Bairūt: Muassāsah al Risālah.
- Abd Fātah Kibārah. (1997). Al Fiqh Muqaran " فقه المقارن ". Cairo: Dār Nafāis.
- Abd Wahāb Khalāf. (2009). ‘Ilmun Usūlilfiqh (علم أصول الفقه). Cairo: Dār Qalam.
- Abū Dāwūd. (n.d.). Sunan Ḃbīy Dāwūd (سنن أبي داود). Bairūt: Maktab ‘Aasrīyah.
- Abu Hāmid al-Qhazālīy. (2008) al-Mustasfā min ‘Iilmil Usūl (المستصفى من علم الأصول) Maktabah Madīnah Munawarah
- Abū Ishāq al-Zujāj. (1988). Ma‘aanīy al-Qurān wa I‘irābihī (معاني القرآن وإعرايه). Dār Kutub ‘Iilmīyah
- Abū Walīd al-Bajī. (1995). Iḥkāmūl fusūl fi Ḃhkāmīl Usūl (إحكام الفصول في أحكام الأصول) . Bairūt: Dār Al-qārbūl islāmī.
- Abū Zahrah Muhammad. (1956). Mūhādarāt fi Masādir al-Fiqh Iḡlāmīyah (محاضرات في مصادر الفقه الإسلامية).
- _____ (n.d.). Tārik al-Mazāhib Iḡlāmīyah (تاريخ المذاهب الإسلامية). Cairo: Dār Fikīr al-Arabīy.
- Ahmad Ashbahānīy. (1998). Ma‘arifah Shahābah (معرفة الصحابة). Dār Watan.
- Ahmad Dimyātīy. (n.d.). Iḡhāf Fudalāā (إتحاف فضلاء). Bairūt: Dār al-Nadwah.

- Ahmad Ibn-Fārīs bin Zakārīya. (1997). M‘uyam Maqāyīs al-Lūqāh (معجم مقاييس اللغة). Cairo: Maktabah al-khānjīy.
- al-Ālūsīy. (2005). Rūhul-Ma‘aanīy (روح المعاني). Bairūt: Dār al-Fikīr.
- al-‘Amadīy. (n.d.). Īr chād al aqlis sālīm İlā mazāyā al kitābil karīm (إرشاد العقل السليم إلى مزايا الكتاب الكريم). Cairo: Dār Asalām.
- al-‘Amidīy. (1982). Al İhkām fī usūl Aḥkām (الإحكام في أصول الأحكام). Di machq: al-Maktab Al- İ slāmī.
- al-Asfahānīy. (2009). Mūfradāt Al fāzil Qurān (مفردات ألفاظ القرآن). Dār al Qalam.
- al-Banqhāwīy. (1993). Ma ‘aālim al-Tanzīl (معالم التنزيل). Riyād: Dār Tayibah.
- al-Bukhārīy. (2008). Sohih al bukhārīy (صحيح البخاري). Riyād: Dār Assalām.
- al-Chīyrāsīy. (1987). Charah Al-lama‘u fī Usūlilfiqh (شرح اللمع في أصول الفقه). Buraidah: Dār al-Bukhārīy.
- al-Dhahabīy. (1984). Sīr A‘alām al-Nubalāa (سير أعلام النبلاء). Muḥassasah al-Risālah.
- al-Jailānīy. (2003). al-Qawā‘iidul usūliyah ‘indāl ḥimam Achātībīy min kilāl kitābihi Al muwāfaqāt (القواعد الأصولية عند الإمام الشاطبي من خلال كتابه الموافقات). Dāmmām : Dār ḥbnu Qaoyim
- al-Jawharīy. (1990). al-Sahāh (الصحاح). Bairūt: Dār al-‘İilm lilmalāyīn.
- al-Juwainīy. (1980). Al būrhān fī Usūlilfiqh (البرهان في أصول الفقه). Kairo: Dār An sār.
- Kay Rudīn al-Zarkālīy. (2002). al-Ā‘alām (الأعلام). Bairūt: Dār al-‘İilm.
- Ibn-‘Arabīy. (2003). Aahkām al-Qurān (أحكام القرآن). Dār Kutub ‘İilmīyah
- İbn- Hājar al-Asqalānīy. (1996). Fath al-Bārīy (فتح الباري). Riyād: Maktabah Mustafā al-Bāz.
- Ibu-Jawzīy. (1983). Zādul-Masīr (زاد المسير). al-Maktab İslāmīy.
- İbn-Kathīr. (1983). Tafsīr al-Qurān al-‘Azīm (تفسير القرآن العظيم). Bairūt: Dār al kitab al ‘arabīy.

Ibn-Qudāmah. (1994). al-Muqṇīy (المغني). Kairo: Dār al-hadith.

_____ (1994). Raodaoh Annāthir wa jannatul manāthir fi Usūlilfiqh ‘Alā mazhab ḥimam Ahmad bin hambal (روضة الناظر وجنة المناظر في أصول الفقه على) (مذهب الإمام أحمد بن حنبل). Riyād: Maktabah Al rūch.

Ibn-Taymīyah. (1996). al-Sārim Maslūl ‘Alā Chātim al-Rasūl (الصارم المسلول على شاتم) (الرسول). Dār ālam al-Kutub.

_____ (n.d.). Majmū‘u Fatāwā (مجموع الفتاوى). Maktabah al-Nahdah

Muhammad Ḃbīy-Mansūr. (2000). Tahzīb al-Luqah (تهديب اللغة). Cairo: Dār al-Misrīyah.

Muhammad Ḃbīy Zamānīn. (2002). Tafsīr al-Qurān al-‘Aazīz (تفسير القرآن العزيز). Bairūt: Dār al-Kutub ‘ilmīyah.

Muhammad Ibn-Mansūr. (n.d.). Lisān al-Arab.(لسان العرب). Bairūt: Dār Sādir.

Muhammad Idrīs Shāfi‘īy. (1979). al-Risālah (الرسالة). Maktabah Dār al-Turās.

Muhammad Tāhir Ibn ‘Aachūr. (2000). al-Tahrīr wal-Tanwīr (التحرير والتنوير). Bairūt: Muassasah al-Arabīy .

Muhammad al-Mubārak. (1996). Al Qarāiin ‘indāl usūliyīn (القرائن عند الأصوليين). Riyād: Jāmīah ḥimam muhammad bin saūd islāmīyah.

Muhammad al-Qāsimīy. (n.d.). Mahasin al-Taawīl (محاسن التأويل). Dār Iḥyāa al-Kutub al-Arabīy

Muhammad Nabhān . (2013). al-Buchrā fi Taysīr Qirāaāt Achar al-Kūbrā (البشرى في) (تيسير القراءات العشر الكبرى). Makkah: Jāmīah Ummul-Qurā

Muhammad Umar. (1991). Mabāhith fi Ulūm al-Qurān (مباحث في علوم القرآن). Maktabah al-Husayn al-İslāmīyah.

Muslim. (2001). Al-jāmi’al-Sohih al-musammā Sohīh Muslim (صحيح المسلم). Bairūt: Dār darussalām.

Nashir Sulaimān al-‘Umar. (n.d.). Sūrah al-Hujurāt Dirāsah Tahlīlīyah wa Mawdū‘īyah (سورة الحجرات دراسة تحليلية وموضوعية)

- al-Nasāfīy. (2005). Madārik Tanzīl wa Haqāiq al-Taawīl (مدارك التزويل وحقائق التأويل). Damchiq: Dār Ibn Kathīr.
- al-Nawawīy. (1998). Riyādud-Sālihīn (رياض الصالحين). Bairūt: al-Maktab al-İslāmīy.
- _____ (2011). al-Azkār (الأذكار). Istanbul: al-Maktabah al-İslāmīyah .
- al-Qarāfīy. (1995). Nafāiz usūl fī sarhil mahsūl (نفائس الأصول في شرح المحصول). Riyād: Maktabah mustafā al bāz.
- al-Qhāzālīy. (2013). İhyāa Ulū-muddīn (إحياء علوم الدين). Lubnān : Dār al-M‘arifah.
- al-Qurtubīy. (2003). al-Jāmi‘i li Ḥkam al-Qurān (الجامع لأحكام القرآن). Riyād: Dār ‘alam al-Kutub.
- Sayyid Qutb. (1994). Fī Ziāl al-Qurān (في ظلال القرآن). Dār al-Shurūq.
- al-Suyūtīy. (1994). al-Āitqān fī ulūmil Qurān (الإتقان في علوم القرآن) Cairo : Dār Assalām.
- _____ (1993). al-Dudrul mansūr (الدر المنثور). Bairūt: Mazkar Hajar.
- al-Shanqītīy. (1995). Ḥdūwūl bayān fī Idāhil Qurān bil Qurān (أضواء البيان في إيضاح أعضاء القرآن). Bairūt: Dār al fikīr.
- al-Shatībīy. (n.d.). al-Muwāfaqāt (الموافقات). Cairo : Matba‘a al-Madanīy
- al-Shaw kānīy. (1998). Fat-hul al-Qadīr (فتح القدير). Bairūt: Dār Marifah.
- Sultān Muhammad. (2004). Durūs Balāqḥah (دورس البلاغة) Kuwait: Maktabah Ahlil-Lathir
- al-Tabārīy. (2000). Jāmi‘i al-Bayān fī Taawīl al-Qurān (جامع البيان في تأويل القرآن) Muassasah al Risālah.
- al-Tirmizīy. (1975). Sunan al-Tirmizīy (سنن الترمذي). Cairo: Maktabah al Halābīy.
- Ubādah Muhammad Anis. (1968). al-Fiḥ Ḥlāmīy (الفقه الإسلامي). Cairo: al-Akawāt wal Achiqqāa.
- al-‘Usaimīn. (2013). Manzūmah Al qawā‘iid wal usūl (منظومة القواعد و الأصول). Dār Ibn al jāwzīy.

Yāsin al-Muhaimid. (2001). Al ḥamru wannahyu ‘inda Ulamā’ih al-Arabīyah wal usūliyyīn (الأمر والنهي عند علماء العربية والأصوليين) Bairūt: Dār Iḥyā atturās al-arabīy.

al-Zarkhāchīy. (2010). Al burhān fī ulūmil Qurān (البرهان في علوم القرآن). cairo: Dār Assalām.

al-Zuhailīy. (2005). Usūlulfiqh Islāmīy (أصول الفقه الإسلامي). Damaskas: Dār al-fikr.

al-Zurqānīy. (1996). Manāhil irfān fī ulūmil Qurān (مناهل العرفان في علوم القرآن). cairo: Dār Assalām.

วิทยานิพนธ์

Abbās al-Hakāmīy. (1989). Dilālah Annah ‘indal Usūliyyīn wa asariha fil furū‘u fiqhīyah (دلالة النهي عند الأصوليين وأثرها في الفروع الفقهية) Makah: Jāmiyah Uūmulqurā.

‘Aalī al-Namlah. (n.d.). Sawārif an nahyi ‘anil Tahrīm al naqlīyah dirāsah taḥṣīlīyah tatbīqīyah (صوارف النهي عن التحريم النقلية دراسة تأصيلية تطبيقية) Qasīm: Jāmiyah al Qasīm.

วารสาร

‘Aalī al-Tuwaijīrīy. (n.d.). Majallah al-Jāmiyah Islāmīyah-139 (مجلة الجامعة الإسلامية العدد 139), 53.

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
นิพนธ์ต้นฉบับ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

การห้ามตามหลักอุศูลุฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต

สมชาย ภูมิมาโนช¹ ญาตุลฮัก มิ่งสมร²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอุศูลุฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ศึกษาวิเคราะห์ข้อห้าม ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต โดยศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการของอุศูลุฟิกฮฺ

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนของการห้ามในอัลกุรอานและฮะดีษนั้น(เฉพาะฮะดีษที่เกี่ยวข้อง) มีทั้งฮะกีกีย์และมะญาซีย์ ซึ่งมีได้หมายความว่า ส่วนของการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ คือสิ่งต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาด เรียกว่า “ฮะรอม” **حرام** ซึ่งในเวลาเดียวกันส่วนของการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ อาจหมายถึงสิ่งที่จะต้องห้ามกระทำอย่างไม่เด็ดขาด เรียกว่า “มักรูฮ” **مكروه** โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยัน และบ่งชี้ว่าฮุกุมฮะรอมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุมมักรูฮ เช่น ยืนยันด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยการอิจญ์มาอ (มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงประชาญุมุสลิมีน) เป็นต้น

คำสำคัญ : หลักการห้าม อุศูลุฟิกฮฺ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

² (Ph. D) ภาควิชาอิสลาม วิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

The prohibition by principle of Fiqh in Al-Hujurat chapter

Somchai Poomimanot³ Yadhak Mingsamorn⁴

Abstract

This paper is part of the thesis, The study analyzes of the prohibition by the principle of Fiqh in Al-Hujurat chapter, which aims to research, is the study analyzed the prohibition in Al-Hujurat chapter by gathering information from the document data were analyzed using the principles of Fiqh.

The study indicated that the phrase of prohibition in the Qur'an and the hadith. Both of Haqiqi and MaJazee. It does not mean that the prohibition phrase that appears in the Qur'an and Hadith is forbidden decisively. The Arabic word is called "*Haram*" حرام and at the same time the prohibition phrase that appears in the Qur'an and hadith, May mean something forbidden act indecisive. The Arabic word is called "*Makruh*" مكروه with the condition there must be other evidence to confirm and indicate that such regulation has changed to "*Makruh*", such as the texts, the actions, the adoption of the Prophet, and with the agreement of scholars, etc.).

Keywords: The prohibition, The Principle of Fiqh

³ Postgraduate student of Islamic studies, Prince of Songkla University

⁴ Lecturer in Islamic College , Prince of Songkla University

บทนำ

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมุสลิมปัจจุบันที่สร้างความสับสน วุ่นวาย เกี่ยวกับการออกฮุกม จากผู้มีวิชาความรู้ซึ่งตนเองไม่มีความเชี่ยวชาญและถนัด จนบานปลายทำให้เกิดการแตกแยก สร้างความรำคาญ เป็นศัตรูซึ่งกันและกัน เนื่องจากขาดองค์ความรู้ในหลักการห้ามตามหลักการอศุลุลฟิกฮ ในเรื่องข้อห้ามที่เกี่ยวกับ Haram, Makruh โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจรรยาบรรณ ที่มีข้อห้ามอย่างมากมาจากอัลกุรอาน และฮะดีษ เช่น การที่ผู้รู้ตอบว่าการยืนปัสสาวะเป็นการกระทำที่ฮะรออม เป็นต้น โดยสามัญสำนึกของผู้ศรัทธาเมื่อได้ยินคำว่า ฮะรออม อาจหมายถึงสิ่งที่ต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาด ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับการลงโทษ หรือแค่เพียงหมายถึงความน่ารังเกียจ และจะถูกตำหนิเท่านั้นถ้าหากกระทำ ทุก ๆ ข้อห้ามในบัญญัติอิสลามถือว่าเป็นสิ่งฮะรออมใช้หรือไม่ และทุก ๆ สิ่งที่เป็นฮะรออม ถือว่าเป็นข้อห้ามในบัญญัติอิสลามใช้หรือไม่ อิสลามถือว่าการดูแลรักษาตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิด และฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลามเป็นสิ่งจำเป็น การออกห่างจากสิ่งที่ศาสนบัญญัติได้ห้ามไว้ นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการศรัทธาของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์ยังมีศรัทธาที่ไม่สมบูรณ์ หากมนุษย์ยังใช้ชีวิตอยู่กับการละเมิด และฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งอิสลาม ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับข้อห้ามต่าง ๆ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้อใช้อื่น ๆ ดังนั้นการมีศรัทธามั่นต่ออิสลาม คือ การกระทำในสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งใช้ และออกห่างจากสิ่งที่บทบัญญัติแห่งอิสลามสั่งห้าม เพื่อมนุษย์จะได้มาซึ่งการศรัทธาที่สมบูรณ์ และสูงส่ง โดยยึดคำดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴾

(محمد : 33)

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮ์ และจงเชื่อฟังปฏิบัติตามเราะสูลคนนี้เถิด และอย่าทำให้การทำงานของพวกเจ้าไร้ประโยชน์”

(มุฮัมมัด : 33)

จากอายะฮ์อัลกุรอานข้างต้นบ่งชี้ว่า การมีศรัทธาที่สมบูรณ์ของมุสลิมนั้น จำเป็นจะต้องปกป้องตัวเองให้ห่างไกลจากการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลาม เพราะการละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ในบัญญัติอิสลามนั้น จะทำให้การทำงานของผู้ศรัทธาไร้ผล สอดคล้องกับทัศนะบรรดามุที่สลีรีน เช่น

al-Tabārīy (2000: 22/178) ได้อธิบายว่า “จงเชื่อฟังและปฏิบัติตามในสิ่งที่อัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ทรงใช้ และออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์ และเราะสูลของพระองค์ทรงห้าม อย่าได้ทำการละเมิด และฝ่าฝืน เพราะจะทำให้การทำงานของผู้นับถือศาสนาที่ศรัทธาในพระองค์นั้นไร้ผล”

Ibn-Kathīr (1983: 7/323) ได้อธิบายว่า “การที่ผู้ศรัทธาได้ทำการละเมิด ฝ่าฝืน ข้อบัญญัติแห่งอิสลาม จะทำให้การทำงานของผู้นับถือศาสนาที่ศรัทธาในพระองค์นั้นไร้ประโยชน์”

al-Shatibīy (n.d. : 5/2) เจตนารมณ์ในศาสนาบัญญัติอิสลาม เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า อิสลามได้กำหนดมาตรการและคำสอนต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันการสร้างความมั่นคงในชีวิตมนุษย์ ทั้งในลักษณะของการก่อให้เกิด และการธำรงรักษา มิให้สูญหายหรือนำไปใช้ในทิศทางที่ผิด ๆ ซึ่งล้วนสอนให้เราทราบว่าอิสลามคือศาสนาที่ธำรงไว้ซึ่งสันติภาพที่แท้จริง บรรดานักการศาสนาและนักวิชาการ เห็นพ้องต้องกันว่าจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดบทบัญญัติในอิสลาม คือการปกป้องคุ้มครองมนุษย์ใน 5 ประการสำคัญ คือ ศาสนา ชีวิต สติปัญญา วงศ์ตระกูล และทรัพย์สิน จะพบว่าอิสลามได้กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครอง 5 ประการดังกล่าวไว้อย่างสมบูรณ์และครอบคลุมทั้งในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดกำเนิดหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการผดุงรักษาเจตนารมณ์อิสลามทั้ง 5 ประการดังกล่าวให้สามารถคงอยู่กับชีวิตมนุษย์สืบไป ‘Aalī al-Tuwaijīy (n.d.: 53) “ข้อห้ามสำคัญ ๆ ที่อยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย อีกทั้งยังแผ่ขยายเข้าไปยังสังคมมนุษย์ผู้ศรัทธา อย่างกว้างขวาง แม้กระทั่งสังคมของผู้แสวงหาความรู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และยังมีข้อห้ามต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต เป็นข้อห้ามที่ใกล้ตัวที่สุด และสามารถจับต้องได้ทุกเมื่อในสังคมมุสลิม” การศึกษาวิเคราะห์ข้อห้ามตามหลักอคุศุลฟิกฮ์ ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกห่างจากสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูลของพระองค์ทรงห้ามอย่างแท้จริง และจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บรรดามุสลิมตระหนักถึงความสำคัญของข้อห้ามต่าง ๆ ที่อยู่ในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อตมากยิ่งขึ้น และเพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความหมาย และความสำคัญของข้อห้ามตามหลักการอคุศุลฟิกฮ์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาหลักการห้าม ในสุเราะฮ์ อัลฮุญร็อต ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความหมายของการห้าม ความสำคัญของการห้ามตามหลักการอคุศุลฟิกฮ์บนความจำเป็นของมุสลิมจะต้องทำการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบกับการบรรยายเชิงพรรณนาในประเด็น “การห้ามตามหลักการอุศูลุฟิกฮ์ในสุเราะฮ์อัลฮุรูด”

ผลการวิจัย

1) ความหมายของการห้าม

Ahmad Ibn-Fārīs (1997: 5/395) النهي (อันนะฮยฺ) ความหมายเชิงภาษาศาสตร์ หมายถึง المنع (อัลมันอ) แปลว่า ห้าม ยับยั้ง บางครั้งคำว่า نهى جمعاً ھی ใช้เรียกแทนสติปัญญาอีกด้วย ท่านอิบนุ ฟาริส ได้กล่าวว่า “สาเหตุที่ใช้คำว่า นุฮยยะฮฺ แทนคำว่า อัลอักล เพราะเป็นการห้ามและยับยั้งไม่ให้เจ้าของของมันปฏิบัติในสิ่งที่น่ารังเกียจ” อัลลอฮฺ ﷻ ตรัสว่า

﴿... إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَى﴾

(طه، جزء من الآية : 54)

ความว่า “... แท้จริงในการนั้น แน่นนอน ย่อมเป็นสัญญาณมากมายสำหรับปัญญาชน ”

(ฎอฮา ส่วนหนึ่งของอายะฮฺ : 54)

Ibn-Kathīr (1983: 3/148) คือ “สำหรับบรรดาผู้มีสติปัญญา”

al-Nasāfiy (1426: 2/369) คือ “ผู้มีสติปัญญา”

‘Aalī al-Namlah (n.d.: 8) คำว่า ھی และคำอื่น ๆ ที่ผันมาจากคำนี้ปรากฏในอัลกุรอาน 56 ที่ด้วยกัน

al-Zuhailīy (2005: 302) النهي ความหมายเชิงวิชาการ หมายถึง สิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำว่า الأمر (คำสั่งใช้) คือ “การห้าม หมายถึง การสั่งให้งดเว้นการปฏิบัติจากผู้ที่มิฐานะสูงกว่า

2) **สำนวนของการห้ามในหลักอุศูลุฟิกฮ์** สำนวนที่ใช้แสดงถึงการห้ามในหลักภาษาอาหรับ ตามหลักการห้ามในหลักอุศูลุฟิกฮ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ สำนวนการห้ามแบบชัดเจน และแบบไม่ชัดเจน

สำนวนการห้ามแบบชัดเจน (صيغ النهي الصريحة)

1. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 10) กริยาปัจจุบันกาลนำหน้าด้วยคำว่า “ลา” (لا) มีความหมายว่าห้าม (الفعل المضارع المقرون بلا الناهية)⁵

2. อิศมาแอ อาลี (2009: 181) คำสั่งให้งดเว้นการกระทำ ด้วยกริยาที่มีความหมายในลักษณะเป็นการห้าม (احتنبوا)⁶

3. ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 11) คำที่มาจากรากศัพท์ “นะฮา” (نهى)⁷

4. อับดุลเลาะ การีนา (2013: 14) ประโยคบอกเล่าที่ใช้ในการห้าม ด้วยการใช้นำหน้าด้วยคำว่า ฮะรออม⁸ (حرام) หรือไม่อนุมัติ⁹ (لا يجزى)¹⁰

สำนวนการห้ามแบบไม่ชัดเจน (صيغ النهي غير الصريحة)

al-Shīrāsīy (1987: 1/293) บรรดาอุละมาอ์ด้านวิชาอูศูลุลฟิกฮ์ได้กล่าวถึงสำนวนการห้ามแบบไม่ชัดเจน แต่มีเจตนาแฝงถึงการห้ามเอาไว้ มีดังนี้ เช่น

1. ห้ามด้วยกับประโยคบอกเล่า (النهي بصيغة الخبر)¹¹

2. ปฏิเสธความดีจากการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นความดี (نفي البر عن الفعل)¹²

3. ปฏิเสธการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย (نفي الفعل)¹³

4. ประโยคที่ระบุถึงการกระทำที่ปฏิบัติแล้วจะได้รับการลงโทษและบาปมหันต์

(اقتران الفعل بالوعيد أو استحقاق الإثم)¹⁴

5. วลีหรือคำที่มีความหมายเหมือนการห้าม (ألفاظ تفيد المنع) ما كان و ما ينبغى¹⁵

ينبغي¹⁵

⁵ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลอิสรออ อายะฮ์ที่ 37

⁶ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 90

⁷ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลอันกะบูต อายะฮ์ที่ 45

⁸ โดยใช้คำว่า ฮะเราะมะมะ หรือ ฮุรุมะ หรือ ยะฮุรุม

⁹ จะมีข้อบัญญัติ 2 ประการได้แก่ ฮุกุมฮะรออม และฮุกุมมักรูฮ์ กล่าวคือ ฮุกุมฮะรออมเป็นสิ่งที่ไม่อนุญาตโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ การรับประทานอาหาร การดื่ม และการสวมใส่ ส่วนฮุกุมมักรูฮ์เป็นสิ่งที่ไม่สมควร และกระทำการละเว้นหรือไม่ทำจะเป็นสิ่งที่ดีกว่า

¹⁰ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลนะฮล อายะฮ์ที่ 90

¹¹ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 272

¹² ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 189

¹³ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 197

¹⁴ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 181

¹⁵ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลอะฮซาบ อายะฮ์ที่ 36

3) ประเภทของการห้าม

การห้าม (النهي) ในบัญญัติอิสลามไม่ได้ถือว่า ฮะรอม¹⁶ คือสิ่งต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาดเสมอไป ภาษาอาหรับเขาเรียกว่า *حرام* แต่บางครั้งสำนวนของการห้ามอาจจะอยู่ในขั้นที่ ห้ามการกระทำ แต่ห้ามไม่เด็ดขาด¹⁷ ภาษาอาหรับเรียกว่า *مكروه* จะเป็นสุขุมนี้ได้จะต้องมีหลักฐานมาสนับสนุนและบ่งบอกว่าการกระทำดังกล่าวไม่ใช่เป็นสิ่งที่ฮะรอม ‘Aalī al-Namlah (n.d.: 18-20) บรรดาปราชญ์ผู้รู้มีมติตรงกันว่า สำนวนที่ใช้ในการห้ามนั้นมีทั้ง ฮะกียะ¹⁸ และมะญาซียะ¹⁹ สิ่งที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นรูปแบบสำนวนการห้ามที่เป็นแบบมะญาซียะ *المجازي* การห้ามแบบนี้ไม่ถึงขั้นฮะรอม (ต้องห้ามเด็ดขาด) โดยมีรูปแบบประโยค สำนวน หรือความหมายดังต่อไปนี้

1. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงความน่ารังเกียจ *الكراهة*²⁰
2. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการดูถูก *التحقير*²¹
3. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงเตือนให้ระวัง *التحذير*²²
4. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงบทลงโทษ *بيان العقابة*²³
5. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงความหมดหวัง สิ้นหวัง *اليأس*²⁴
6. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงคำแนะนำ การชี้แจง *الإرشاد*²⁵
7. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการขอพร *الدعاء*²⁶
8. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการขอร้อง การอ้อนวอน *الالتماس*²⁷
9. สำนวนหรือความหมายบ่งชี้ถึงการส่ำทับ *التوبيخ*²⁸

¹⁶ คือสิ่งที่บัญญัติอิสลามสั่งให้งดเว้นกระทำอย่างเด็ดขาด ถ้ากระทำจะได้รับการลงโทษ

¹⁷ คือสิ่งที่บัญญัติอิสลามส่งเสริมให้ละทิ้งงดเว้นการกระทำอย่างไม่เด็ดขาด แต่ถ้ากระทำจะถูกตำหนิ

¹⁸ ความหมายที่แท้จริง

¹⁹ ความหมายในเชิงสำนวนโวหาร

²⁰ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 267

²¹ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลฮัจร์ อายะฮ์ที่ 88

²² ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 132

²³ ดูตัวอย่าง ในสุเราะฮ์อิบรอฮีม อายะฮ์ที่ 42

²⁴ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลเตาบะฮ์ อายะฮ์ที่ 66

²⁵ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์ อายะฮ์ที่ 101

²⁶ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ที่ 286

²⁷ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์ศอฮา อายะฮ์ที่ 94

²⁸ ดูตัวอย่างในสุเราะฮ์อัลสุญรู๊ด อายะฮ์ที่ 11

4) สถานภาพของข้อห้าม

al-‘Amidīy (1982: 2/50) การกระทำสิ่งใดก็ตาม ซึ่งเป็นการกระทำที่ต้องห้าม จะมีผลในทางกฎหมายอิสลาม 2 ประการดังต่อไปนี้ 1. การห้ามนั้น หมายถึงฮะรอมกระทำ 2. การกระทำสิ่งที่ยา้มนั้น เป็นโมฆะ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) สรุป

สำนวนการห้ามในหลักภาษาอาหรับตามหลักการอุศูลุลฟิกฮ์ ที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษนั้น มีทั้งฮะกียะฮ์ และมะญฮูบียะฮ์ ซึ่งมีได้หมายความว่า สำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ คือสิ่งต้องห้ามกระทำอย่างเด็ดขาด เรียกว่า “ฮะรอม” حرام และในเวลาเดียวกันสำนวนการห้ามที่ปรากฏอยู่ในอัลกุรอานและฮะดีษ อาจหมายถึงสิ่งที่จะต้องห้ามกระทำอย่างไม่เด็ดขาด เรียกว่า “มักรูฮ” مکروه โดยมีเงื่อนไขว่า al-‘Usaimīn (1434: 121) “การห้ามเรื่องดังกล่าวจะต้องเกี่ยวกับเรื่องอัครีคัล มิใช่เรื่องอิบาตัต” และจะต้องมีหลักฐานอื่น ๆ มายืนยันและบ่งชี้ว่าฮุกุมฮะรอมดังกล่าวได้แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุมมักรูฮ เช่น ด้วยกับตัวบท ด้วยกับการกระทำ การยอมรับของท่านนบี ﷺ และด้วยกับการอิญมาอ(มติเอกฉันท์ของบรรดาปวงปราชญ์) เป็นต้น Muhammad Idrīs al-Shāfi‘īy (1979: 343) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “ความหมายที่แท้จริงของการห้ามจากท่านเราะสูลนั้นคือ ทุกสิ่งที่ยา้มนั้น เป็นของฮะรอม จนกว่าจะมีหลักฐานจากท่านว่าการห้ามของท่านนั้นมีความหมายที่มีใช่ ฮะรอม”

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์การห้ามในอิสลามแบบเจาะลึกที่จะส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ที่แม่นยำ อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาความขัดแย้งของสังคม

(2) ควรมีการศึกษาพัฒนาการการห้ามในอิสลามฮุกุมฮะรอมที่แปรเปลี่ยนไปเป็นฮุกุมมักรูฮ

บรรณานุกรม

- สมาคมนักศึกษาเก่าอาหรับ ประเทศไทย. (1419). **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายภาษาไทย** มาดีนะฮะ: ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานอัลมาดีนะห์ อัลมูเนาวเราะห์ .
- อับดุลเลาะ การีนา. (2013). **อุลุมอัลกุรอาน 2**. ปัตตานี: มิตรภาพ.
- อิสมาแอ อาลี. (2009). **อุศูลุฟิฮฺ**. ปัตตานี: มิตรภาพ .
- Abdul lah bin Ahmad al-Nasfiy. (1426). **Madarik Tanzil wa Haqaiq al-Tawil**. Damchiq: Dar Ibn-Kathir.
- Ahmad Ibn-Faris. (1997). **Muayam Maqayis al-Luqah**. Cairo: Maktabah al-Khanajiy.
- Ali bin Muhammad al-Amidiy. (1982). **al-Ihkam fi Usulil Ahkam**. Damchiq: al-Maktabah al-Islamiy.
- Ali al-Namlah. (n.d.). **Sawarif al-Nahyi a-nil Tahrir al-Naqliyah Dirasah Tasiliyah Tatbiqiyah**. Qasim: Jamiah al-Qasim.
- Ali al-Tuwaijiriy. (n.d.) **al-Manhiyat fi Surah al-Hujurat**. Madina :Jamiah Islamiyah
- Ibn-Kathir. (1983). **Tafsir al-Quran al-Azim**. Bairut: Dar al-Kitab al-Arabiy.
- Ibrahim bim Ali al-Chiyraziy. (1987). **Charah al-Lamau fi Usululfiqh**. Buraydah: Dar al-Bukhariy .
- Muhammad bin Jarir al-Tabariy. (2000). **Jami al-Bayan fi Tawil al-Quran**. Mu assasah al-Risalah .
- Muhammad Idris Chafiiy. (1979). **al-Risalah**. Bairut : Dar Kutub al-Ilmiyah
- Muhamad Solih al-Usaimiin. (1434). **Manzumah al-Qawaaid wal Usul**. Dar Ibn al-Jawziy.
- Wahbah al-Zuhailiy. (2005). **Usululfiqh Islamiy**. Damaskas: Dar al-fikr.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล นายสมชาย ภูมิมาโนช

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5820420013

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีสำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	2557

ทุนการศึกษา

ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 ทุนอุดหนุนนักศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
 ปัตตานี

การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงาน

สมชาย ภูมิมาโนช ญาดุลฮัก มิ่งสมร 2017. การห้ามตามหลักอุศูลฟิกฮฺในสุเราะฮ์อัลฮุญร็อต. การ
 นำเสนอที่ประชุม INTERNATIONAL CONFERENCE ON ISLAM, DEVELOPMENT &
 SOCIAL HARMONY IN SOUTHEAST ASIA วันที่ 11-12 April 2017 ณ ห้องประชุมหะซัน
 หมัดหมาน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์